

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WOJEWÓDZTWO
ŚWIĘTOKRZYSKIE

Raport o stanie sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim w 2024 roku

Monitoring realizacji wskaźników
Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej
w województwie świętokrzyskim do 2030 roku

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	4
WPROWADZENIE	5
I. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE	6
II. OPIS OGÓLNEJ SYTUACJI EKONOMII SPOŁECZNEJ W REGIONIE – WYBRANE ELEMENTY	7
1. Przedsiębiorstwa społeczne	9
2. Podmioty reintegracyjne.....	13
2.1. Centra integracji społecznej	15
2.2. Kluby integracji społecznej.....	19
2.3. Zakłady aktywności zawodowej.....	23
2.4. Warsztaty terapii zajęciowej.....	28
3. Spółdzielnie socjalne.....	34
4. Koła gospodyń wiejskich.....	38
5. Trwałość funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.....	39
III. DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ W REGIONIE	42
1. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.....	42
2. Ośrodki wsparcia ekonomii społecznej.....	47
3. Jednostki samorządu terytorialnego.....	51
4. Publiczne służby zatrudnienia	63
IV. STAN REALIZACJI WSKAŹNIKÓW RPRES W 2024 ROKU	65
1. CEL SZCZEGÓŁOWY I: Aktywizowanie mieszkańców i mieszkank województwa świętokrzyskiego do działalności obywatelskiej i ekonomii społecznej	65
2. CEL SZCZEGÓŁOWY II: Wzmacnianie reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym i podmiotów zaangażowanych w ten proces	70
3. CEL SZCZEGÓŁOWY III: Wzrost potencjału i konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.....	73
4. CEL SZCZEGÓŁOWY IV: Wzmocnienie współpracy JST z sektorem ekonomii społecznej.....	80
5. CEL SZCZEGÓŁOWY V: Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ekonomii społecznej.....	90
V. WNIOSKI I REKOMENDACJE W ZAKRESIE ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ.....	95
1. Sprawozdanie z wdrażania rekomendacji w zakresie rozwoju ekonomii społecznej za 2023 rok.....	95
2. Wnioski i rekomendacje w zakresie ekonomii społecznej.....	99
SPIS TABEL, MAP, WYKRESÓW I SCHEMATÓW	104
ZAŁĄCZNIK NR 1. Wykaz przedsiębiorstw społecznych.....	106
ZAŁĄCZNIK NR 2. Wykaz centrów integracji społecznej.....	116
ZAŁĄCZNIK NR 3. Wykaz klubów integracji społecznej.....	118
ZAŁĄCZNIK NR 4. Wykaz zakładów aktywności zawodowej.....	120
ZAŁĄCZNIK NR 5. Wykaz warsztatów terapii zajęciowej.....	123
ZAŁĄCZNIK NR 6. Wykaz spółdzielni socjalnych.....	127

WYKAZ SKRÓTÓW

CIS	centrum integracji społecznej
ES	ekonomia społeczna
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FERS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
FEŚ	Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	jednostka samorządu terytorialnego
KGW	koło gospodyń wiejskich
KIS	klub integracji społecznej
KOOWES	Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
KPRES	Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do roku 2030. Ekonomia Solidarności Społecznej
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
NGO	organizacja pozarządowa
OPS	ośrodek pomocy społecznej
OWES	ośrodek wsparcia ekonomii społecznej
PCPR	powiatowe centrum pomocy rodzinie
PES	podmiot ekonomii społecznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PS	przedsiębiorstwo społeczne
PUP	powiatowy urząd pracy
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego
RKRES	Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej
RPRES	Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku
ŚDS	środowiskowy dom samopomocy
ŚOWES	Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
ŚUW	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
UMWŚ	Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
WTZ	warsztat terapii zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Kielcach
ZAZ	zakład aktywności zawodowej

WPROWADZENIE

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku (RPRES) został przyjęty Uchwałą Nr 7380/23 Zarządu Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lipca 2023 roku. To dokument strategiczny, wyznaczający cele i kierunki rozwoju ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim do roku 2030. Diagnozuje on kondycję sektora ekonomii społecznej w regionie oraz wskazuje ścieżki jej rozwoju. W programie przedstawiona została wizja rozwoju ekonomii społecznej w regionie jako istotnego elementu rozwoju województwa i jednocześnie narzędzia, które tworzy aktywną politykę społeczną. Zawarto w nim propozycje konkretnych działań, które mają przyczynić się do osiągnięcia założonego celu głównego i celów szczegółowych oraz wskaźniki, które będą służyły do oceny stopnia ich realizacji.

Monitorowanie realizacji RPRES jest jednym z zadań wchodzących w zakres koordynacji ekonomii społecznej w regionie. Za monitorowanie rozwoju ekonomii społecznej na poziomie regionu odpowiada Samorząd Województwa poprzez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

Monitoring to stały i systematyczny proces zbierania i analizowania danych, który pozwala na opisanie aktualnego stanu realizacji założeń. Jego celem jest gromadzenie informacji pozwalających na dokonanie oceny stanu realizacji RPRES, stanu ekonomii społecznej w regionie, a także weryfikację założonych kierunków działań. Monitoring prowadzony jest corocznie (po zakończeniu danego roku kalendarzowego), umożliwia regularne śledzenie wartości wskaźników, bieżące identyfikowanie ewentualnych zagrożeń i weryfikowanie przyjętych kierunków działania.

Wyniki monitoringu zamieszczane są corocznie w raporcie o stanie sektora ekonomii społecznej w regionie. Stanowi on kompleksowe źródło informacji dla podejmowania dalszych działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Niniejszy raport prezentuje dane z monitoringu RPRES za 2024 rok. Składa się on z pięciu rozdziałów, podzielonych na podrozdziały.

Pierwszy rozdział zawiera szczegółowy opis metodologii badania.

Drugi rozdział zawiera ogólny opis sytuacji sektora ekonomii społecznej w regionie przez pryzmat tworzących go podmiotów (m.in. przedsiębiorstw społecznych, podmiotów reintegracyjnych).

W trzecim rozdziale przedstawione zostały działania podejmowane w 2024 roku przez kluczowe instytucje wsparcia sektora ekonomii społecznej w regionie: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, ośrodki wsparcia ekonomii społecznej, jednostki samorządu terytorialnego i publiczne służby zatrudnienia.

W rozdziale czwartym zaprezentowano ocenę stopnia realizacji każdego z pięciu celów szczegółowych w podziale na wskaźniki i kierunki interwencji. Zaproponowano także szczegółowe rekomendacje w zakresie rozwoju ekonomii społecznej (rozdział piąty). Uzupełnienie raportu stanowi baza danych podmiotów ekonomii społecznej wraz ze wskazaniem obszarów ich działalności (załączniki do niniejszego raportu).

I. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE

Niniejszy raport obejmuje swoim zakresem rok 2024, a zebrane do analiz dane dotyczą okresu od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku. Monitoring realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok został opracowany na podstawie analizy danych zastanych oraz badań ankietowych, przeprowadzonych w okresie: luty – marzec 2025 r. Badaniem objęto podmioty zaangażowane w realizację RPRES:

- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (ROPS),
- 2 ośrodki wsparcia ekonomii społecznej,
- publiczne służby zatrudnienia,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- podmioty ekonomii społecznej (m.in. warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, przedsiębiorstwa społeczne, itp.).

Źródłem danych zastanych były bazy danych prowadzone m.in. przez ROPS, Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, Główny Urząd Statystyczny, informacje REGON, KRS, a także badania i analizy własne ROPS. Informacje dotyczące spółdzielczości socjalnej pozyskano z Krajowego Rejestru Sądowego. Celem pozyskania danych dotyczących działań realizowanych w obszarze ekonomii społecznej w 2024 roku na terenie województwa świętokrzyskiego przeprowadzono badania ankietowe wg opracowanych kwestionariuszy ankiet (ankiety przesłano drogą elektroniczną). Ankiety skierowano do następujących podmiotów:

- 2 Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej,
- jednostek samorządu terytorialnego: gminnych i powiatowych,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy i Powiatowych Urzędów Pracy,
- warsztatów terapii zajęciowej,
- zakładów aktywności zawodowej,
- centrów integracji społecznej,
- klubów integracji społecznej.

Ze względu na różnorodność działań w obszarze ekonomii społecznej ankiety dostosowano do rodzaju podmiotu np. kwestionariusz ankiety skierowany do przedstawicieli JST dotyczył m.in. stosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych, liczby i wartości umów zawartych w postępowaniach z udziałem klauzul i aspektów społecznych, form współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, itp. Monitoringiem został objęty również Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, który bezpośrednio realizuje zadania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego związane z koordynacją i monitorowaniem rozwoju ekonomii społecznej w regionie.

W przypadku większości rodzajów podmiotów objętych badaniem zastosowano monit mailowy i telefoniczny, w wyniku którego uzyskano bardzo wysoką (100%) stopę zwrotów. Odpowiedzi na pytania ankietowe udzieliło: 115 jednostek samorządu terytorialnego (100% ogółu jednostek), 33 warsztaty terapii zajęciowej (100%), 7 centrów integracji społecznej (100%), 10 zakładów aktywności zawodowej (100%), 18 klubów integracji społecznej (100%), 2 akredytowane ośrodki wsparcia ekonomii społecznej (100%) oraz Wojewódzki Urząd Pracy (ankieta zbiorcza).

II. OPIS OGÓLNEJ SYTUACJI SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ W REGIONIE – WYBRANE ELEMENTY

Ustawa o ekonomii społecznej definiuje ekonomię społeczną jako działalność podmiotów ekonomii społecznej na rzecz społeczności lokalnej w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej, tworzenia miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz świadczenia usług społecznych, realizowaną w formie działalności gospodarczej, działalności pożytku publicznego i innej działalności o charakterze odpłatnym. Do podmiotów ekonomii społecznej zaliczamy:

- a) spółdzielnie socjalne,
- b) warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej,
- c) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,
- d) spółdzielnie pracy (w tym inwalidów i niewidomych) oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
- e) organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 i 1265), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,
- f) podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

W niniejszym rozdziale analizie poddane zostały wybrane typy podmiotów ekonomii społecznej. Ustalono ich liczbę, rozmieszczenie w regionie oraz (w zależności od dostępnych danych) liczbę pracowników/uczestników. W ramach prowadzonego monitoringu przeanalizowano dostępne dane na temat podmiotów reintegracyjnych (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), spółdzielni socjalnych oraz przedsiębiorstw społecznych. W tabeli poniżej przedstawiono zbiorcze dane dotyczące wielkości sektora ES w województwie w 2024 roku w ujęciu powiatowym.

Tabela 1. Liczba PES w regionie (wg typu podmiotu) w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

POWIAT	CIS	KIS	WTZ	ZAZ	Spółdzielnie socjalne	Przedsiębiorstwa społeczne ¹	OGÓŁEM LICZBA PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ
Subregion południowy (ŚOWES)							
buski	1	1	3	1	1	1	8
jędrzejowski			2	1	1	8	12
kazimierski			1		1	1	3
opatowski			5		1	4	10
pińczowski			1			2	3
sandomierski			4	1	4	1	10
staszowski	1	1	1		1		4
włoszczowski			1		1	1	3

¹ tabela zawiera wykaz przedsiębiorstw społecznych, utworzonych na zasadach określonych w ustawie o ekonomii społecznej tj. takich, które uzyskały status przedsiębiorstwa społecznego w drodze decyzji wojewody.

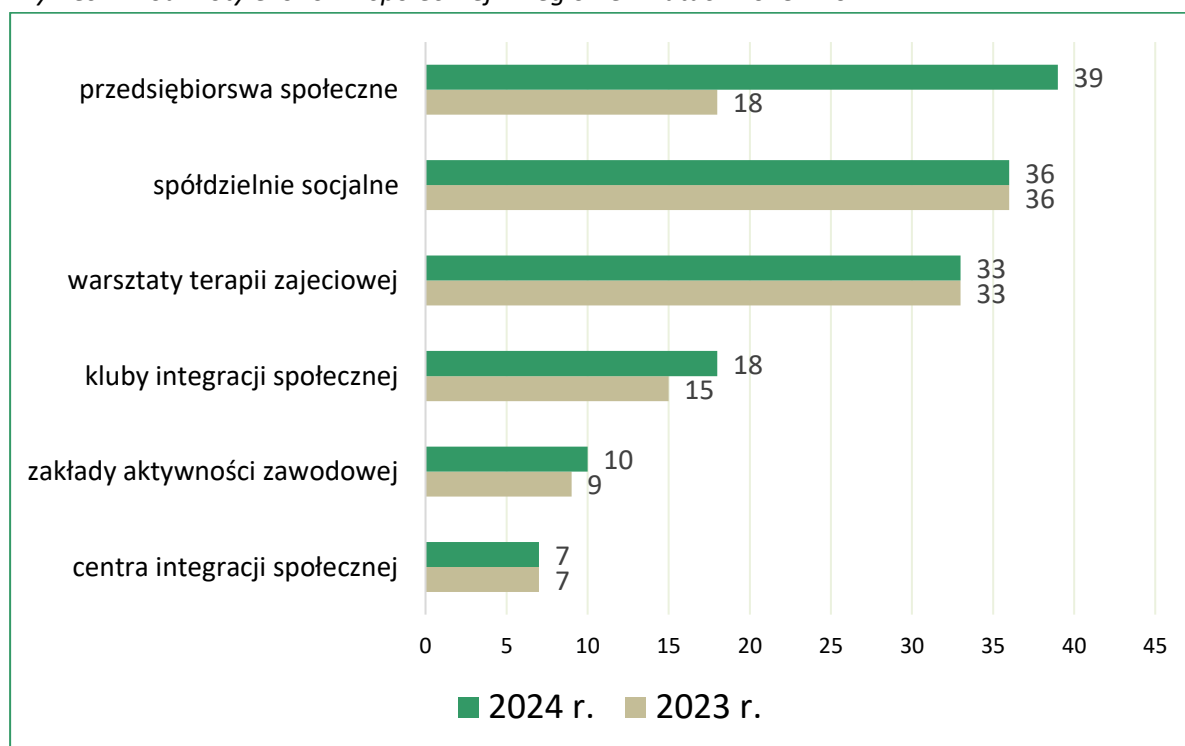
Subregion północny (KOOWES)							
Miasto Kielce	2	7	2	3	9	11	34
kielecki	1	6	5	2	2	3	19
konecki		1	1	1	3		6
ostrowiecki	1		3		4	3	11
skarżyski	1	1	2		2		6
starachowicki		1	2	1	6	4	14
OGÓŁEM	7	18	33	10	36	39	143

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych GUS, KRS, SUW, OWES, MRPiPS (stan na 31.12.2024 r.)

Na terenie województwa świętokrzyskiego ekonomia społeczna rozwija się **nierównomiernie**. W niektórych powiatach zasoby ekonomii społecznej ograniczają się do kilku podmiotów (np. powiat pińczowski – 3 podmioty: 1 WTZ i 2 PS; powiat włoszczowski – 3 podmioty: 1 WTZ, 1 spółdzielnia socjalna i 1 PS, powiat kazimierski: 3 podmioty: 1 WTZ, 1 spółdzielnia socjalna i 1 PS). Najwięcej PES zlokalizowanych jest w mieście Kielce (34) oraz w powiatach kieleckim (19) i starachowickim (14). W obu subregionach funkcjonowały wszystkie rodzaje podmiotów. Najwięcej z nich (90) w 2024 roku prowadziło działalność na obszarze subregionu północnego (5 CIS, 16 KIS, 15 WTZ, 7 ZAZ, 26 spółdzielni socjalnych, 21 przedsiębiorstw społecznych). Znacznie mniej (53) funkcjonowało w subregionie południowym (2 CIS, 2 KIS, 18 WTZ, 3 ZAZ, 10 spółdzielni socjalnych, 18 PS).

Z roku na rok sukcesywnie wzrasta liczba podmiotów ekonomii w regionie. Dokładne dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Podmioty ekonomii społecznej w regionie w latach 2023 - 2024

Źródło: Opracowanie własne ROPS

Szczegółowe informacje dot. poszczególnych typów podmiotów zawarto w poniższych punktach.

1. Przedsiębiorstwa społeczne

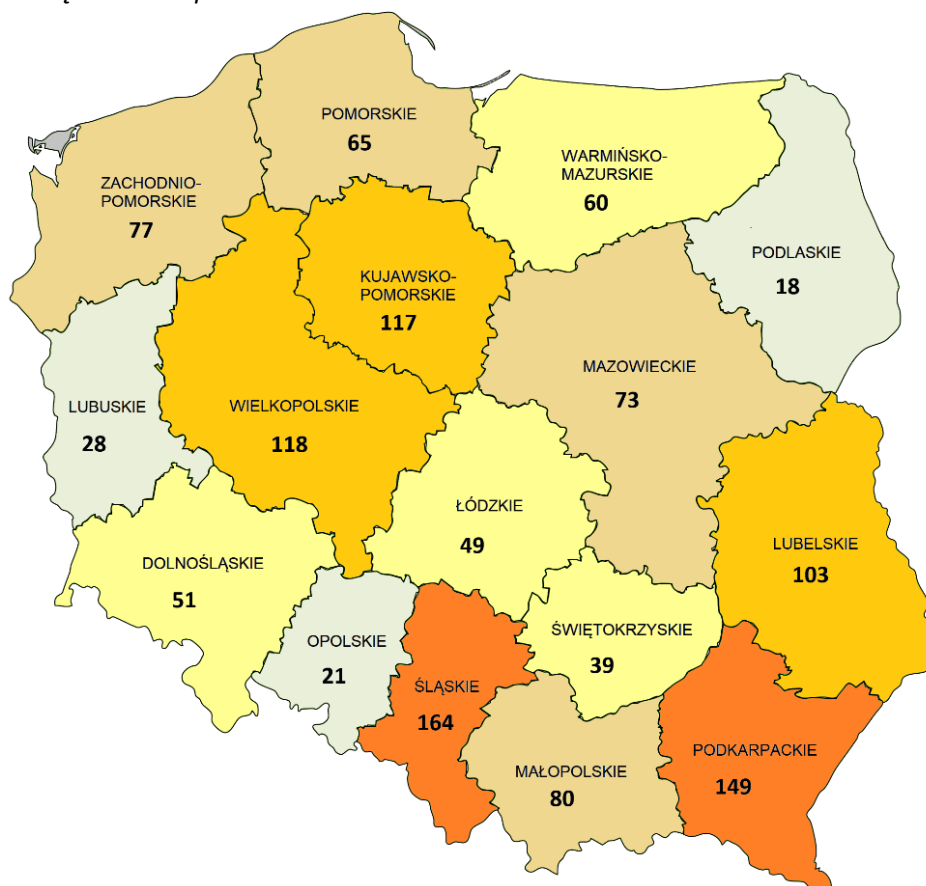
Szczególnym przypadkiem podmiotu ekonomii społecznej jest przedsiębiorstwo społeczne. **To podmiot o charakterze gospodarczym, który łączy cechy przedsiębiorstwa rynkowego i organizacji społecznej** tj. prowadzi działalność gospodarczą, działalność odpłatną pożytku publicznego lub oświatową lub kulturalną (opartą na ryzyku ekonomicznym), jednakże realizuje przy tym wyznaczone cele społeczne, w które inwestuje wypracowany zysk. Szczegółowe wymogi, jakie powinno spełniać przedsiębiorstwo społeczne, zasady uzyskiwania i utraty statusu PS określa ustawa o ekonomii społecznej, która weszła w życie 30 października 2022 r. Zgodnie z nią status przedsiębiorstwa społecznego przyznaje wojewoda, który w postępowaniu administracyjnym sprawdza, czy podmiot spełnia odpowiednie warunki. Celem działalności przedsiębiorstw społecznych jest reintegracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym lub realizacja usług społecznych.

Ogólnopolską bazę przedsiębiorstw społecznych, zweryfikowanych zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej prowadzi Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (https://rjps.mriips.gov.pl/RJPS/RU/start.do?id_menu=59).

Z danych MRPiPS wynika, iż **w Polsce** na dzień 31.12.2024 r. funkcjonowało łącznie **1212 przedsiębiorstw społecznych**, w tym **39 - w województwie świętokrzyskim** (nadany status zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej). Stanowi to 3,22% wszystkich PS w Polsce.

Analizując rozmieszczenie PS w Polsce wg województw można stwierdzić, iż w 2024 roku najwięcej PS działało w województwie śląskim (164) i podkarpackim (149). Najmniej zaś funkcjonowało na terenie województwa podlaskiego (18), opolskiego (21) i lubuskiego (28).

Mapa 1. Przedsiębiorstwa społeczne w Polsce w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych MRPiPS (stan na 31.12.2024 r.)

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 39 przedsiębiorstw społecznych. Najwięcej PS zlokalizowanych było na terenie miasta Kielce (11) oraz w powiecie jędrzejowskim (8). Po 4 PS działały w powiatach: opatowskim i starachowickim, po 3 PS – w powiecie kieleckim i ostrowieckim, po 2 PS – w powiecie pińczowskim, po 1 PS – w powiatach: buskim, kazimierskim, sandomierskim i włoszczowskim. Na dzień 31.12.2024 r. w 3 powiatach nie funkcjonowały tego typu podmioty – były to powiaty: konecki, skarżyski i staszowski.

Mapa 2. Przedsiębiorstwa społeczne w województwie świętokrzyskim w 2024 r. (w ujęciu powiatowym).

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych MRPiPS (stan na 31.12.2024 r.)

Najczęściej spotykaną formą prawną PS w regionie były fundacje (14) i spółki akcyjne, spółki z o.o. lub kluby sportowe nienastawione na osiągnięcie zysku (13) i spółdzielnie socjalne (8). Najmniej popularną formą prowadzenia PS w województwie świętokrzyskim były stowarzyszenia (4).

Z informacji przekazanych przez OWES wynika, iż w 2024 roku **w wyniku działalności OWES utworzono łącznie 140 nowych miejsc pracy** (w nowoutworzonych i istniejących PS), w tym: 91 miejsc pracy (subregion południowy – obszar działania ŚOWES), 49 miejsc pracy (subregion północny – obszar działania KOOWES).

Wykaz PS wraz z opisem ich działalności przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Wykaz przedsiębiorstw społecznych w regionie w 2024 roku

I.p	Nazwa przedsiębiorstwa społecznego	Forma prawna	Przedmiot dominującej działalności	Data nadania statusu
POWIAT BUSKI				
1	Fundacja Małgorzaty i Arkadiusza Kochanowiczów "M.A.K"	organizacja pozarządowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-02-14
POWIAT JĘDRZEJOWSKI				
2	Spółdzielnia Socjalna "PRZYSMAK"	spółdzielnia socjalna	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2023-07-20
3	Fundacja Miśka Zdziśka „Błękitny Promyk Nadziei”	organizacja pozarządowa	edukacja	2023-02-15
4	DT - Bruk Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	budownictwo	2024-09-13
5	GRUPA AD sp. z o.o.	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-19
6	GRUPA KD SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-19
7	PATBOX SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	transport i gospodarka magazynowa	2024-11-20
8	evComplex Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-28
9	NatiBudSpółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	budownictwo	2024-12-16
POWIAT KAZIMIERSKI				
10	FUNDACJA ZAGAJE	organizacja pozarządowa	pozostała działalność usługowa	2024-08-21
POWIAT KIELECKI				
11	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”	organizacja pozarządowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-07-06
12	Księgowość, podatki, kadry i płace – finansowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nie nastawiony na osiągnięcie zysków	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2023-10-12
13	EKOLIBER SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nie nastawiony na osiągnięcie zysków	edukacja	2024-06-27

MIASTO KIELCE				
14	„FIRE” – Fundacja Integracja Rozwój Edukacja	organizacja pozarządowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-08-23
15	Spółdzielnia Socjalna "Tropem Przygody"	spółdzielnia socjalna	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2023-02-07
16	Świętokrzyska Fundacja Rozwoju Społecznego	organizacja pozarządowa	pozostała działalność usługowa	2023-03-07
17	Polska Fundacja Ekonomii Społecznej	organizacja pozarządowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-03-07
18	Stowarzyszenie Sportowe „KLINCZ”	organizacja pozarządowa	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2023-11-16
19	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	organizacja pozarządowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-03-31
20	Spółdzielnia Socjalna Stacja Biznesu	spółdzielnia socjalna	działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca	2024-08-06
21	FUNDACJA SZTUKA WYSOKA	organizacja pozarządowa	działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca	2024-09-24
22	Fundacja Gramy z Tobą	jednostka tworząca zakład aktywności zawodowej	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomiczn.	2024-09-26
23	FUNDACJA PRZYSTAŃ W NATURZE	organizacja pozarządowa	edukacja	2024-11-05
24	FUNDACJA CENTRUM EUROPY LOKALNEJ	organizacja pozarządowa	edukacja	2024-12-19
POWIAT OPATOWSKI				
25	Stowarzyszenie Bartosz	organizacja pozarządowa	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2023-06-02
26	Spółdzielnia Socjalna Porządek Musi Być	spółdzielnia socjalna	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca:	2023-07-04
27	FUOCO sp. z o.o.	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2024-07-03
28	TOP MOBILE SERVICE Sp. z o.o.	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2024-11-04
POWIAT OSTROWIECKI				
29	Fundacja Akademia Inicjatywy i Rozwoju	organizacja pozarządowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-07-06
30	Spółdzielnia socjalna „OSTROWIEC”	spółdzielnia socjalna	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2023-06-28

31	Fundacja Centrum Rozwoju Regionalnego EDU-BAŁT	organizacja pozarządowa	handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2023-06-28
POWIAT PIŃCZOWSKI				
32	Fundacja „PSIAKOWO POD LASEM”	organizacja pozarządowa	pozostała działalność usługowa	2024-12-12
33	JOIN AGENCY Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-08-05
POWIAT SANDOMIERSKI				
34	Spółdzielnia Socjalna „SALVE REGINA”	spółdzielnia socjalna	pozostała działalność usługowa	2024-06-05
POWIAT STARACHOWICKI				
35	Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Świetlica "Motylkowe Wzgórze"	organizacja pozarządowa	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-08-29
36	Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „INTEGRACJA”	spółdzielnia socjalna	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-06-28
37	Spółdzielnia Socjalna „AGAWA”	spółdzielnia socjalna	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2024-07-08
38	FACHOWIEC SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	budownictwo	2024-10-17
POWIAT WŁOSZCZOWSKI				
39	BEST SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-04

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych MRPiPS: <https://rjps.mpips.gov.pl> (stan na 31.12.2024 r.)

2. Podmioty reintegracyjne

Podmioty reintegracyjne pełnią bardzo ważną rolę w systemie ekonomii społecznej, integracji społecznej, jak również rynku pracy. Tworzą możliwości długoterminowego treningu kompetencji społecznych i zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, przygotowując je do wejścia na rynek pracy (otwarty lub chroniony). Mogą przygotowywać do pracy w zakładzie aktywności zawodowej, przedsiębiorstwie społecznym lub do prowadzenia takiego przedsiębiorstwa (np. spółdzielni socjalnej). Wyróżniamy następujące podmioty reintegracyjne: centra integracji społecznej (CIS), kluby Integracji społecznej (KIS), warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) oraz zakłady aktywności zawodowej (ZAZ).

W województwie świętokrzyskim w 2024 roku funkcjonowało łącznie 68 podmiotów reintegracyjnych:

- 7 centrów integracji społecznej,
- 18 klubów integracji społecznej - (wzrost o 3 w porównaniu z 2023 rokiem),
- 33 warsztaty terapii zajęciowej,
- 10 zakładów aktywności zawodowej -(wzrost o 1 w porównaniu z 2023 rokiem).

W każdym z dwóch subregionów funkcjonowały wszystkie rodzaje podmiotów reintegracyjnych. Najwięcej z nich (43) prowadziło działalność na terenie subregionu północnego (5 CIS, 16 KIS, 15 WTZ, 7 ZAZ). Blisko połowę mniej (25) działało na terenie subregionu południowego (2 CIS, 2 KIS, 18 WTZ, 3 ZAZ). Szczegółowy wykaz podmiotów wg powiatów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba podmiotów reintegracyjnych w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

POWIAT	Centra integracji społecznej	Kluby integracji społecznej	Warsztaty terapii zajęciowej	Zakłady aktywności zawodowej	OGÓŁEM
Subregion południowy (ŚOWES)					
buski	1	1	3	1	6
jędrzejowski			2	1	3
kazimierski			1		1
opatowski			5		5
pińczowski			1		1
sandomierski			4	1	5
staszowski	1	1	1		3
włoszczowski			1		1
Subregion północny (KOOWES)					
Miasto Kielce	2	7	2	3	14
kielecki	1	6	5	2	14
konecki		1	1	1	3
ostrowiecki	1		3		4
skarżyski	1	1	2		4
starachowicki		1	2	1	4
OGÓŁEM	7	18	33	10	68

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych SUW, MRPiPS (stan na 31.12.2024 r.)

Rozmieszczenie podmiotów reintegracyjnych na terenie województwa świętokrzyskiego jest bardzo zróżnicowane: można zauważyć duże różnice w rozkładzie ilościowym na poziomie powiatów.

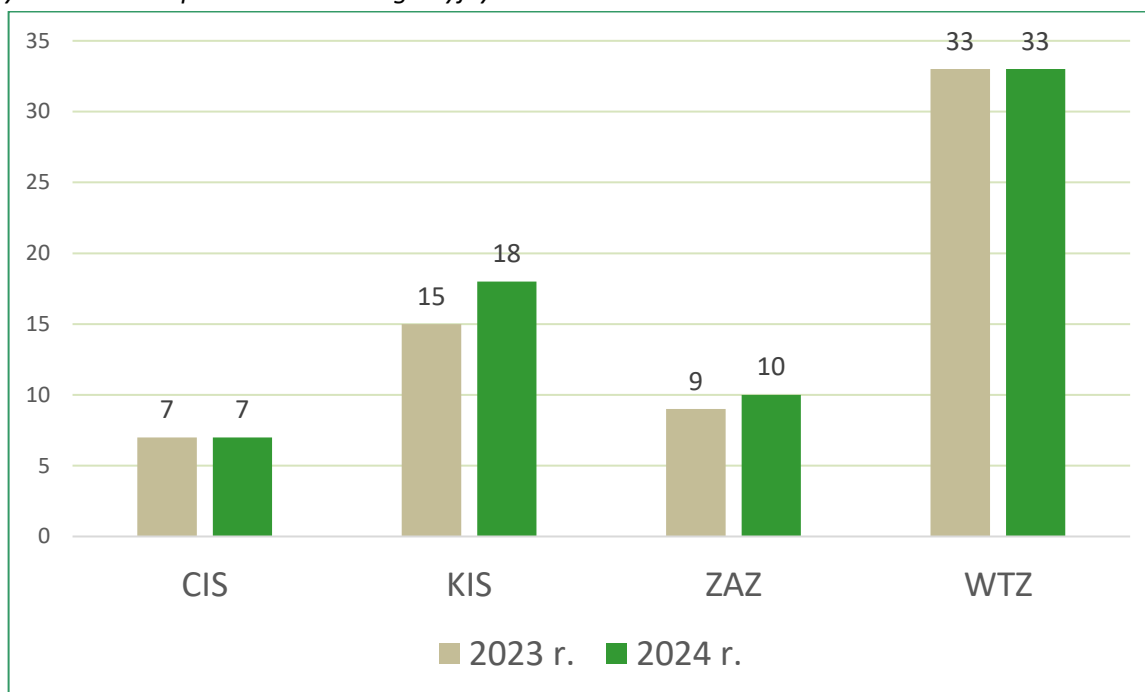
- ❖ **najwięcej podmiotów reintegracyjnych funkcjonuje w powiecie kieleckim (14) oraz mieście Kielce (14);**
- ❖ **najmniej podmiotów reintegracyjnych funkcjonuje w subregionie południowym: na terenie powiatów: kazimierskiego (1 WTZ), pińczowskiego (1 WTZ) i włoszczowskiego (1 WTZ).**

Analiza przestrzenna dostępności usług reintegracyjnych wskazuje wyraźnie na deficyt dostępności w powiatach:

- **kazimierskim, pińczowskim, włoszczowskim, jędrzejowskim i staszowskim (teren subregionu południowego, obszar działalności ŚOWES);**
- **w powiecie koneckim (subregion północny, obszar działalności KOOWES).**

Liczba podmiotów reintegracyjnych w 2024 roku wzrosła w stosunku do 2023 roku (wzrost o 4 podmioty). W 2024 r. utworzono 3 KIS i 1 ZAZ.

Wykres 2. Liczba podmiotów reintegracyjnych w latach 2023 - 2024

Źródło: opracowanie własne ROPS

2.1. Centra integracji społecznej

Centra integracji społecznej (CIS) to podmioty zatrudnienia socjalnego, które realizują reintegrację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym tj. osób, które z różnych względów nie mogą odnaleźć się na rynku pracy. CIS jest miejscem, w którym osoby te uczestnicząc w szkoleniach, zajęciach, spotkaniach integracyjnych przygotowują się do wejścia na rynek pracy i ponownego włączenie się do życia społecznego. Zajęcia z zakresu reintegracji społecznej realizowane w CIS równolegle z programem reintegracji zawodowej stanowią integralną część procesu przywracania do życia społecznego i zawodowego uczestników. Działalność CIS obejmuje m.in. edukację w zakresie planowania życia, naukę racjonalnego gospodarowania środkami pieniężnymi, usługi kształcenia umiejętności zawodowych i społecznych, umożliwiających usamodzielnienie i wyprowadzenie tych osób poza system pomocy społecznej. Zgodnie z art. 5 ust. 5 ustawy o zatrudnieniu socjalnym Wojewoda prowadzi rejestr jednostek organizacyjnych, którym nadał status CIS (nadanie statusu jest równoznaczne z wpisem do rejestru).

Wg stanu na dzień 31.12.2024 r. w województwie świętokrzyskim aktywnie działało 7 CIS (liczba ta nie zmieniła się w stosunku do roku 2023).

Wszystkie CIS to placówki posiadające wieloletnie doświadczenie. Najdłużej działającymi CIS-ami są: CIS w Kielcach utworzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej w 2004 r. oraz CIS w Staszowie utworzony przez Miasto i Gminę Staszów w 2005r. Najkrócej działającym jest CIS w Kielcach utworzony w 2022 r. przez Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie.

Rozmieszczenie CIS w województwie świętokrzyskim nie jest równomierne. CIS funkcjonują tylko w 5 (z 14) powiatach ziemskich (są to powiaty: buski, kielecki, ostrowiecki, skarżyski i staszowski) oraz w mieście Kielce (Kielce są miastem na prawach powiatu, powiat grodzki). **Aż w 8 powiatach nie funkcjonuje CIS – są to powiaty: konecki, jędrzejowski, włoszczowski, kazimierski, pińczowski, sandomierski, opatowski i starachowicki.** Rozkład graficzny CIS przedstawia poniższa mapa.

Mapa 3. Centra integracji społecznej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie rejestru ŚUW (stan na 31.12.2024 r.)

W 2024 roku reintegracją społeczną i zawodową CIS objęto łącznie **584** osoby (o 25 mniej niż w 2023 roku), przy czym **zajęcia w CIS ukończyła blisko połowa z nich – 258 osób**. Liczba osób objętych reintegracją w CIS może być większa niż liczba osób, które rozpoczęły udział w zajęciach CIS, ponieważ obejmuje również osoby, które rozpoczęły i zakończyły udział w zajęciach, a także osoby, które są w trakcie reintegracji, ale nie uczestniczą w konkretnych zajęciach w danym momencie. Widać to wyraźnie w poniższym zestawieniu.

Tabela 4. Liczba uczestników CIS w 2024 r.

Lp.	Jednostka	Liczba osób, które w 2024 roku		
		były objęte reintegracją społeczną i zawodową w CIS	rozpoczęły zajęcia w CIS	ukończyły zajęcia w CIS
1.	CIS w Podgajach	75	36	32
2.	CIS w Chmielniku	42	42	42
3.	CIS w Kielcach (Caritas Diecezji Kieleckiej)	113	61	31
4.	CIS w Kielcach (Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie)	116	94	69
5.	CIS w Ostrowcu Świętokrzyskim	125	62	37
6.	CIS w Skarżysku – Kamiennej	64	32	30
7.	CIS w Staszowie	49	19	17
SUMA		584	346	258

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych z ankiet CIS (stan na 31.12.2024 r.)

W grupie kończących zajęcia w CIS **wskaźnik usamodzielnienia ekonomicznego wyniósł 37,98%²**. W 2024 roku **95 uczestników CIS podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy** (liczba ta zmalała o 35 osób w porównaniu z 2023 rokiem), natomiast tylko **3 osoby znalazły zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej** (w 2023 r. – 9 osób). Najwięcej osób usamodzielnionych ekonomicznie zakończyło uczestnictwo w CIS w Kielcach prowadzonym przez Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie. Dokładne dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Osoby usamodzielnione ekonomicznie w CIS w 2024 r.

Lp.	Jednostka	Liczba osób, które w 2024 roku		
		ukończyły zajęcia w CIS	podjęły zatrudnienie na otwartym Rynku pracy	podjęły zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej
1.	CIS w Podgajach	32	9	1
2.	CIS w Chmielniku	42	5	0
3.	CIS w Kielcach (Caritas Diecezji Kieleckiej)	31	3	0
4.	CIS w Kielcach (Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie)	69	52	2
5.	CIS w Ostrowcu Świętokrzyskim	37	1	0
6.	CIS w Skarżysku – Kamiennej	30	14	0
7.	CIS w Staszowie	17	11	0
SUMA		584	95	3

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z ankiet CIS (stan na 31.12.2024 r.)

² **Wskaźnik usamodzielnienia ekonomicznego** to odsetek osób, które po zakończeniu programu w CIS znalazły zatrudnienie lub rozpoczęły własną działalność gospodarczą.

Z ankiet CIS, nadesłanych w ramach prowadzonego monitoringu wynika, iż:

- zdecydowana większość CIS monitoruje losy swoich absolwentów (6 CIS), głównie na podstawie rozmów i ankiet telefonicznych oraz spotkań z absolwentami;
- **połowa CIS (3 na 7) nie współpracuje z innymi podmiotami ekonomii społecznej** np. przedsiębiorstwami społecznymi czy spółdzielniami socjalnymi w zakresie przygotowania uczestników CIS do podjęcia pracy na otwartym rynku pracy lub w sektorze ekonomii społecznej; tylko 3 CISy zadeklarowały współpracę z przedsiębiorstwami społecznymi, zakładem aktywności zawodowej lub innymi podmiotami;
- w 2024 roku ze wsparcia OWES skorzystały tylko 3 CIS (łącznie 10 pracowników CIS), żaden uczestnik CIS nie korzystał ze wsparcia OWES;
- działalność świętokrzyskich CIS koncentruje się głównie na przygotowanie osób do pracy w sektorze usługowym: usługi porządkowe, pielęgnacji terenów zielonych, remontowo-budowlane, gastronomiczne, krawieckie i opiekuńcze;
- żaden CIS nie zadeklarował współpracy z OWES w zakresie realizacji usługi wspierania działań reintegracyjnych („OWES nie zwrócił się z taką propozycją”).

Zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej usługi wsparcia, świadczone przez OWES obejmują m.in. działania w zakresie wsparcia działań reintegracyjnych podejmowanych przez przedsiębiorstwo społeczne, w tym wsparcia w tworzeniu planów reintegracyjnych (oraz finansowania tych działań). Ust. 2 ww. przepisu wskazuje zobowiązanie do uwzględnienia przy realizacji tej usługi współpracy z podmiotami zatrudnienia socjalnego (tj. KIS i CIS), gdyż podmioty te – z uwagi na profil prowadzonej działalności – mają bogate doświadczenie w realizacji działań reintegracyjnych kierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jak wynika z ankiet CIS, nadesłanych w ramach prowadzonego monitoringu tylko **3 CIS zadeklarowały podpisanie porozumienia/umowy dot. współpracy OWES z podmiotami zatrudnienia socjalnego** w realizacji usługi wsparcia działań reintegracyjnych podejmowanych przez przedsiębiorstwa społeczne. Były to:

- CIS w Kielcach, prowadzone przez Caritas Diecezji Kieleckiej (miasto Kielce) - data podpisania: 5.12.2024 r.;
- CIS w Skarżysku – Kamiennej (powiat skarżyski) – data podpisania: 7.10.2024 r.;
- CIS w Staszowie (powiat staszowski) – data podpisania: 12.09.2024 r.

Wykaz CIS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Wykaz CIS w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

Lp.	Nazwa podmiotu	Rok założenia	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI			
1	Centrum Integracji Społecznej w Podgajach	2016 r.	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”
POWIAT KIELECKI			
2	Centrum Integracji Społecznej w Chmielniku	2013 r.	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”
MIASTO KIELCE			
3	Centrum Integracji Społecznej w Kielcach	2004 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej
4	Centrum Integracji Społecznej w Kielcach	2022 r.	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”
POWIAT OSTROWIECKI			
5	Centrum Integracji Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim	2011 r.	Fundacja „Pomocna Dłoń”
POWIAT SKARŻYSKI			
6	Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej	2009 r.	Miasto Skarżysko-Kamienna (JST)
POWIAT STASZOWSKI			
7	Centrum Integracji Społecznej w Staszowie	2005 r.	Miasto i Gmina Staszów (JST)

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie ankiet CIS (stan na 31.12.2024 r.)

2.2 Kluby Integracji społecznej

Kluby integracji społecznej (KIS) to podmioty zatrudnienia socjalnego, których celem jest udzielenie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, pomaga samoorganizować się ludziom w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej. W KIS mogą być organizowane działania mające na celu pomoc uczestnikom w znalezieniu pracy, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne, staże zawodowe, działalność samopomocowa w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych. Zajęcia z zakresu reintegracji społecznej realizowane w KIS równoległe z programem reintegracji zawodowej stanowią integralną część procesu przywracania do życia społecznego i zawodowego uczestników.

Wg stanu na dzień 31.12.2024 r. w województwie świętokrzyskim funkcjonowało **18 KIS (o 2 więcej niż w 2023 roku)**.

W rejestrze KIS prowadzonym przez Wojewodę na dzień 31.12.2024r. znajdowało się 18 aktywnych podmiotów, jednakże z danych uzyskanych z ankiet KIS wynika, iż w praktyce część z nich nie prowadzi działalności tj. nie obejmuje swoim wsparciem żadnych uczestników (np. KIS w Chmielniku prowadzony przez Fundację Nadzieja Rodzinie, KIS w Kielcach prowadzony przez Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie oraz KIS „Dolina Kacanki” w Staszowie). W 2024 roku powstały 3 nowe KIS (2 w Kielcach i 1 w powiecie kieleckim):

- KIS w Chmielniku, założony przez Stowarzyszenie Youyh Human Impact (4.11.2024 r.),
- KIS „Razem Możesz Więcej” w Kielcach, założony przez Fundację „MOŻESZ WIĘCEJ” (2.04.2024 r.),
- KIS „Na początek KIS” w Kielcach, założony przez Fundację Challenge Europe (15.06.2024 r.).

Wykaz KIS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Wykaz KIS w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

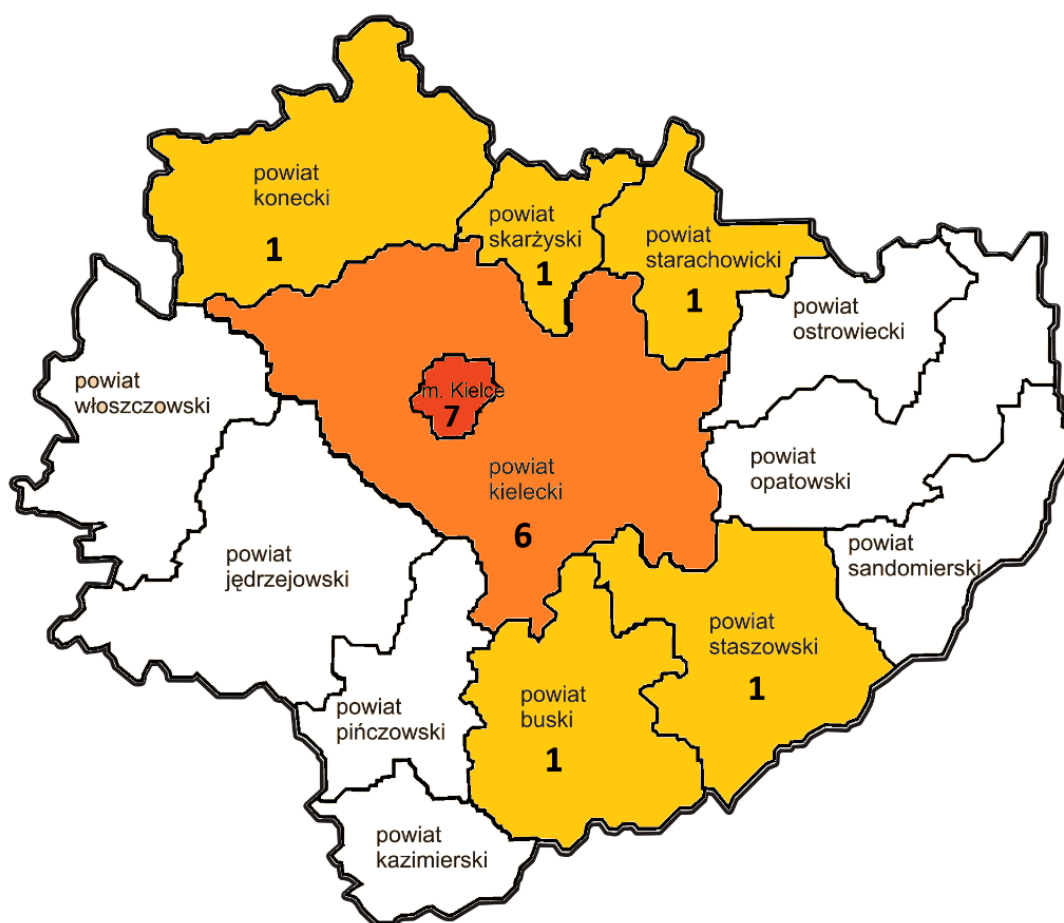
Lp.	Nazwa podmiotu	Rok rozpoczęcia działalności	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI			
1	Klub Integracji Społecznej w Zborówku	2008 r.	Fundacja Kreatywnych Zmian Społecznych
POWIAT KIELECKI			
2	Klub Integracji Społecznej w Chałupkach	2013 r.	Stowarzyszenie Arka Nadziei
3	Klub Integracji Społecznej „Możesz Więcej” w Bilczy	2019 r.	Fundacja Możesz Więcej
4	Klub Integracji Społecznej w Chmielniku	2019 r.	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”
5	Klub Integracji Społecznej „Rozwój” w Radlinie	2019 r.	Fundacja PESTka
6	Klub Integracji Społecznej „Szansa” w Nowinach	2019 r.	Fundacja PESTka
7	Klub Integracji Społecznej w Chmielniku	2024 r.	Stowarzyszenie Youyh Human Impact
MIASTO KIELCE			
8	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	2008 r.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach (JST)
9	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	2007 r.	Świętokrzyski Klub Abstynentów „Raj”
10	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	2006 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej
11	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	2019 r.	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie
12	Klub Integracji Społecznej „Perspektywa” w Kielcach	2019 r.	Fundacja PESTka
13	Klub Integracji Społecznej „Razem Możesz Więcej”	2024 r.	Fundacja „MOŻESZ WIECEJ”
14	Klub Integracji Społecznej „Na początek KIS” w Kielcach	2024 r.	Fundacja Challenge Europe
POWIAT KONECKI			
15	Klub Integracji Społecznej w Końskich	2006 r.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskich (JST)
POWIAT SKARŻYSKI			
16	Klub Integracji Społecznej w Skarżysku - Kamiennej	2004 r.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku – Kamiennej (JST)
POWIAT STARACHOWICKI			
17	Klub Integracji Społecznej w Starachowicach	2008 r.	Centrum Usług Społecznych w Starachowicach (JST)
POWIAT STASZOWSKI			
18	Klub Integracji Społecznej „Dolina Kacanki”	2019 r.	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Dolina Kacanki”

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie rejestru ŚUW (stan na 31.12.2024 r.)

Rozmieszczenie KIS w województwie świętokrzyskim nie jest równomierne. KIS funkcjonują tylko w 6 (z 14) powiatach ziemskich (są to powiaty: buski, kielecki, konecki, skarżyski, starachowicki i staszowski) oraz w mieście Kielce (Kielce są miastem na prawach powiatu, powiat grodzki). Najwięcej KIS działa w mieście Kielce (7 KIS, o 2 więcej niż w 2023 roku) oraz w powiecie kieleckim (6 KIS). Po 1 KIS działa w powiatach: buskim, koneckim, skarżyskim, staszowskim i starachowickim. W pozostałych powiatach (7) nie funkcjonują tego typu placówki (są to powiaty: jędrzejowski, kazimierski, pińczowski, opatowski, ostrowiecki, sandomierski i włoszczowski).

Rozkład graficzny KIS w regionie przedstawia poniższa mapa.

Mapa 4. Kluby Integracji Społecznej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie rejestru ŚUW (stan na 31.12.2024 r.)

W 2024 roku zajęcia w KIS rozpoczęło 840 osób (aż o 211 osób więcej niż w 2023 roku), **a ukończyło je 374 osób** (o 138 osób mniej niż w 2023 r., w 2023 r. zajęcia ukończyło 512 osób), co stanowi **44,5%** uczestników.

Tabela 8. Liczba uczestników KIS w 2024 r.

Lp.	Podmiot	Liczba osób, które w 2024 roku			
		uczestniczyły w zajęciach reintegracji społecznej KIS	uczestniczyły w zajęciach reintegracji zawodowej KIS	rozpoczęły zajęcia w KIS	ukończyły zajęcia w KIS
1.	KIS w Zborówku (Fundacja Kreatywnych Zmian Społecznych)	0	0	5	0
2.	KIS w Chałupkach (Stowarzyszenie Arka Nadziei)	7	0	7	0
3.	KIS „Możesz Więcej” w Bilczy (Fundacja Możesz Więcej)	3	0	3	3
4.	KIS w Chmielniku (Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie)	0	0	0	0
5.	KIS „Rozwój” w Radlinie (Fundacja PESTka)	1	0	1	0
6.	KIS „Szansa” w Nowinach (Fundacja PESTka)	1	0	1	0
7.	KIS w Chmielniku (Stowarzyszenie Youyh Human Impact)	29	29	29	0
8.	KIS w Kielcach (Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie)	320	320	320	106
9.	KIS w Kielcach (Świętokrzyski Klub Abstynentów „Raj”)	30	0	30	0
10.	KIS w Kielcach (Caritas Diecezji Kieleckiej)	220	220	247	220
11.	KIS w Kielcach (Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie)	0	0	0	0
12.	KIS „Perspektywa” w Kielcach (Fundacja PESTka)	5	1	5	1
13.	KIS „Razem Możesz Więcej” w Kielcach (Fundacja Możesz Więcej)	30	30	30	10
14.	KIS „Na początek KIS” w Kielcach (Fundacja Challenge Europe)	0	16	16	6
15.	KIS w Końskich (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej)	0	0	41	0
16.	KIS w Skarżysku – Kamiennej (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej)	74	21	74	17
17.	KIS w Starachowicach (Centrum Usług Społecznych)	42	42	31	11
18.	KIS „Dolina Kacanki” w Wiązownicy – Kolonii (Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Dolina Kacanki”)	0	0	0	0
SUMA		584	679	840	374

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych z ankiet KIS (stan na 31.12.2024 r.)

Ze względu na największą liczbę osób objętych wsparciem można wyłonić dwóch liderów – 2 KIS w Kielcach: jeden prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej (220 osób) oraz drugi, prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (320 osób).

W tabeli zaznaczono również KIS, które w praktyce nie prowadzą działalności, nie obejmują wsparciem żadnych uczestników.

Z danych uzyskanych z ankiet wynika, iż w porównaniu z 2023 rokiem pogorszeniu uległa efektywność zatrudnieniowa KIS: **tylko 16,5% absolwentów KIS w 2024 roku podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy** (w 2023 r. było to 25%). W 2024 roku:

- **62 osoby** (absolwenci KIS) **podjęły zatrudnienie na otwartym rynku pracy – 16,5%** tj. aż o 64 osoby mniej niż w 2023 r. (w 2023 r. - 126 osób, co stanowiło 25%),
- **100 osób** (absolwentów KIS) **zostało skierowanych do uczestnictwa w zajęciach CIS** – tj. o 53 więcej niż w 2023 roku (w 2023 r. - 47 osób),
- **146 osób**, po ukończeniu zajęć w KIS **podjęło inną aktywność społeczną** np. staż, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne itp. – o 63 więcej niż w 2023 roku (w 2023 r. - 83 osoby),
- **1 osoba** (absolwent KIS) podjęła zatrudnienie w sektorze ekonomii społecznej,
- żadna osoba nie podjęła działalności gospodarczej (w 2023 r. - 1 osoba).

Z ankiet KIS, nadesłanych w ramach prowadzonego monitoringu wynika, iż w 2024 roku:

- tylko połowa KIS (9 na 18 KIS) monitorowała losy swoich absolwentów, głównie na podstawie rozmów telefonicznych;
- **przeszło połowa KIS (10 na 18) współpracowała z innymi podmiotami reintegracyjnymi** (np. CIS), **przedsiębiorstwami społecznymi czy spółdzielniami socjalnymi** w zakresie przygotowania uczestników KIS do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy lub w sektorze ekonomii społecznej;
- źródłem finansowania działalności KIS były: środki własne (9 KIS), środki EFS+ (5 KIS), środki z budżetu gminy (4 KIS), środki Funduszu Pracy (1 KIS);
- najczęściej stosowaną formą wsparcia KIS było poradnictwo psychologiczne (13 KIS), poradnictwo/doradztwo zawodowe (5 KIS), pomoc w poszukiwaniu pracy (5 KIS) oraz zajęcia terapeutyczne (4 KIS).
- ze wsparcia OWES skorzystały tylko 3 KIS (łącznie 6 pracowników i 7 uczestników KIS) - doradztwo, wsparcie specjalisty ds. reintegracji oraz szkolenia i warsztaty.

Jak wynika z nadesłanych ankiet, **3 KIS zadeklarowały podpisanie porozumienia/umowy z OWES** dot. współpracy OWES z podmiotami zatrudnienia socjalnego w realizacji usługi wsparcia działań reintegracyjnych podejmowanych przez przedsiębiorstwo społeczne. Były to:

- KIS w Kielcach prowadzone przez Caritas Diecezji Kieleckiej (miasto Kielce) - data podpisania: 5.12.2024 r.;
- KIS w Kielcach prowadzony przez Fundację Challenge Europe (miasto Kielce) – data podpisania: 23.09.2024 r.;
- KIS „Dolina Kacanki” w Staszowie (powiat staszowski) – data podpisania: 12.09.2024 r.

2.3. Zakłady aktywności zawodowej

Zakłady aktywności zawodowej (ZAZ) to jednostki reintegracyjne, których głównym celem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami. ZAZ tworzą miejsca pracy dla osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną), jednocześnie przyczyniając się do ich społecznej reintegracji. Podstawowym narzędziem reintegracji społeczno-zawodowej jest aktywność ekonomiczna, stanowiąca jednocześnie istotne źródło finansowania działalności statutowej. ZAZ zatrudniając osoby z niepełnosprawnością przy działalności wytwórczej i usługowej, dążą do poprawy ich sytuacji życiowej, w szczególności na rynku pracy.

Na dzień 31 grudnia 2024r. na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało **10 zakładów aktywności zawodowej**, o 1 więcej niż w 2023 roku. W 2024 roku powstał 1 nowy zakład – był to: ZAZ w Mieronicach (powiat jędrzejowski), utworzony przez Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie. **Liczba ZAZ w regionie sukcesywnie rośnie** – tylko w przeciągu ostatnich 4 lat na terenie województwa świętokrzyskiego powstało 6 nowych ZAZ (ZAZ Manufaktura Pietraszki – 2020 r., ZAZ w Sandomierzu i Chmielniku - 2021 r., ZAZ w Józefinie i Szczaworyżu – 2023 r., ZAZ w Mieronicach – 2024 r.).

W województwie świętokrzyskim odnotowuje się wyraźną przewagę ZAZ prowadzonych przez organizacje pozarządowe - stowarzyszenia, organizacje kościelne i fundacje. Aż 9 ZAZ (spośród 10) prowadzonych jest przez w/w organizacje, a tylko 1 ZAZ organizowany jest przez jednostkę samorządu terytorialnego szczebla powiatowego.

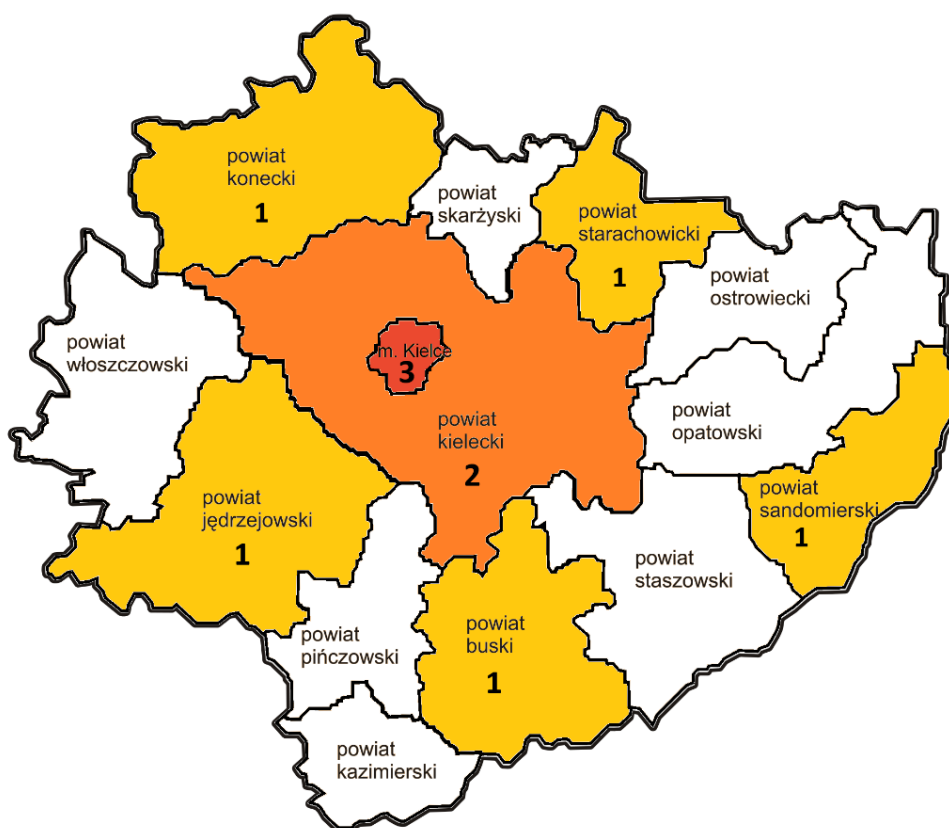
Rozmieszczenie ZAZ w województwie świętokrzyskim nie jest równomierne. ZAZ funkcjonują tylko w 6 powiatach ziemskich (spośród 14) i mieście Kielce (Kielce są miastem na prawach powiatu, powiat grodzki). **Aż w 7 powiatach niezabezpieczone są potrzeby osób z niepełnosprawnościami, nie funkcjonuje w nich żaden ZAZ** – są to powiaty:

- kazimierski,
- opatowski,
- ostrowiecki,
- pińczowski,
- skarżyski,
- staszowski,
- włoszczowski.

Dostępność wsparcia ZAZ w skali regionu ocenić należy zatem jako niską (wsparcie ZAZ w 2024 r. dostępne było tylko w 7 powiatach: 6 powiatach ziemskich i mieście Kielce).

Rozmieszczenie terytorialne ZAZ przedstawia poniższa mapa.

Mapa 5. Zakłady aktywności zawodowej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

Źródło: opracowanie własne ROPS (stan na 31.12.2024 r.)

Świętokrzyskie ZAZ na koniec 2024 roku zatrudniały łącznie **405 osób z niepełnosprawnościami, o 64 osoby więcej z stosunku do 2023 roku**. Zestawienie danych dotyczących zatrudnienia w ZAZ na przestrzeni ostatnich dwóch lat osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Zatrudnienie w ZAZ w regionie w latach 2023 - 2024

Lp	Nazwa podmiotu	Liczba zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami ogółem, bez względu na stopień niepełnosprawności)	
		2023 rok	2024 rok
1.	PZAZ w Stykowie	54	57
2.	ZAZ w Końskich	43	43
3.	ZAZ Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach	52	55
4.	ZAZ „Nadzieja Rodzinie” w Kielcach	51	61
5.	ZAZ Manufaktura Pietraszki w Kielcach	45	50
6.	ZAZ w Sandomierzu	34	37
7.	ZAZ w Chmielniku	30	39
8.	ZAZ w Józefinie	7	18
9.	ZAZ w Szczaworyżu	25	30
10.	ZAZ w Mieronicach		15
SUMA		341	405

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych uzyskanych z ankiet ZAZ

W 2024r. 4 pracowników ZAZ z niepełnosprawnościami podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy (podobnie jak w 2023 roku), **a 5 osób podjęło pracę w sektorze ES** (np. w PS lub spółdzielni socjalnej) – dla porównania w 2023 r. zatrudnienie w sektorze ES podjęła tylko 1 osoba.

Z ankiet ZAZ, nadesłanych w ramach prowadzonego monitoringu wynika, iż w 2024 roku:

- **prawie wszystkie ZAZ (9 na 10) monitorowały losy byłych pracowników** z niepełnosprawnościami – monitoring ten polegał głównie na kontaktach telefonicznych (o różnej częstotliwości) lub osobistych;
- **przeszło połowa ZAZ (6 na 10) współpracowała z warsztatami terapii zajęciowej i środowiskowymi domami samopomocy w zakresie przepływu uczestników tych placówek do ZAZ i planowania ich ścieżki reintegracji.** Celem tej współpracy było głównie pozyskanie pracowników do ZAZ i dostosowanie indywidualnych programów rehabilitacji prowadzonej w WTZ i ŚDS do potrzeb zatrudnienia w ZAZ. W efekcie tej współpracy **8 osób z WTZ podjęło zatrudnienie w ZAZ.** Tylko 4 ZAZ nie deklarowały takiej współpracy ze względu m.in. na brak możliwości zatrudniania nowych pracowników czy też niechęć okolicznych WTZ i ŚDS do współpracy i „wypuszczania” osób z niepełnosprawnościami ze swoich instytucji;
- **tylko 3 ZAZ zadeklarowały współpracę w zakresie przepływu/przygotowania niepełnosprawnych pracowników ZAZ do podjęcia zatrudnienia na otwartym rynku pracy lub w sektorze ekonomii społecznej** (współpraca z przedsiębiorstwami prywatnymi);
- ze wsparcia OWES skorzystały tylko 3 ZAZ (łącznie 11 pracowników) - szkolenia i warsztaty oraz wizyty studyjne;
- zdecydowana większość ZAZ w regionie prowadzi zarówno działalność usługową, jak i wytwórczą. Profil ich działalności jest bardzo zróżnicowany, przy czym **ZAZ nie ograniczają się tylko do jednego profilu działalności, prowadzą zróżnicowaną działalność.**

ZAZ świadczą m.in. usługi gastronomiczno-cateringowe, pralnicze, zagospodarowania i utrzymania terenów zielonych, porządkowe i remontowo-budowlane, renowacji mebli, produkcji i regeneracji szczotek, wytwarzania produktów pszczelarskich itp. Świętokrzyskie ZAZ prowadzą drukarnie, jadłodajnie, pralnie, wypożyczalnie sprzętu rehabilitacyjnego, sklepy z pamiątkami i rękodziełem oraz warsztaty (m.in. warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży, warsztaty rękodzieła artystycznego). Rodzaj usług oferowanych przez ZAZ-y przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wykaz ZAZ w regionie w 2024 roku wg przedmiotu działalności

Lp	Nazwa podmiotu	Przedmiot działalności	Rok założenia	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI				
1	Zakład Aktywności Zawodowej w Szczaworyżu	działalność wytwórczo - usługowa prowadzona w 5-ciu pracowniach: świec, technicznej, ogrodniczej, rękodzieła, przetwórstwa owoców i warzyw oraz ogrodniczej i pielęgnacji zieleni, warsztaty robienia czekolady dla dzieci i młodzieży szkolnej, usługi porządkowanie terenów zielonych, pielęgnacji zieleni, porządkowanie terenów cmentarza, obróbka warzyw i owoców;	2023 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej

POWIAT JĘDRZEJOWSKI				
2	Zakład Aktywności Zawodowej w Mieronicach	produkcja opakowań i toreb prezentowych (z papieru i tektury), nadruk logo firm na torbach prezentowych. Wykonywanie nadruków na opakowaniach, nadruki na gadżetach reklamowych, klejenie opakowań, pracownia fotoceramiki: zdjęcia nagrobkowe i fotoceramika artystyczna, pracownia znakowania laserowego i nadruku UV, pracownia grafiki komputerowej;	2024 r.	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie
POWIAT KIELECKI				
3	Zakład Aktywności Zawodowej w Chmielniku	usługi cateringowe - posiłki dla dzieci w żłobku i przedszkolu; usługi pralnicze na potrzeby DPS, pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich;	2021 r.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach
4	Zakład Aktywności Zawodowej w Józefinie	usługi gastronomiczne, usługi cateringowe (do przedszkoli, szkół, zakładów pracy, klienta indywidualnego), posiłki regeneracyjne dla pracowników, codzienne obiady, produkty garmażeryjne, obsługa imprez okolicznościowych, usługi gospodarcze i pielęgnacja terenów zielonych: koszenie trawy, grabienie liści, usuwanie gałęzi, odśnieżanie, prace porządkowe terenów zielonych, drobne prace naprawcze i remontowe;	2023 r.	Fundacja Na Rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja z Uśmiechem”
MIASTO KIELCE				
5	Zakład Aktywności Zawodowej w Kielcach (Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie)	prowadzenie bufetu ZAZ SMACZEK (dania na miejscu i na wynos), prowadzenie pralni NEMO (usługi pralnicze, maglowanie, czyszczenie), profesjonalne niszczenie dokumentacji archiwalnej, wytwarzanie rękodzieła artystycznego, renowacja mebli, wykonywanie materiałów promocyjnych na zlecenie, usługi malarskie wielkoformatowe, usługi krawieckie, hafciarskie, konfekcjonowania;	2013 r.	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie
6	Zakład Aktywności Zawodowej w Kielcach	intrologatoria, prowadzenie drukarni, prowadzenie pralni, prowadzenie sklepu stacjonarnego z rękodziełem „Kram Zręczne Rękodzieło”, prowadzenie sklepu internetowego, produkcja i sprzedaż rękodzieła artystycznego, prowadzenie warsztatów rękodzieła artystycznego, pielęgnacja zieleni;	2013 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej
7	Zakład Aktywności Zawodowej Manufaktura Pietraszki	produkcja wyrobów cukierniczych (ciastka owsiane i maślane, batony energetyczne), wytwarzanie rękodzieła artystycznego (makrama, magnesy upominkowe, kartki okolicznościowe, dekoracje świąteczne, pudełka prezentowe na indywidualne zamówienia) oraz składanie drobnych elementów, produkcja miodu i produktów pszczelarskich, prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, rozsady ziół i suszonych ziół; pracownia ogrodnicza;	2020 r.	Fundacja Gramy z Tobą
POWIAT KONECKI				
8	Zakład Aktywności Zawodowej w Końskich	produkcja szerokiego asortymentu szczotek, regeneracja szczotek technicznych, wytwarzanie rękodzieła artystycznego (np. pamiątki okazjonalne) m.in. z użyciem ploterów laserowych, wykonywanie mebli na indywidualne zamówienie, w tym mebli biurowych, montaż zamków i zawiasów do mebli, produkcja mebli, usługi pakowania i segregowania;	2006 r.	Polski Związek Niewidomych – Okręg Świętokrzyski w Kielcach

POWIAT SANDOMIERSKI				
9	Zakład Aktywności Zawodowej w Sandomierzu	prorowadzenie jadłodajni (usługi gastronomiczne, usługi cateringowe, obsługa imprez i przyjęć okolicznościowych, przygotowanie bufetów kawowych/zimnych płyt/słodkich stołów), ZAZ posiada Food Trucka (szybkie dania: hot dogi, zapiekanki, hamburgery, frytki, itp.), usługi porządkowe i drobne prace remontowo-budowane, utrzymanie i pielęgnacja terenów zielonych, odśnieżanie, usługi sprzątające, wytwarzanie rękodzieła artystycznego, usługi hafciarskie, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego;	2021 r.	Caritas Diecezji Sandomierskiej
POWIAT STARACHOWICKI				
10	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie	produkcja i sprzedaż rękodzieła artystycznego, usługi stolarskie, usługi pralnicze, usługi gastronomiczne, prowadzenie 2 sklepów z pamiątkami na terenie Sanktuarium Maryjnego w Kałkowie, prowadzenie ośrodka wypoczynkowego, zabiegi rehabilitacyjne;	2001 r.	Powiat Starachowicki

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych ZAZ

2.4. Warsztaty terapii zajęciowej

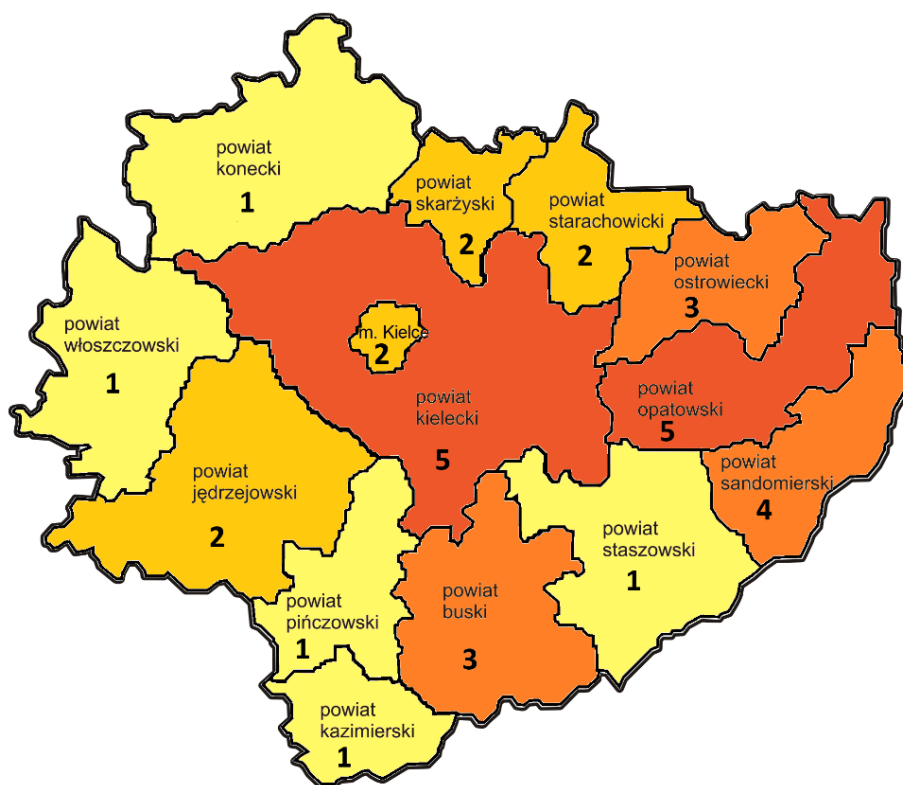
Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) to podmioty działające na rzecz wyposażenia osób niezdolnych do pracy w umiejętności niezbędne do podjęcia zatrudnienia na chronionym lub otwartym rynku pracy. **Ich celem jest stwarzanie osobom z niepełnosprawnościami, niezdolnym do podjęcia pracy - możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej** w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja tego celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej i indywidualnej pracy z uczestnikiem.

Wg danych PFRON na dzień 31 grudnia 2024r. na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało **33 WTZ**. Liczba ta od kilku lat jest niezmienna.

W województwie świętokrzyskim WTZ działają na terenie wszystkich powiatów oraz miast powiatowych. Największa liczba WTZ znajduje się na terenie powiatu kieleckiego i opatowskiego (po 5 WTZ), sandomierskiego (4 WTZ), ostrowieckiego i buskiego (po 3 WTZ). Po 1 WTZ działa na terenie powiatów: koneckiego, włoszczowskiego, pińczowskiego, kazimierskiego i staszowskiego.

Graficzne rozmieszczenie WTZ w województwie świętokrzyskim przedstawia poniższa mapa.

Mapa 6. Warsztaty terapii zajęciowej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym)

Źródło: opracowanie własne ROPS

Tabela 11. Wykaz WTZ w regionie w 2024 roku

Lp.	Nazwa podmiotu	Rok założenia	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI			
1.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Busku-Zdroju	1994 r.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
2.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Gnojnie	1994 r.	Dom Pomocy Społecznej w Gnojnie (JST)
3.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Piasku Wielkim	2016 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej
POWIAT JĘDRZEJOWSKI			
4.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Jędrzejowie	1994 r.	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Jędrzejowie (JST)
5.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Mnichowie	1994 r.	Dom Pomocy Społecznej w Mnichowie (JST)
POWIAT KAZIMIERSKI			
6.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kazimierzy Wielkiej	2002 r.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Promyk Nadziei"
MIASTO KIELCE			
7.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kielcach	1993 r.	Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta w Kielcach (JST)
8.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kielcach	1993 r.	Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Kielcach (JST)
POWIAT KIELECKI			
9.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Fanisławicach	2009 r.	Wiejskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Inteluktualnie i Ruchowo

10.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Belnie	2013 r.	Stowarzyszenie „Braterskie Serca”
11.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Osinach	2002 r.	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym
12.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Zgórsku	1994 r.	Dom Pomocy Społecznej w Zgórsku (JST)
13.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sędku	2015 r.	Gmina Łągów (JST)
POWIAT KONECKI			
14.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Końskich	1996 r.	Towarzystwo Wspierania Rozwoju Powiatu Wszechnica Konecka
POWIAT OPATOWSKI			
15.	Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 1 w Opatowie	1994 r.	Dom Pomocy Społecznej w Zochcinku (JST)
16.	Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 2 w Opatowie	2017 r.	Dom Pomocy Społecznej w Zochcinku (JST)
17.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Czekarzewicach Drugich	2016 r.	Stowarzyszenie LGD Powiatu Opatowskiego
18.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Bidzinach	2015 r.	Stowarzyszenie „Akademia Pomysłu” w Bidzinach
19.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sobowie	2017 r.	Dom Pomocy Społecznej w Sobowie (JST)
POWIAT OSTROWIECKI			
20.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Ostrowcu Świętokrzyskim	1993 r.	Stowarzyszenie „Razem” Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo
21.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Ostrowcu Świętokrzyskim	2000 r.	Stowarzyszenie „Szansa”
22.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Miłkowskiej Karczmie	2019 r.	Stowarzyszenie „Zintegrowani”
POWIAT PIŃCZOWSKI			
23.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Pińczowie	1999 r.	Stowarzyszenie Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego Powiatu Pińczowskiego
POWIAT SANDOMIERSKI			
24.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sandomierzu	1993 r.	Stowarzyszenie „Integracja”
25.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sandomierzu	1995 r.	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Tratwa”
26.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Śmiechowicach	1999 r.	Gmina Samborzec (JST)
27.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Piotrowicach	1996 r.	Stowarzyszenie „Spełnić marzenia”
POWIAT SKARŻYSKI			
28.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Skarżysku - Kamiennej	1994 r.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych
29.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Skarżysku - Kamiennej	1994 r.	Stowarzyszenie Na Rzecz Warsztatów Terapii Zajęciowej "Tęcza"
POWIAT STARACHOWICKI			
30.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Starachowicach	1994 r.	Parafia Św. Judy Tadeusza w Starachowicach
31.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kałkowie-Godowie	2000 r.	Parafia Rzymskokatolicka w Kałkowie-Godowie
POWIAT STASZOWSKI			
32.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Połańcu	2000 r.	Gmina Połaniec (JST)
POWIAT WŁOSZCZOWSKI			
33.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Ostrowie	2006 r.	Gmina Połaniec (JST)

Źródło: Opracowanie własne ROPS

W 2024 r. w zajęciach WTZ uczestniczyło łącznie **1668 uczestników (osób z niepełnosprawnościami)**. W stosunku do roku poprzedniego tj. 2023 r. ogólna liczba osób uczestniczących w zajęciach WTZ zwiększyła się o 80 osób (brak danych z 1 WTZ w 2023 roku).

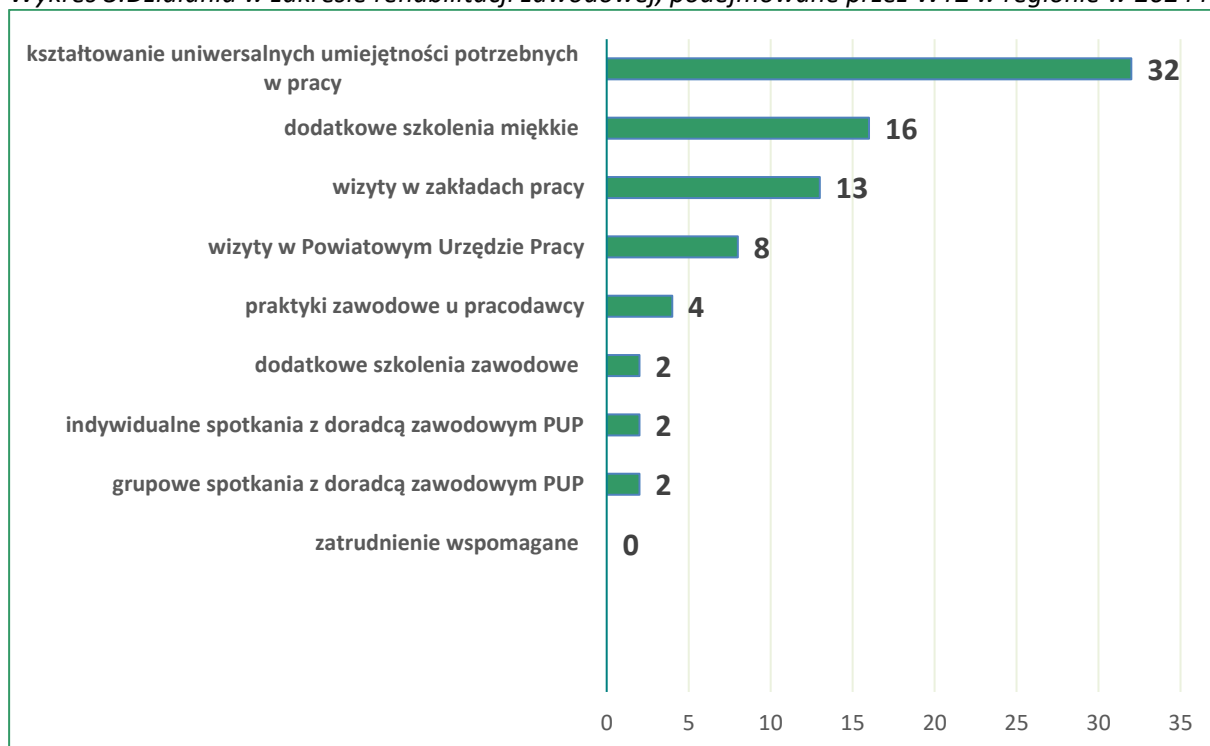
Zgodnie z art. 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych warsztat terapii zajęciowej stwarza osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Z ankiet, nadesłanych przez WTZ wynika, iż **w 2024 roku tylko 16 uczestników WTZ znalazło zatrudnienie w zakładzie aktywności zawodowej lub na otwartym rynku pracy**, co stanowi 0,97% wszystkich osób, uczestniczących w zajęciach (w 2023 r. – 8 osób). Ani jeden uczestnik WTZ nie podjął zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej (w spółdzielni socjalnej, czy przedsiębiorstwie społecznym).

W ankiecie, skierowanej do WTZ poproszono o wskazanie działań w zakresie rehabilitacji zawodowej, jakie były podejmowane przez świętokrzyskie WTZ w 2024 roku. Do form przygotowania zawodowego, najczęściej stosowanych w 2024 roku przez świętokrzyskie WTZ należą:

- **kształtowanie uniwersalnych umiejętności potrzebnych w pracy** (np. odpowiedzialności, terminowości, czy też przestrzegania zasad, itp.) – takiej odpowiedzi udzieliły prawie wszystkie WTZ (32 na 33 WTZ, co stanowi blisko 100%);
- **prowadzenie dodatkowych szkoleń miękkich dla uczestników WTZ, wzmacniających ich kompetencje społeczne** (np. treningi kompetencji społecznych) – taką formę wsparcia zastosowała w 2024 roku blisko połowa świętokrzyskich WTZ (16 z 33 WTZ);
- **wizyty w zakładach pracy** (np. ZAZ, spółdzielniach socjalnych) – ok. 40% WTZ;
- **wizyty w Powiatowym Urzędzie Pracy** (spotkania z doradcami zawodowymi) – blisko 25% WTZ (8 z 33 WTZ);
- **praktyki zawodowe u pracodawcy** – taką formę przygotowania zawodowego wybrało nieco ponad 10% WTZ (4 z 33 WTZ).

Szczegółowe wyniki przedstawione są na poniższym wykresie.

Wykres 3. Działania w zakresie rehabilitacji zawodowej, podejmowane przez WTZ w regionie w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych WTZ

Poniżej prezentujemy dane dotyczące gotowości do podjęcia zatrudnienia wśród uczestników WTZ. Podkreślić należy, iż są to dane szacunkowe (oparte na ocenie kadry WTZ), a ich prezentacja ma na celu jedynie pokazanie skali potencjału zatrudnialności uczestników WTZ.

Tabela 12. Szacunkowa gotowość uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia

Lp	Gotowość do podjęcia zatrudnienia	Szacunkowa liczba uczestników	% ogółu uczestników
1.	na otwartym rynku pracy	17	1,02%
2.	wyłącznie w warunkach wspomaganych	120	7,19%
3.	wyłącznie na chronionym rynku pracy (ZAZ, zakład pracy chronionej)	202	12,11%
4.	brak gotowości do podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia	1329	79,68%
SUMA		1668	100 %

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych WTZ

Za gotowych do podjęcia zatrudnienia uznano ok. 20 % ogółu uczestników (339 uczestników), z czego ok. 60% (202 uczestników) wyłącznie na chronionym rynku pracy tj. w ZAZ i zakładach pracy chronionej i nieco ponad 35% (120 uczestników) wyłącznie w warunkach wspomaganych. Na otwartym rynku pracy – w ocenie kadry mogłoby pracować nieco ponad 5% (ok. 17 uczestników) z grupy osób gotowych do podjęcia pracy (czyli ok 1% ogółu). **Blisko 80% ogółu uczestników WTZ uznano na niegotowych do podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia** (1329 osób).

Szczegółowe bariery w aktywizacji uczestników WTZ przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 13. Najważniejsze bariery aktywizacji zawodowej uczestników WTZ

Lp	Najważniejsze bariery aktywizacji zawodowej uczestników WTZ	Liczba wskazań
1.	ograniczona dostępność do miejsc pracy, odpowiadających możliwościom uczestników WTZ	23
2.	obawy uczestników WTZ przed poradzeniem sobie poza WTZ	21
3.	negatywne nastawienie rodziców/opiekunów uczestników WTZ do ich aktywizacji zawodowej	16
4.	brak systemowych rozwiązań w zakresie zatrudnienia wspieranego	15
5.	brak gotowości uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia	15
6.	brak w okolicy pracodawców chronionego rynku pracy np. ZAZ	14
7.	przekonanie pracodawców o niskich kompetencjach pracowników z niepełnosprawnością	13
8.	przekonanie pracodawców o niskiej wydajności pracowników z niepełnosprawnością	12
9.	niski poziom zaangażowania rodziców/opiekunów uczestników WTZ w proces rehabilitacji dzieci/podopiecznych	10
10.	negatywne nastawienie uczestników WTZ do aktywizacji zawodowej	4
11.	przepisy prawne	1
12.	niechęć pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością	1

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie ankiet WTZ za 2024 rok

Za najpoważniejszą barierę w aktywizacji uczestników WTZ uznano rynek pracy – tj. ograniczoną dostępność do miejsc pracy, odpowiadających możliwościom uczestników i powiązany z tym brak w okolicy pracodawców chronionego rynku pracy np. ZAZ (łącznie 37 wskazań) oraz obawy uczestników WTZ przed poradzeniem sobie poza WTZ (21 wskazań). Dość istotną barierą – w opinii kadry WTZ - jest negatywne nastawienie rodziców/opiekunów uczestników WTZ do ich aktywizacji zawodowej (16 wskazań), brak systemowych rozwiązań w zakresie zatrudnienia wspieranego (15 wskazań) oraz brak gotowości uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia (15 wskazań).

Z ankiet WTZ, nadesłanych w ramach prowadzonego monitoringu wynika, iż w 2024 roku:

- **przeszło połowa WTZ (18 na 33 WTZ) monitorowała losy swoich byłych uczestników** – monitoring ten polegał głównie na kontaktach telefonicznych z byłymi uczestnikami (lub ich rodzicami/opiekunami), którzy często uczestniczą w zajęciach klubowych czy spotkaniach integracyjnych w WTZ;
- **tylko 1/3 WTZ (10 na 33 WTZ) deklarowała współpracę z ZAZ w zakresie przepływu uczestników WTZ i planowania ich ścieżki reintegracji**; celem tej współpracy było głównie poznanie specyfiki pracy ZAZ, polecanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia w ZAZ czy dostosowanie indywidualnych programów rehabilitacji do potrzeb zatrudnienia w ZAZ. Pozostałe WTZ (23) nie deklarowały takiej współpracy – jednym z głównych powodów jej braku był brak ZAZ w danym powiecie;
- WTZ w zakresie rehabilitacji zawodowej uczestników najczęściej współpracowały z powiatowymi centrami pomocy rodzinie (25 WTZ, ok. 76%), podmiotami ekonomii społecznej (14 WTZ, ok. 42%) oraz ośrodkami pomocy społecznej (13 WTZ, ok. 40%). Duże

znaczenie ma też współpraca z ZAZ (11 WTZ, ok. 33%), ŚDS (11 WTZ, ok. 33%) oraz PUP (10 WTZ, ok. 30%);

- ze wsparcia OWES skorzystały tylko 4 WTZ (łącznie 6 pracowników) – doradztwo, szkolenia i warsztaty, wizyty studyjne, spotkania animacyjne/informacyjne.

3. Spółdzielnie socjalne

Najbardziej znanym rodzajem PES są spółdzielnie socjalne, działające na podstawie ustawy o spółdzielniach socjalnych. Przedmiotem ich działalności jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków oraz pracowników spółdzielni, przy czym głównym celem działania jest reintegracja społeczna i zawodowa jej członków. Zasadniczym celem istnienia spółdzielni jest bowiem przywrócenie na rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również umożliwienie osobom bezrobotnym aktywizacji zawodowej. Cechą, która wyróżnia spółdzielnię socjalną jest nadrzędność celów społecznych nad maksymalizacją zysków.

Pozyskanie szczegółowych informacji na temat stanu aktywnie funkcjonujących spółdzielni socjalnych jest niezwykle trudne, ponieważ dostępne dane statystyczne charakteryzuje duża rozbieżność, a liczba zarejestrowanych spółdzielni nie odpowiada faktycznej liczbie istniejących podmiotów.

W Krajowym Rejestrze Sądowym w województwie świętokrzyskim na dzień 31.12.2024 r. widniało **64** spółdzielnie socjalne. KRS nie odzwierciedla jednak rzeczywistej liczby aktywnych i faktycznie działających spółdzielni. W rejestrze znajdują się bowiem podmioty, które są w trakcie likwidacji (8), spółdzielnie już zlikwidowane – 20 (wyrejestrowane), a także te, które w praktyce zaprzestały prowadzenie swojej działalności, choć – z różnych przyczyn - nie zostały jeszcze wykreślone z ewidencji.

Liczba spółdzielni socjalnych, zarejestrowanych w KRS (64) została zweryfikowana, a z analizy wynika, że:

- **36 spółdzielni widnieje jako „aktywne”,**
- 20 spółdzielni zostało wykreślonych z KRS, w tym 3 w 2024 roku,
- 8 spółdzielni znajduje się w stanie likwidacji.

W rejestrze KRS jako „aktywnie prowadzące działalność” na dzień 31.12.2024r. figurowało 36 spółdzielni socjalnych. Nie oznacza to jednak, że faktycznie wszystkie z nich są aktywne i nadal funkcjonują. Z obserwacji ROPS i OWES wynika, iż znaczna część spółdzielni socjalnych nie prowadzi swojej działalności, choć formalnie nie zostały wyrejestrowane albo były w likwidacji. Pomimo to „istnieją” one w bazie KRS, sztucznie zawyżając statystyki. Szacuje się, iż w województwie świętokrzyskim faktycznie działa i prowadzi swoją działalność ok. 20% zarejestrowanych spółdzielni socjalnych.

Mapa 7. Rozmieszczenie terytorialne „aktywnych” spółdzielni socjalnych w regionie wg KRS w 2024 r. (w ujęciu powiatowym)

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych KRS

Przestrzenne rozmieszczenie spółdzielni socjalnych w regionie świętokrzyskim jest nierównomierne. **Najwięcej spółdzielni socjalnych było zarejestrowanych w mieście Kielce (9) oraz w powiecie starachowickim (6).** Najmniej w powiatach: buskim, jędrzejowskim, kazimierskim, opatowskim, staszowskim i włoszczowskim – po jednej spółdzielni, a tylko na terenie powiatu pińczowskiego nie zarejestrowano takiej działalności. Zwraca uwagę fakt, iż pojedyncze spółdzielnie socjalne odnotowano w powiatach, znajdujących się na terenie subregionu południowego, który ma wyraźnie rolniczy charakter.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. **status przedsiębiorstwa społecznego** (nadanego w drodze decyzji wojewody zgodnie z ustawą o ekonomii społecznej) **posiadało 8 spółdzielni socjalnych** w regionie ("PRZYSMAK", "Tropem Przygody", Stacja Biznesu, „Porządek Musi Być”, „OSTROWIEC”, „SALVE REGINA”, „AGAWA” oraz Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „INTEGRACJA”).

W 2024 r. OWES utworzyły **10 miejsc pracy w spółdzielniach socjalnych** (łącznie 140).

Wśród 36 zarejestrowanych spółdzielni socjalnych 9 spółdzielni zostało założonych przez osoby prawne. Są to: Spółdzielnia Socjalna „Kazimierskie Smaki”, Spółdzielnia Socjalna „Przysmak”, Spółdzielnia Socjalna „Starachowiczanka”, Spółdzielnia Socjalna „Dziecięcy Świat”, Spółdzielnia Socjalna „Samorządowa”, Spółdzielnia Socjalna „Porządek Musi Być”, Spółdzielnia Socjalna STAR 2006, Spółdzielnia Socjalna „Salve Regina” i Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „Integracja”. Podkreślić należy fakt, iż znaczna część tych spółdzielni (7 na 9, tj. blisko 80%) faktycznie prowadzi działalność.

Świętokrzyskie spółdzielnie socjalne prowadzą działalność w różnych branżach. W przeważającej większości są to:

- usługi komunalne, utrzymania czystości i porządku, porządkowe i zagospodarowania terenów zielonych, sprzątające,
- spółdzielnie wielobranżowe,
- usługi gastronomiczne i cateringowe,
- usługi budowlane lub remontowo-budowlane,
- usługi opiekuńcze: nad dziećmi, osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Poniższa tabela prezentuje wykaz spółdzielni socjalnych wg rodzaju prowadzonej działalności.

Tabela 14. Spółdzielnie socjalne w regionie w 2024 roku wg rodzaju prowadzonej działalności

Lp	Nazwa podmiotu	Rok założenia	Główny obszar działalności
POWIAT BUSKI			
1	„STUDIO ODCHUDZANIA I RELAKSU EUPHORIA” Spółdzielnia Socjalna	2013 r.	działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej
POWIAT JĘDRZEJOWSKI			
2	Spółdzielnia Socjalna „PRZYSMAK”	2018 r.	gastronomia (zakład gastronomiczny ze stołówką), usługi cateringowe
POWIAT KAZIMIERSKI			
3	Spółdzielnia socjalna „KAZIMIERSKIE SMAKI”	2017 r.	gastronomia (zakład gastronomiczny ze stołówką), usługi cateringowe
MIASTO KIELCE			
4	Spółdzielnia Socjalna „DAGAZ”	2012 r.	spółdzielnia wielobranżowa
5	Spółdzielnia Socjalna „AGRO-BUD”	2013 r.	usługi budowlane
6	Świętokrzyska Spółdzielnia Socjalna „CLEAN SPACE”	2013 r.	usługi sprzątające
7	Spółdzielnia socjalna „Tropem Przygody”	2013 r.	działalność turystyczna i eventowa
8	Spółdzielnia Socjalna „G5-WASH.PL”	2014 r.	usługi sprzątające
9	Spółdzielnia Socjalna „EKO LIDER”	2016 r.	recykling
10	Spółdzielnia socjalna „VIDEO EVENT”	2017 r.	działalność usługowa: media, fotografia, produkcja filmów
11	Spółdzielnia socjalna „OPEN”	2013 r.	działalność rachunkowo – księgowa, doradztwo podatkowe
12	Spółdzielnia socjalna „STACJA BIZNESU”	2018 r.	usługi księgowe
POWIAT KIELECKI			
13	Wielobranżowa Spółdzielnia socjalna „ARES”	2005r.	spółdzielnia wielobranżowa
14	EKOOPAŁEK Spółdzielnia Socjalna	2013 r.	sprzedaż opału
POWIAT KONECKI			
15	Spółdzielnia Socjalna „NADZIEJA” w Stąporkowie	2013 r.	usługi porządkowe
16	„SAMORZĄDOWA” Spółdzielnia Socjalna	2016 r.	usługi zagospodarowania terenów zielonych, rolnictwo
17	Spółdzielnia Socjalna „NAD CZARNA”	2017 r.	usługi porządkowe

POWIAT OPATOWSKI			
18	Spółdzielnia socjalna „PORZĄDEK MUSI BYĆ!”	2014 r.	usługi związane z zagospodarowaniem terenów zielonych, usługi opiekuńcze
POWIAT OSTROWIECKI			
19	Spółdzielnia socjalna „STOLBUD”	2008 r.	usługi budowlane
20	Ostrowiecka Spółdzielnia Socjalna	2012 r.	spółdzielnia wielobranżowa
21	Spółdzielnia Socjalna „OSTROWIEC”	2013 r.	usługi – hostel i wynajem przyczep samochodowych
22	Spółdzielnia Socjalna „KOLIBER”	2018 r.	usługi remontowe i budowlane, działalność artystyczna
POWIAT SANDOMIERSKI			
23	Spółdzielnia Socjalna „WYŻSZE PIĘTRO KULTURY”	2014 r.	artykuły dla biur i wyposażenie biurowe
24	Spółdzielnia Socjalna „DZIECIĘCY ŚWIAT”	2014 r.	prowadzenie żłobka dla dzieci do 3 lat
25	Spółdzielnia Socjalna „OD NOWA” z siedzibą w Łoniewie	2014 r.	usługi cateringowe
26	Spółdzielnia socjalna „SALVE REGINA”	2020 r.	usługi edukacyjne, usługi informatyczne,
POWIAT SKARŻYSKI			
27	Spółdzielnia Socjalna „POMOC I OPIEKA 45+”	2011 r.	spółdzielnia wielobranżowa
28	Spółdzielnia Socjalna „JODEŁKA”	2013 r.	gastronomia
POWIAT STARACHOWICKI			
29	Spółdzielnia socjalna „AGAWA”	2013 r.	gastronomia (prowadzenie baru mlecznego), usługi cateringowe, usługi opiekuńcze
30	CELEGAL Spółdzielnia Socjalna	2014 r.	brak danych
31	Spółdzielnia Socjalna „MOTO-PIASK”	2013 r.	spółdzielnia wielobranżowa
32	Spółdzielnia socjalna „Starachowiczanka”	2017 r.	usługi komunalne, usługi z zakresu utrzymania czystości i porządku utrzymania terenów zielonych, administrowanie cmentarzami komunalnymi
33	Spółdzielnia Socjalna „STAR2006”	2018 r.	usługi zdrowotne, usługi z zakresu sprzątnięcia i utrzymania terenów zielonych
34	Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „INTEGRACJA”	2022 r.	usługi społeczne (opiekuńcze, opieka wytchnieniowa), usługi z zakresu sprzątnięcia pomieszczeń, usługi komunalne
POWIAT STASZOWSKI			
35	Spółdzielnia Socjalna „PRACUJMY RAZEM”	2013 r.	usługi budowlane, usługi sprzątnięcia i zagospodarowania terenów zielonych
POWIAT WŁOSZCZOWSKI			
36	„ORBITAL CENTER” Spółdzielnia Socjalna	2015 r.	działalność usługowa - produkcja filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych

źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych KRS (stan na 31.12.2024r.)

Spółdzielnie socjalne stanowią bardzo niewielki odsetek PES, które korzystają ze wsparcia OWES. W 2024 roku OWES objęły wsparciem łącznie 357 PES, w tym tylko 8 spółdzielni socjalnych (KOOWES - 5 spółdzielni, ŚOWES – 3 spółdzielnie). Najczęstszą formą udzielanego wsparcia było: doradztwo biznesowe (8), doradztwo ogólne (6), wsparcie w zakresie reintegracji (6), wsparcie rozwojowe (4), dotacje na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy (4), doradztwo specjalistyczne (m.in. z zakresu zamówień publicznych – 3) oraz wsparcie animacyjne (3).

4. Koła gospodyń wiejskich

Ważną grupę PES, posiadającą ogromny potencjał sprzyjający aktywizacji społeczności lokalnych obszarów wiejskich stanowią **koła gospodyń wiejskich (KGW)**. Należą one obecnie do najdynamiczniej rozwijających się organizacji pozarządowych w Polsce, w tym również z województwie świętokrzyskim. 9 listopada 2018 roku weszła w życie ustawa dedykowana KGW, definiująca je jako dobrowolną, niezależną od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną organizacją mieszkańców wsi wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywności oraz działającą na rzecz środowisk wiejskich. KGW reprezentuje interesy i działa na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin, a także wspiera wszechstronny rozwój terenów wiejskich.

KGW pełnią bardzo ważną rolę w lokalnej społeczności. Będąc jej częścią, dostrzegają lokalne problemy i realizują szereg przedsięwzięć na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców oraz poprawy lokalnej infrastruktury. Z zaangażowaniem działają na rzecz rozwoju swoich miejscowości i ich mieszkańców, realizują szereg inicjatyw na rzecz mieszkańców i osób potrzebujących, integrują i ożywiają społeczność lokalną, kultywując przy tym tradycje regionalne. Coraz częściej sięgają po dotacje i wsparcie finansowe, aby realizować inicjatywy i działania na rzecz integracji i poprawy jakości życia mieszkańców.

Agencja restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa prowadzi Krajowy Rejestr KGW, w którym **na dzień 30.04.2025 r. zarejestrowanych było 1075 KGW z terenu województwa świętokrzyskiego.**

Tabela 15. Liczba kół gospodyń wiejskich w regionie (w ujęciu powiatowym)

POWIAT	Liczba KGW	OGÓŁEM
Subregion południowy (ŚOWES)		
buski	107	722
jędrzejowski	123	
kazimierski	78	
opatowski	97	
pińczowski	50	
sandomierski	136	
staszowski	96	
włoszczowski	35	
Subregion północny (KOOWES)		
kielecki	178	353
konecki	68	
ostrowiecki	47	
skarżyski	15	
starachowicki	45	
OGÓŁEM	1075	

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych ARiMR: <https://krkgw.arimr.gov.pl/> (stan na 30.04.2025 r.)

Jak wynika z powyższej tabeli blisko 70% KGW w regionie działa w powiatach, znajdujących się na terenie subregionu południowego, co potwierdza jego rolniczy charakter.

5. Trwałość funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Trwałość podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych to ich zdolność do długotrwałego funkcjonowania i realizacji celów społecznych, pomimo wyzwań i zmian w otoczeniu. Zależy ona od wielu różnych czynników m.in. skutecznego zarządzania, silnych więzi ze społecznością lokalną, wsparcia instytucjonalnego oraz elastyczności w dostosowywaniu się do zmieniającego się otoczenia.

Do głównych czynników wpływających na trwałość PES, w tym PS zaliczyć należy:

- **stabilne i zdywersyfikowane źródła przychodów:**
PS muszą generować dochody, aby móc utrzymać swoją działalność i finansować cele społeczne. Mogą korzystać z różnych źródeł finansowania, takich jak: dotacje, fundusze unijne, czy też dochody z działalności gospodarczej lub działalności odpłatnej pożytku publicznego. Najlepiej, aby przychody pochodziły z kilku: 2 – 3 różnych źródeł (dywersyfikacja źródeł przychodów) np. uzupełnianie grantów i dotacji działaniami odpłatnymi, fundraisingiem i/lub działalnością komercyjną.
- **silne przywództwo, zaangażowanie liderów i sprawny system zarządzania:**
PS powinny mieć sprawnie działające systemy zarządzania, które zapewniają efektywność działań i transparentność. Osoby zarządzające muszą posiadać podstawową wiedzę na temat obowiązków wynikających z prowadzenia PES i procedur, jakich powinni dochować. Powinny to być osoby z misją społeczną, kompetencjami zarządczymi, doświadczeniem i wiedzą w zakresie prowadzenia biznesu oraz zdolnością do budowania relacji, która dodatkowo posiada wizję rozwoju PES. Słabość potencjału ludzkiego PS, przede wszystkim znikoma wiedza kadry zarządzającej w zakresie prowadzenia biznesu często skutkuje podejmowaniem złych decyzji biznesowych i w konsekwencji poważne trudności finansowe PES.
- **umiejętność reagowania na zmiany społeczne i rynkowe:**
PES muszą być elastyczne i potrafić dostosowywać się do zmian w otoczeniu, zarówno ekonomicznym, jak i społecznym. Powinny być gotowe do modyfikacji pomysłu, zmiany swojej oferty czy korzystania z nowych możliwości w sytuacji, gdy rentowność realizowanych działań jest niższa od założonych.
- **dopasowana oferta usług do potrzeb rynku:**
Znalezienie odpowiedniej niszy rynkowej decyduje o tym, czy biznes się powiedzie. Ta ważna zasada działa nie tylko w przypadku przedsiębiorstw komercyjnych, ale i PES. Pomysł na działalność PES powinien być więc realny, dobrze przemyślany oraz poprzedzony badaniem lokalnych potrzeb m.in. lokalnej społeczności i określonej grupy odbiorców, do których chce dotrzeć.
- **dobrze zdefiniowana misja społeczna:**
Jasno określona misja społeczna PES i cele, które realizuje są ważnym czynnikiem motywującym i przyciągającym wsparcie. Działalność prowadzona przez PES powinna odpowiadać na realne potrzeby lokalnej społeczności.

▪ **współpraca z lokalnym samorządem:**

Samorządy dysponują różnymi, zarówno finansowymi jak i pozafinansowymi możliwościami wsparcia PES. PES-y powinny być naturalnym partnerem dla samorządu w ich działaniach na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Samorządy powinny traktować je jako ważne narzędzie wspierające budowanie spójności społecznej, w tym instrument sprzyjający tworzeniu miejsc pracy na lokalnym rynku.

▪ **zaangażowanie społeczności lokalnej:**

Wsparcie społeczności lokalnej, włączanie jej w działania PES i poszerzanie świadomości na temat korzyści, jakie niesie PES to jeden z kluczowych czynników wpływających na jego trwałość. Zbyt słabe zakorzenienie ekonomii społecznej w świadomości społecznej powoduje, że wiele środowisk, w tym także decyzyjnych na poziomie samorządowym, niewiele wie o ekonomii społecznej albo ma fałszywy jej obraz. Taki stan wiedzy i nastawienia do ES powoduje, że trudno jest proponować rozwiązania, które wspierałyby jej rozwój. Wciąż niewiele o ES wiedzą przeciętni obywatele, co także ogranicza możliwość budowania społecznego wsparcia dla PES.

▪ **wsparcie instytucjonalne, w tym wsparcie OWES na różnych etapach rozwoju:**

Stałe i kompleksowe wsparcie OWES (doradcze, animacyjne i specjalistyczne) ma duży wpływ na trwałość funkcjonowania PES i PS. OWES dysponują szeregiem narzędzi wspierających działalność PES, w tym udzielają dotacji na tworzenie miejsc pracy. Dla trwałości PES kluczowe jest nie tylko wsparcie w początkowej fazie, ale także kontynuacja wsparcia doradczego i promocyjnego w kolejnych latach działalności.

Trwałe PES to te, które:

- ❖ potrafią połączyć misję społeczną z odpowiedzialnym zarządzaniem i aktywnym uczestnictwem w życiu lokalnym,
- ❖ utrzymują stabilność finansową i społeczną,
- ❖ posiadają zdywersyfikowane źródła przychodów,
- ❖ dostosowały ofertę do potrzeb lokalnego rynku,
- ❖ utrzymują miejsca pracy,
- ❖ funkcjonują co najmniej 18 miesięcy,
- ❖ są zakorzenione lokalnie,
- ❖ są elastyczne i reagują na potrzeby społeczne,
- ❖ mają sprawnie działający system zarządzania, silne przywództwo i dobrą organizację pracy,
- ❖ wykazują zdolności do adaptacji i dalszego rozwoju.

Powyższe elementy pozwalają PES nie tylko przetrwać na rynku, aby również rozwijać się i zwiększać swój wpływ w regionie. Trwałość PES najbardziej zależy od osób, które w nim działają i pomysłu na jego działalność. Najczęściej PES zaprzestają działalności, jeśli wyczerpie się formuła ich działania i nie ma pomysłu na nową lub „wypalą się” liderzy i nie ma osób, które mogły ich zastąpić.

Z ankiet OWES, nadesłanych w ramach prowadzonego monitoringu wynika, iż w 2024 roku:

- dzięki wsparciu OWES **powstało łącznie 26 nowych podmiotów ekonomii społecznej** (ŚOWES – 15 PES, KOOWES – 11 PES);
- **żaden PES, utworzony dzięki wsparciu OWES nie zakończył swojej działalności** lub nie przekształcił się w podmiot gospodarczy nie spełniający definicji PES;
- oba OWES systematycznie (średnio raz na miesiąc, nie rzadziej niż raz na kwartał) monitorowały istniejące PES, utworzone dzięki wsparciu OWES;
- **nie zdarzyły się przypadki likwidacji miejsca pracy** w przedsiębiorstwach społecznych, utworzonych w wyniku dotacji OWES w okresie trwałości miejsc pracy;
- **nie zdarzyły się przypadki utraty statusu PS** w okresie trwałości miejsc pracy;
- oba OWES regularnie monitorowały sytuację finansową indywidualnego PS po udzieleniu wsparcia dotacyjnego – średnio co miesiąc weryfikowano stan zatrudnienia, trwałość miejsc pracy, omawiano sytuację finansową, analizowano dokumenty finansowe dotyczące wypłaty kolejnych transz wsparcia pomostowego;
- każdy OWES – **w przypadku stwierdzenia problemów w funkcjonowaniu PS po udzielonym wsparciu – obejmował dane PS intensywnym wsparciem** w celu identyfikacji przyczyn problemów oraz opracowania i wdrożenia planu naprawczego. Podejmowane działania naprawcze obejmowały m.in. doradztwo biznesowe i specjalistyczne, mediacje, wsparcie prawne i księgowe, szkolenia i warsztaty, itp.;
- **każdy OWES podejmował szereg działań w celu zapewnienia trwałości PES**, m.in.: wsparcie doradcze, pomoc w planowaniu i wdrażaniu działań rozwojowych, pomoc w pozyskiwaniu zleceń i dywersyfikacji źródeł przychodu, wspieranie udziału PES w zamówieniach publicznych, szkolenia i warsztaty, wspieranie liderów PES i podkreślanie roli współpracy w ramach organizacji, tworzenie lokalnych partnerstw i grup wsparcia, działania promujące PES w regionie, itp.

Sytuację PES w regionie oba OWES zgodnie oceniają jako umiarkowanie stabilną z widocznym potencjałem rozwojowym. Funkcjonuje coraz więcej stabilnie działających PES – w różnych branżach i zróżnicowanych modelach finansowych, aczkolwiek są też PES, które mają trudności z utrzymaniem działalności. Część PES jest wykonawcami usług dla samorządów, inne prowadzą działalność bazującą na subwencjach i usługach odpłatnych, inne koncentrują się na działalności skierowanej do klientów indywidualnych. Coraz więcej PES korzysta z kilku źródeł przychodów - nie uzależnia finansowania swojej działalności wyłącznie od dofinansowań z samorządu lokalnego. Nadal jest zbyt mało PES chętnych i gotowych do prowadzenia działalności zarobkowej (tzw. ekonomizacji). Mimo, iż wiele PES zmaga się z wyzwaniami (np. kadrowymi, finansowymi) to wiele z nich adaptuje się do nowych warunków, rozwija ofertę i umacnia swoją pozycję na rynku usług społecznych.

III. DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUCJI WSPARCIA SEKTORA EKONOMII SPOŁECZNEJ

Wsparcie na rzecz rozwoju ekonomii społecznej udzielane jest przez system wsparcia ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim obejmujący:

- 2 akredytowane ośrodki wsparcia ekonomii społecznej,
- Samorząd Województwa (jako dysponent środków finansowych na realizację projektów OWES),
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, który jako jednostka organizacyjna samorządu województwa jest odpowiedzialny za koordynację działań na rzecz ekonomii społecznej w regionie.

System ten finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus i budżetu państwa, udzielanych w ramach:

- Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), Priorytet IV Spójność społeczna i zdrowie, Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia w ramach typu projektów pn. Działania Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej w zakresie usług społecznych, pomocy społecznej, ekonomii społecznej i aktywnej integracji, służące włączeniu społecznemu, realizowane na poziomie wojewódzkim;
- Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021 – 2027 (FEŚ), Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie 09.02 Kompleksowe wsparcie sektora ekonomii społecznej.

1. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej samorząd województwa (za pomocą ROPS) koordynuje w województwie działania na rzecz rozwoju ekonomii społecznej (art. 54 ust. 1), w szczególności:

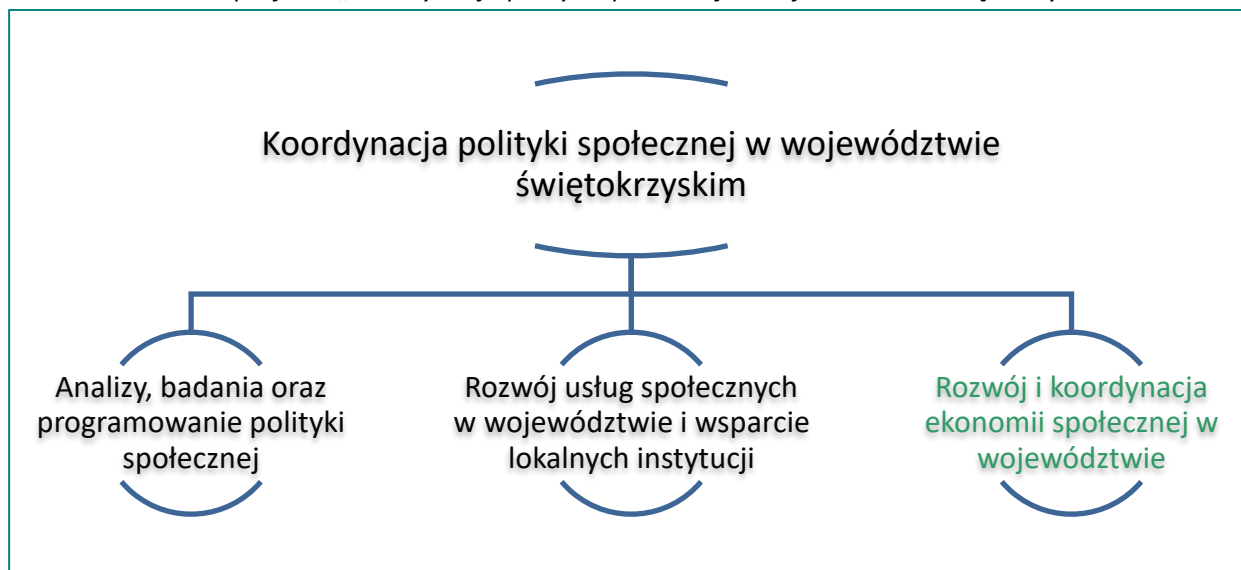
- a) opracowuje regionalny program rozwoju na rzecz ekonomii społecznej na podstawie ustawy z dnia 06.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zgodny ze strategią rozwoju województwa w zakresie polityki społecznej,
- b) opracowuje i konsultuje z PES zakres interwencji w obszarze ekonomii społecznej w programach oraz innych dokumentach, w szczególności służących realizacji umowy partnerstwa, o której mowa w art. 5 pkt 9a ustawy z dnia 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- c) wspiera tworzenie wspólnych przedsięwzięć PES w celu zwiększenia ich potencjału oraz wspólnej realizacji usług społecznych,
- d) upowszechnia wiedzę o ekonomii społecznej na poziomie regionalnym.

Koordynacja rozwoju ekonomii społecznej

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego (ROPS) jest jednostką organizacyjną Województwa Świętokrzyskiego odpowiedzialną za koordynację działań na rzecz ekonomii społecznej w regionie. Realizowana jest ona poprzez projekt pn. **„Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”**. Projekt ten realizowany jest od 1 września 2023 r., współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Priorytet IV Spójność społeczna i zdrowie, Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia w ramach typu projektów pn. Działania Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej w zakresie usług społecznych, pomocy społecznej, ekonomii społecznej i aktywnej integracji, służące włączeniu społecznemu,

realizowane na poziomie wojewódzkim. Zadania realizowane w ramach projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” przedstawiono na poniższym schemacie.

Schemat 1. Zadania projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”

Źródło: Opracowanie własne ROPS

Celem zadania pn. „Rozwój i koordynacja ekonomii społecznej w województwie” jest:

- ❖ budowa spójnego systemu rozwoju i wsparcia ekonomii społecznej,
- ❖ tworzenie sieci podmiotów ekonomii społecznej,
- ❖ wzmacnianie, organizacja, koordynacja współpracy podmiotów ekonomii społecznej,
- ❖ popularyzacja, promocja ekonomii społecznej w społecznościach lokalnych, jednostkach samorządów terytorialnych, biznesie, a także wśród młodych ludzi m.in. wśród studentów.

W 2024 roku w ramach koordynacji działań na rzecz ekonomii społecznej ROPS zrealizował następujące działania:

- koordynacja prac Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- inicjatywy służące budowaniu marki ekonomii społecznej i jej promocja, m.in.:
 - organizacja uroczystej Gali Lider Ekonomii Społecznej,
 - organizacja kiermaszów ekonomii społecznej o zasięgu regionalnym, służących zwiększeniu widoczności PES jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie produktów i usług świadczonych przez PES na poziomie regionalnym,
 - kampanie o charakterze informacyjno – promocyjnym podczas świątecznych kiermaszów ekonomii społecznej,
 - organizacja wydarzenia pn. „Dni Ekonomii Społecznej na uczelniach wyższych”.
- promocja lokalnych liderów ekonomii społecznej w regionie poprzez organizację konkursu „Świętokrzyski Lider Ekonomii Społecznej” w 3 kategoriach: „Samorząd Prospołeczny”, „Biznes Prospołeczny”, „Podmiot ekonomii społecznej”,
- wdrażanie w samorządach rozwiązań dotyczących ekonomii społecznej poprzez organizację szkoleń z zakresu:
 - stosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych,

- zlecania i powierzania zadań publicznych JST podmiotom ekonomii społecznej w różnych trybach przewidzianych prawem,
 - tworzenia ścieżki reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – współpraca pomiędzy JST a podmiotami zatrudnienia socjalnego, ZAZ, W TZ, przedsiębiorstwami społecznymi oraz innymi podmiotami na poziomie lokalnym,
 - uwzględniania ekonomii społecznej w programowaniu lokalnych dokumentów strategicznych.
- działania na rzecz zwiększenia aktywności JST w obszarze zatrudnienia socjalnego poprzez organizację szkoleń z zakresu tworzenia i prowadzenia przez JST podmiotów zatrudnienia socjalnego,
 - coroczna organizacja konkursu dla podmiotów ekonomii społecznej,
 - coroczna organizacja wydarzenia pn. „Sieciowanie podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego”,
 - organizacja wizyt studyjnych w celu prezentacji praktycznych aspektów funkcjonowania PES, poznanie dobrych praktyk,
 - współpraca ROPS i OWES Polski Wschodniej poprzez wspólną organizację Forum Inicjatyw Lokalnych,
 - certyfikacja PES znakiem jakości ekonomii społecznej „Zakup Prospołeczny”,
 - diagnozowanie i monitorowanie sytuacji regionalnej w zakresie ekonomii społecznej m.in. monitoring realizacji wskaźników Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej,
 - współpraca z akredytowanymi OWES,
 - organizacja spotkań sieciujących ROPS – OWES – CUS,
 - udział w procesie akredytacji OWES,
 - prowadzenie bazy PES jako element portalu poświęconego ekonomii społecznej w regionie,
 - prowadzenie strony internetowej projektu: koordynacja.swietokrzyskie.pro oraz portalu społecznościowego Fb, gdzie prezentowane są najważniejsze informacje dot. sektora ekonomii społecznej w regionie.

Rolą ROPS jest zapewnienie takich samych warunków do rozwoju ekonomii społecznej na terenie całego województwa i dbałość o to, by żaden z obszarów nie był dyskryminowany w tym zakresie. Zadaniem samorządu województwa jest również zapewnienie dostępu do usług wsparcia PES, w szczególności przez wybór i współfinansowanie podmiotów pełniących funkcje OWES.

Wsparcie zakładów aktywności zawodowej (ZAZ)

Wsparcie zakładów aktywności zawodowej przez ROPS obejmowało:

- dofinansowanie kosztów utworzenia i działania ZAZ ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), będących w dyspozycji Samorządu Województwa Świętokrzyskiego;
- dofinansowanie kosztów działania ZAZ ze środków własnych Samorządu Województwa Świętokrzyskiego (od 2009 r. ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nakłada na samorządy województw obowiązek udziału w finansowaniu kosztów działania ZAZ w wysokości co najmniej 10% ogólnych kosztów działania).

W 2024 roku **wsparciem ROPS objętych zostało 10 ZAZ**, funkcjonujących w regionie. łączna wartość dofinansowania dla ZAZ przekazanego przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku wyniosła: **22 879 528 zł** (więcej o 6 803 015 zł w porównaniu do roku 2023), w tym:

- ze środków PFRON, będących w dyspozycji Samorządu Województwa Świętokrzyskiego – **19 754 728 zł** (więcej o 6 504 415 zł niż w 2023 roku),
- ze środków własnych Samorządu Województwa Świętokrzyskiego – **3 124 800 zł** (więcej o 297 600 niż w 2023 r.).

Tabela 16. Dofinansowanie na wsparcie ZAZ, przekazane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku

Lp.	Podmiot	Kwota dofinansowania ze środków PFRON (w zł)	Kwota dofinansowania ze środków własnych Samorządu Województwa (w zł)	OGÓŁEM (w zł)
1.	PZAZ w Stykowie	3 454 936	502 200	3 957 136
2.	ZAZ w Końskich	2 048 000	399 900	2 447 900
3.	ZAZ w Kielcach – Caritas Diecezji Kieleckiej	2 061 000	483 600	2 544 600
4.	ZAZ w Kielcach – Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	2 215 299	474 300	2 689 599
5.	ZAZ Manufaktura Pietraszki	2 458 935	372 000	2 830 935
6.	ZAZ w Sandomierzu	1 836 000	316 200	2 152 200
7.	ZAZ w Chmielniku	1 986 000	279 000	2 265 000
8.	ZAZ w Józefinie	623 000	65 100	688 100
9.	ZAZ w Szczaworyżu	1 231 200	232 500	1 463 700
10.	ZAZ w Mieronicach	1 840 358	0	1 840 358
RAZEM		19 754 728	3 124 800	22 879 528

Źródło: Opracowanie własne ROPS

Z roku na rok wzrasta kwota, jaką Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przekazuje na wsparcie ZAZ funkcjonujących w regionie. Dokładne dane przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 17. Dofinansowanie ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w latach 2021-2024

Lp.	Podmiot	Kwota dofinansowania w latach (w zł)			
		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
1.	PZAZ w Stykowie	2 085 000	1 539 000	1 783 660	3 454 936
2.	ZAZ w Końskich	1 111 478	1 225 500	1 598 500	2 048 000
3.	ZAZ w Kielcach – Caritas Diecezji Kieleckiej	1 329 438	1 482 000	1 861 000	2 061 000
4.	ZAZ w Kielcach – Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	1 254 271	1 453 500	1 901 800	2 215 299
5.	ZAZ Manufaktura Pietraszki	838 408	855 000	1 927 800	2 458 935
6.	ZAZ w Sandomierzu	688 333	969 000	2 032 200	1 836 000
7.	ZAZ w Chmielniku	502 075	855 000	1 158 101	1 986 000
8.	ZAZ w Józefinie			126 450	623 000
9.	ZAZ w Szczaworyżu			859 802	1 231 200
10.	ZAZ w Mieronicach				1 840 358
RAZEM:		7 809 011	8 379 000	13 249 313	19 754 728

Źródło: Opracowanie własne ROPS

Tabela 18. Dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Świętokrzyskiego kosztów działania ZAZ w latach 2021-2024

Lp.	PODMIOT	Kwota dofinansowania w latach (kwota w zł)			
		2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
1.	PZAZ w Stykowie	350 000,00	415 000	502 200	502 200
2.	ZAZ w Końskich	213 175	232 729,63	399 900	399 900
3.	ZAZ w Kielcach – Caritas Diecezji Kieleckiej	170 000	230 000	483 600	483 600
4.	ZAZ w Kielcach – Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	400 000	400 000	474 300	474 300
5.	ZAZ Manufaktura Pietraszki	160 000	210 000	372 000	372 000
6.	ZAZ w Sandomierzu	140 000	190 000	316 200	316 200
7.	ZAZ w Chmielniku	99 622	192 840	279 000	279 000
8.	ZAZ w Józefinie	0	0	0	65 100
9.	ZAZ w Szczaworyżu	0	0	0	232 500
10.	ZAZ w Mieronicach	0	0	0	0
RAZEM:		1 532 797	1 870 569,63	2 827 200	3 124 800

Źródło: Opracowanie własne ROPS

Wsparcie centrów integracji społecznej

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym Samorząd Województwa może przyznać centrom integracji społecznej dotację na wyposażenie lub działalność tych podmiotów przez okres pierwszych trzech miesięcy (z dochodów własnych samorządu przeznaczonych na realizację wojewódzkiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych). W 2024 roku nie wpłynął do Urzędu Marszałkowskiego żaden wniosek na utworzenie CIS.

Wsparcie organizacji pozarządowych w obszarze polityki społecznej

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego kieruje swoje wsparcie również do organizacji pozarządowych poprzez dofinansowanie realizacji zadań publicznych (zarówno w ramach otwartego konkursu ofert, jak i trybu pozakonkursowego). W ramach zadań realizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2024 roku samorząd udzielał dofinansowania realizacji zadań publicznych z zakresu: pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami – środki PFRON, działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami i ekonomii społecznej. Środki finansowe przekazane organizacjom pozarządowym (w tym również PES) wpływają na rozwój ekonomii społecznej poprzez wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców regionu oraz zapobieganie lub minimalizację problemów społecznych województwa.

W ramach „Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi na 2024 rok” **Samorząd Województwa Świętokrzyskiego przeznaczył na realizację zadań publicznych z zakresu polityki społecznej** (tj. zadań realizowanych przez ROPS) **kwotę: 2 316 693,70 zł** (tj. o 18% więcej w odniesieniu do 2023 roku).

Organizacje pozarządowe złożyły łącznie 275 ofert współpracy, **podpisano 190 umów z organizacjami pozarządowymi** w zakresie:

- rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami (PFRON) - 34 umowy,
- pomocy społecznej - 73 umowy,
- przeciwdziałania przemocy – 17 umów,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych – 57 umów,
- ekonomii społecznej – 9 umów.

Tabela 19. Dotacje przeznaczone na wsparcie organizacji pozarządowych w ramach zadań, realizowanych przez ROPS w 2024 roku

Lp.	Obszar współpracy	Kwota dofinansowania (kwota w zł)		
		Tryb konkursowy	Tryb pozakonkursowy	OGÓŁEM
1.	rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami (PFRON)	1 019 130,80	-	1 019 130,80
2.	pomoc społeczna	548 379,60	93 800	642 179,60
3.	przeciwdziałanie przemocy	150 000	-	150 000
4.	działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami	400 000	59 945	459 945
5.	ekonomia społeczna	34 938,30	10 500	45 438,30
RAZEM:		2 152 448,70	164 245	2 316 693,70

Źródło: Opracowanie własne ROPS

2. Ośrodki wsparcia ekonomii społecznej

Niezwykle ważnym elementem systemu wsparcia ekonomii społecznej są Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES). To jednostki, które świadczą na poziomie subregionu wszystkie rodzaje usług wspierających podmioty ekonomii społecznej (w tym również udzielają dotacji na tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej), współpracując przy tym z ROPS. Są odpowiedzialne za stymulowanie rozwoju ekonomii społecznej w regionie, świadczą usługi dla PES i PS w zakresie rozwoju i wykorzystania ich potencjału do aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

OWES wspierają bezpośrednio rozwój PES: prowadzą działania animacyjne w społecznościach lokalnych, inicjują tworzenie nowych PS, wspierają rozwój istniejących PS, wspierają proces ekonomizacji organizacji pozarządowych oraz tworzenie i funkcjonowanie podmiotów reintegracyjnych (CIS, KIS, ZAZ, W TZ), wspierają proces reintegracji społeczno-zawodowej w PS. Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o ekonomii społecznej **OWES świadczą usługi wsparcia PES**, które obejmują działania w zakresie:

- **animacji lokalnej**, polegającej na upowszechnianiu idei i zasad ekonomii społecznej, pobudzaniu aktywności społecznej w społecznościach lokalnych oraz inicjowaniu i rozwoju międzysektorowych partnerstw lokalnych,
- **tworzeniu PES i PS** oraz wspieraniu prowadzonej przez nie działalności, a także finansowania powstania w nich miejsc pracy,
- **wsparcia działań reintegracyjnych** podejmowanych przez PS, w tym wsparcia w tworzeniu planów reintegracyjnych oraz finansowania tych działań,

- **wsparcia PES i PS w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego,**
- **wzmacniania potencjału kadrowego, finansowego i innowacyjnego PES i PS oraz udzielania im wsparcia biznesowego.**

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim działały 2 akredytowane OWES:

- **Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (ŚOWES)**, prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej (lidera) w partnerstwie z Fundacją Centrum Europy Lokalnej (Kielce), Fundacją Agencja Rozwoju Regionalnego (Starachowice) oraz Fundacją imienia Stefana Artwińskiego (Kielce);
- **Kielecko-Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (KOOWES)**, prowadzony przez Stowarzyszenie „Integracja i Rozwój” (lider) w partnerstwie z Lokalną Grupą Działania „Krzemienny Krąg” (Baltów) oraz Fundacją „PEStka” (Kielce).

Wsparcie OWES w regionie udzielane jest w podziale na 2 subregiony:

- **subregion południowy**, w skład którego wchodzi powiaty: włoszczowski, jędrzejowski, pińczowski, kazimierski, buski, staszowski, sandomierski i opatowski. To obszar działania ŚOWES.
- **subregion północny**, w skład którego wchodzi powiaty: kielecki, konecki, skarżyski, starachowicki, ostrowiecki oraz miasto Kielce. To obszar działania KOOWES.

Mapa 8. Podział województwa świętokrzyskiego na subregiony

Źródło: opracowanie własne ROPS

OWES wspierają:

- istniejące PS (posiadające status przyznane decyzją wojewody),
- istniejące PES, które deklarują uzyskanie statusu przedsiębiorstwa społecznego,
- osoby i podmioty, które chcą utworzyć nowe przedsiębiorstwo społeczne,
- jednostki samorządu terytorialnego, centra usług społecznych i PES na rzecz rozwoju usług społecznych.

Działalność świętokrzyskich OWES finansowana jest ze środków Programu Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne, Działanie 09.02 Kompleksowe wsparcie sektora ekonomii społecznej.

Świętokrzyski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej:

ŚOWES prowadzi swoją działalność na obszarze subregionu południowego, który podzielony jest w następujący sposób:

- Caritas Diecezji Kieleckiej - powiaty: buski, kazimierski, pińczowski,
- Fundacja Centrum Europy Lokalnej - powiaty: jędrzejowski, włoszczowski,
- Fundacja Agencja Rozwoju Regionalnego - powiaty: sandomierski, staszowski, opatowski,
- Fundacja imienia Stefana Artwińskiego (praca wykonywana na całym subregionie w 8 powiatach).

Okres realizacji projektu: 01.11.2023 r. do 31.12.2028 r.

Całkowita wartość projektu: 31 551 014,00 zł, w tym:

- dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej: 26 818 361,90 zł;
- dofinansowanie z budżetu państwa: 4 012 652,10 zł;
- wkład własny: 720 000,00zł.

ŚOWES realizuje działania na podstawie umowy o dofinansowanie z Województwem Świętokrzyskim nr FESW.09.02-IZ.00-0002/23 podpisanej w dniu 23.09.2023 r.

Efekty działalności ŚOWES w 2024 roku:

- **249 PES objętych wsparciem** (w tym: 29 PES, prowadzących działalność pożytku publicznego i/lub działalność gospodarczą),
- **91 miejsc pracy** utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych,
- **91 osób** zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem,
- **15 nowych PES** utworzonych przy wsparciu ŚOWES,
- **14 nowych przedsiębiorstw społecznych utworzonych przy wsparciu OWES** (w tym 11 nowych PS, 3 utworzone w drodze przekształcenia PES),
- 23 przedsiębiorstwa społeczne objęte wsparciem w zakresie reintegracji,
- 5 grup inicjatywnych, które w wyniku wsparcia ŚOWES wypracowały założenia co do utworzenia PES,
- 45 grup inicjatywnych, które zainicjowały przedsięwzięcia mające na celu rozwój ekonomii społecznej,
- 94 lokalnych liderów aktywności społecznej objętych wsparciem,
- 17 pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych objętych wsparciem w zakresie ekonomii społecznej,
- 19 JST i PES objętych wsparciem w zakresie budowania współpracy i partnerstwa na rzecz

rozwoju ekonomii społecznej,

- 13 JST objętych wsparciem w zakresie rozwoju i zlecania usług społecznych, w tym tworzenia centrów usług społecznych,
- 66 zrealizowanych wydarzeń promujących ekonomię społeczną wśród mieszkank i mieszkańców regionu (2 kongresy ekonomii społecznej, 64 spotkania animacyjne).

W 2024 r. wartość środków wydatkowanych przez ŚOWES wyniosła ogółem 5 865 163,36 zł, w tym:

- **na usługi wsparcia ekonomii społecznej - 1 671 355,36 zł,**
- **na tworzenie miejsc pracy na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych - 4 193 808,00 zł.**

Kielecko – Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

KOOWES prowadzi działalność na terenie subregionu północnego, który podzielony jest następująco:

- Stowarzyszenie Integracja i Rozwój - miasto Kielce i powiat kielecki,
- Fundacja PESTka - miasto Kielce i powiaty: konecki i skarżyski,
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Krzemienny Krąg” – powiaty: ostrowiecki i starachowicki.

Okres realizacji projektu: 01.11.2023 r. – 31.12.2028 r.

Całkowita wartość projektu: 37 026 305,80 zł, w tym: dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej: 36 193 145,80 zł

KOOWES realizuje działania na podstawie umowy o dofinansowanie z Województwem Świętokrzyskim nr FESW.09.02-IZ.00-0001/23 podpisanej w dniu 23.09.2023 r.

Efekty działalności KOOWES w 2024 roku:

- **108 PES objętych wsparciem** (w tym: 36 PES, prowadzących działalność pożytku publicznego i/lub działalność gospodarczą),
- **49 miejsc pracy** utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych,
- **50 osób** zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem,
- **11 nowych PES** utworzonych przy wsparciu KOOWES,
- **8 nowych przedsiębiorstw społecznych utworzonych przy wsparciu OWES** (w tym 2 nowe PS, 6 utworzonych w drodze przekształcenia PES);
- 16 przedsiębiorstw społecznych objętych wsparciem w zakresie reintegracji,
- 19 grup inicjatywnych, które w wyniku wsparcia KOOWES wypracowały założenia co do utworzenia PES,
- 20 grup inicjatywnych, które zainicjowały przedsięwzięcia mające na celu rozwój ES,
- 30 lokalnych liderów aktywności społecznej objętych wsparciem,
- 8 pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych objętych wsparciem w zakresie ekonomii społecznej,
- 9 JST objętych wsparciem w zakresie rozwoju i zlecania usług społecznych, w tym tworzenia centrów usług społecznych,
- 3 zrealizowane wydarzenia promujące ekonomię społeczną wśród mieszkank i mieszkańców regionu (1 konferencja, 1 festiwal organizacji pozarządowych, 1 forum przedsiębiorczości).

W 2024 r. wartość środków wydatkowanych przez KOOWES wyniosła ogółem:

- na usługi wsparcia ekonomii społecznej - 5 008 940,65 zł,
- na tworzenie miejsc pracy na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w 2024 roku – 2 732 325,00 zł.

Tabela 20. Efekty działalności ŚOWES i KOOWES w 2024 roku

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźników zrealizowana w 2024 roku	
	ŚOWES	KOOWES
Liczba PES objętych wsparciem	249	108
Liczba PES prowadzących działalność pożytku publicznego objętych wsparciem	29	36
Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	91	49
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	91	50
Liczba nowych PES utworzonych przy wsparciu OWES	15	11
Liczba nowych PS utworzonych przy wsparciu OWES	14	8
Liczba PS objętych wsparciem w zakresie reintegracji	23	16
Liczba grup inicjatywnych, które w wyniku wsparcia OWES wypracowały założenia co do utworzenia PES	5	19
Liczba grup inicjatywnych, które zainicjowały przedsięwzięcia mające na celu rozwój ekonomii społecznej	45	20
Liczba lokalnych liderów aktywności społecznej objętych wsparciem	94	30
Liczba pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych, objętych wsparciem w zakresie ekonomii społecznej,	19	8
Liczba JST i podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem w zakresie budowania współpracy i partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	19	9
Liczba JST objętych wsparciem w zakresie rozwoju i zlecania usług społecznych, w tym tworzenia centrów usług społecznych	13	3
Wartość środków na tworzenie miejsc pracy na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w 2024 roku	4 193 808,00 zł	2 732 325,00 zł

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie ankiet OWES za 2024 rok

3. Jednostki samorządu terytorialnego

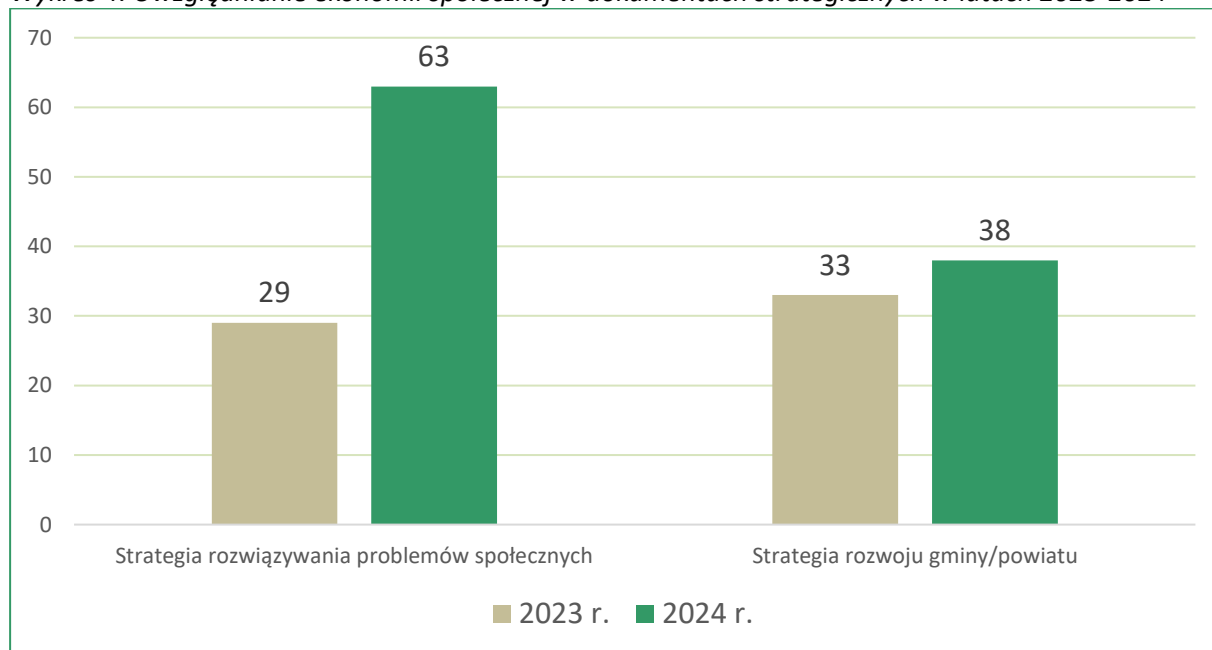
Szczególną rolę w rozwoju ekonomii społecznej i działalności PES odgrywają jednostki samorządu terytorialnego (tj. gminy, powiaty i województwa), które są odpowiedzialne za kształtowanie lokalnej polityki publicznej, w tym również w zakresie wspierania rozwoju ekonomii społecznej. Od decyzji zarówno organów stanowiących (rada gminy/powiatu, sejmik województwa), jak i wykonawczych (wójt/burmistrz/prezydent, zarząd powiatu, zarząd województwa) zależy to, w jakim stopniu i w jakim kształcie będzie się rozwijać sektor ES na danym terenie. PES w dużej mierze powstają bowiem i rozwijają się w oparciu o przyjazne środowisko lokalnego samorządu.

Uwzględnianie ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych:

Z danych uzyskanych od świętokrzyskich samorządów (gminnych i powiatowych) wynika, iż w 2024 roku łącznie **108 JST** (w tym: 95 gmin i 13 powiatów) **zawarło w swoich dokumentach strategicznych zapisy dotyczące ekonomii społecznej, w tym:**

- **w strategiach rozwiązywania problemów społecznych - 63 JST** (tj. 54,78% wszystkich JST) – wzrost o ok. 30% w stosunku do 2023 r. (w 2023 r. – 29 JST),
- **w strategiach rozwoju gminy/powiatu - 38 JST** (tj. 33,04% wszystkich JST) – wzrost o 4,6% w stosunku do 2023r. (w 2023 r. – 33 JST),

Wykres 4. Uwzględnianie ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie ankiet JST za 2024 rok

Zagadnienia związane z ekonomią społeczną można również znaleźć w innych dokumentach lokalnych:

- rocznych programach współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego - 105 JST (91,30%),
- lokalnych programach rewitalizacji - 4 JST (3,48%),
- programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych (4 JST – 3,48%),
- gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – 3 JST (2,61%).

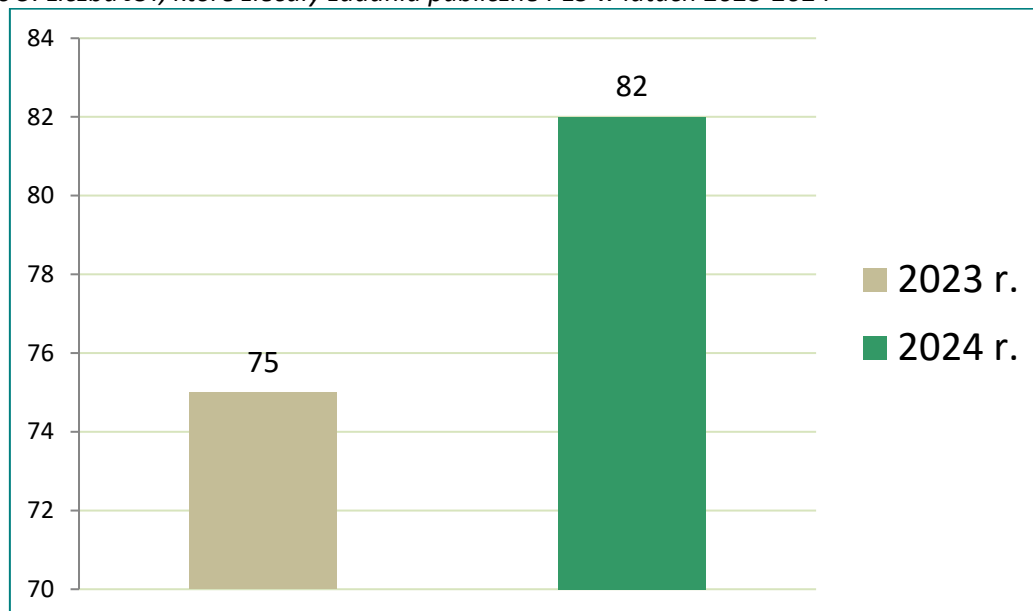
Jak wynika z ankiety, przeprowadzonej wśród świętokrzyskich samorządów w 2024 roku **3 JST** – 2,6% (tj. Ostrowiec Świętokrzyski, Brody i Połaniec) **zadeklarowały posiadanie lokalnego programu rozwoju ekonomii społecznej**. Podkreślić jednak należy, iż przyjmowanie przez JST odrębnych dokumentów poświęconych ekonomii społecznej nie jest praktyką zbyt szeroko stosowaną przez samorządy.

Zlecanie zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej:

Jednym z ważniejszych narzędzi, którymi dysponują JST dla rozwoju ekonomii społecznej jest **zlecenie przez JST zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej**, w tym organizacjom pozarządowym zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Z danych przekazanych przed JST wynika, że w 2024 roku **82 JST** (71,3 % wszystkich JST; 10 powiatów, 72 gminy) **zleciły realizację usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych podmiotom ekonomii społecznej**: samorządy zawarły łącznie 1030 umów z 769 PES, wartość umów – ponad 63 mln zł.

Wykres 5. Liczba JST, które zlecały zadania publiczne PES w latach 2023-2024

Źródło: opracowanie własne ROPS

Świętokrzyskie JST najczęściej zlecały podmiotom ekonomii społecznej realizację zadań publicznych w następujących obszarach:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, turystyki i sportu – 79 JST, blisko **30%** wszystkich JST,
- pomoc społeczna – **44 JST** (38% ogółu JST),
- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego - **40 JST** (35% ogółu JST),
- przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym – **36 JST** (24 % ogółu JST),
- wspieranie osób z niepełnosprawnościami – **23 JST** (20% ogółu JST)
- promocja i ochrona zdrowia – **19 JST** (17% ogółu JST).

Stosowanie klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych:

JST zamawiając usługi mogą stosować klauzule i aspekty społeczne w zamówieniach publicznych. Przyjmuje się, że stosowanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych jest główną formą wspierania ekonomii społecznej przez JST. Wprowadzie wspomniane wyżej rozwiązania nie są bezpośrednio adresowane do PES, niemniej jednak mogą być dla nich istotnym elementem wsparcia. Jest to bowiem doskonałe narzędzie ułatwiające dostęp do zamówień publicznych podmiotom realizującym ważne cele społeczne.

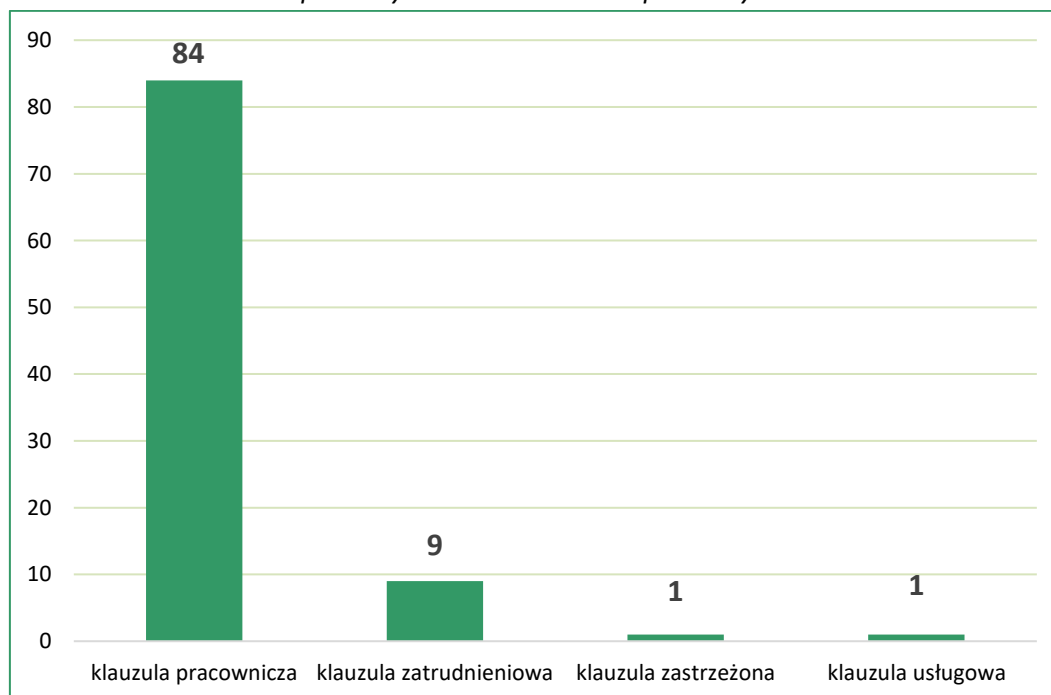
Z danych przekazanych przed JST wynika, że w 2024 roku **87 JST** (co stanowi 76% wszystkich JST, w tym: 75 gmin, 12 powiatów) **zastosowało w swoich zamówieniach publicznych aspekty lub klauzule społeczne**, w tym:

- tzw. **klauzula zastrzeżona** – **1 JST** (1 gmina), 1 postępowanie;
Klauzula zastrzeżona (art. 94 ust. 1 i 2 ustawy PZP) dotyczy zastrzeżenia udziału w postępowaniu wyłącznie do zakładów pracy chronionej, spółdzielni socjalnych lub innych

podmiotów, których głównym celem działalności (lub celem działalności ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienia) jest społeczna i zawodowa integracja osób marginalizowanych;

- tzw. **klauzula zatrudnieniowa** – **9 JST** (2 powiaty, 7 gmin), 39 postępowań;
Klauzula zatrudnieniowa (art. 96 ust. 2 pkt 2 ustawy PZP) dotyczy warunku zatrudniania do realizacji zamówienia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. osób niepełnosprawnych, bezrobotnych, poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu, osób do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia posiadających status osoby poszukującej pracy, itp.;
- tzw. **klauzula pracownicza** – **84 JST** (11 powiatów, 73 gminy), 849 postępowań;
Klauzula pracownicza (art. 95 ust. 1 i 2, art. 438 ustawy PZP) dotyczy warunku zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawców na podstawie stosunku pracy osób wykonujących wskazane przez zamawiającego czynności w zakresie realizacji zamówienia (dot. postępowania na usługi lub roboty budowlane);
- tzw. „**klauzula usługowa**” – **1 JST** (gmina), 1 postępowanie;
Klauzula usługowa (art. 361 ust. 1 i 2 ustawy PZP) dotyczy zastrzeżenia zamówień na usługi społeczne, zdrowotne i kulturalne wyłącznie dla podmiotów spełniających łącznie warunki związane z niedziałaniem w celu osiągnięcia zysku, strukturą zarządzania oraz działalnością związaną ze społeczną i zawodową integracją osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wykres 6. Stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych w 2024 roku

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie ankiet JST za 2024 rok

Oprócz klauzul społecznych świętokrzyskie samorządy (zarówno gminne, jak i powiatowe) w 2024 roku stosowały również **aspekty społeczne w zamówieniach publicznych**:

- **tzw. zastrzeżenie dla spółdzielni socjalnych – 1 JST** (1 gmina), 4 postępowania;
Zastrzeżenie (art. 15a ustawy o spółdzielniach socjalnych) dotyczy możliwości zastrzeżenia udziału w postępowaniu o zamówienie publiczne wyłącznie do spółdzielni socjalnych (dot. tylko zamówień o wartości mniejszej niż 130 tys. zł);
- **zamówienia wewnętrzne (tzw. zamówienie in-house) – 6 JST** (6 gmin), 17 postępowań;
Zamówienia „in-house” (art. 214 ust. 1 pkt 11-14 ustawy PZP) polegają na udzielaniu przez samorządy zamówień w trybie z wolnej ręki, niezależnie od ich wartości, podmiotom (np. spółdzielniom socjalnym), które są w pełni kontrolowane przez te jednostki oraz spełniają dodatkowe warunki określone w ustawie tj.:
 - zamawiający sprawuje nad tym podmiotem kontrolę, która odpowiada kontroli sprawowanej nad własnymi jednostkami, polegającą na dominującym wpływie na cele strategiczne oraz istotne decyzje dotyczące zarządzania sprawami tego podmiotu (warunek ten jest również spełniony, gdy kontrolę taką sprawuje inna osoba prawna kontrolowana przez zamawiającego w taki sam sposób),
 - podmiot ten wykonuje istotną część swojej działalności na rzecz tego zamawiającego (ponad 90% działalności podmiotu np. spółdzielni socjalnej dotyczy wykonywania zamówień powierzonych jej przez zamawiającego sprawującego nad nim kontrolę lub przez inną osobę prawną, nad którą ten zamawiający sprawuje kontrolę),
 - w strukturze właścicielskiej podmiotu nie ma udziału kapitału prywatnego.

Warunki te muszą być spełnione łącznie.

Jednocześnie podmiot, który uzyskał zamówienie w ww. trybie nie może zlecić realizacji części zamówienia podwykonawcom. Aspekt społeczny tego rozwiązania, wykorzystywany przez niektóre samorządy polega na tym, że takim podmiotem może być spółdzielnia socjalna, a więc podmiot prowadzący integrację społeczną i zawodową osób marginalizowanych społecznie. Spółdzielnię socjalną osób prawnych mogą założyć co najmniej 2 osoby prawne, do których zaliczają się JST, organizacje pozarządowe i kościelne osoby prawne;

- **zastosowanie aspektów społecznych w opisie przedmiotu zamówienia – 4 JST** (1 powiat, 3 gminy), 19 postępowań;
Aspekty społeczne w opisie przedmiotu zamówienia (art. 96 ust. 1 ustawy PZP) dotyczą możliwości Zamawiającego uwzględnienia w dokumentach zamówienia wymagań, związanych z realizacją zamówienia m.in. klauzul społecznych (określonych w ustawie PZP), etykiet społecznych lub też innych warunków pozwalających osiągnąć korzyści społeczne, w szczególności wynikających z obowiązujących ustaw czy międzynarodowych konwencji ratyfikowanych przez Polskę (o ile są związane z przedmiotem zamówienia). Mogą one dotyczyć np. poszanowania praw człowieka poprzez wskazanie wymagań w zakresie BHP, wsparcia włączenia społecznego poprzez wymóg ustanowienia szkoleń związanych z przedmiotem zamówienia dla osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym realizujących zamówienie, promocji równych szans poprzez promocję elastycznego czasu pracy, itp.;

- **zastosowanie aspektów społecznych w kryteriach oceny ofert - 12 JST** (2 powiaty, 10 gmin), 33 postępowania;
Aspekty społeczne w kryteriach oceny ofert (art. 242 ust. 2 pkt 2 ustawy PZP) dotyczą przedmiotu zamówienia. Mogą w szczególności dotyczyć integracji zawodowej i społecznej osób marginalizowanych. Zamawiający może wykorzystać rozwiązania przewidziane w ustawie PZP, może też stosować inne rozwiązania np. etykiety społeczne, zatrudnienie osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, dodatkowe punkty za wynagrodzenie pracowników wyższych niż minimalne wymagane ustawowo itp.;
- **dostosowanie przedmiotu zamówienia do potrzeb użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnością – 35 JST** (7 powiatów, 28 gmin), 261 postępowań;
Dostosowanie przedmiotu zamówienia (art. 100 ust. 1 i 2, art. 102 ust. 1 pkt 2, art. 102 ust. 2 pkt 1 ustawy PZP) dotyczy obowiązku dostosowania przedmiotu zamówienia pod kątem jego dostępności dla osób z niepełnosprawnościami lub projektowania dla wszystkich użytkowników (np. podjazdy do wózków inwalidzkich, instrukcja użytkowania w języku Braille’a, itp.), o ile zamówienie, przeznaczone jest do użytku osób fizycznych lub przedmiotem zamówienia są roboty budowlane;
- **etykiety (oznakowania) społeczne – 3 JST** (3 gminy), 3 postępowania;
Etykiety społeczne (art. 104 ustawy PZP) dotyczą możliwości wskazania w opisie przedmiotu zamówienia lub kryteriach oceny ofert obowiązku zastosowania przez wykonawcę w realizacji zamówienia produktów lub usług posiadających etykiety społecznej tj. poświadczenie, że obiekt budowlany, produkt, usługa lub procedura spełnia standardy społeczne i środowiskowe np. certyfikat Fairtrade (związany z systemem certyfikacji produktów Sprawiedliwego Handlu);
- **zastrzeżenie zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł netto dla przedsiębiorstw społecznych (art. 26 ustawy o ekonomii społecznej) – 2 JST** (2 gminy), 4 postępowania;
Zamawiający może zastrzec udział w postępowaniu wyłącznie do przedsiębiorstw społecznych - dotyczy to wyłącznie zamówień o wartości mniejszej niż 130 tys. zł tj. takich, które nie podlegają - ze względu na wartość - ustawie PZP.
- **wyłączenie stosowania ustawy PZP przy zlecaniu zadań w zakresie rewitalizacji – 0 JST**
Wyłączenie (art. 11 ust. 5 pkt 5 ustawy PZP) dotyczy możliwości zlecenia przez gminę spółdzielni socjalnej lub organizacji pozarządowej realizacji zamówienia (z wyłączeniem ustawy PZP) pod warunkiem spełnienia określonych warunków m.in. w zakresie przedmiotu zamówienia realizującego przedsięwzięcia rewitalizacyjne, celu i wartości zamówienia.

Z analizy wynika, iż w 2024 roku:

- **92% powiatów** stosowało klauzule i aspekty w zamówieniach publicznych – społecznie odpowiedzialnych zamówień w 2024 roku nie zastosował tylko 1 powiat;
- **74% gmin** (75 gmin ze 102 gmin) zastosowało klauzule i aspekty społeczne.

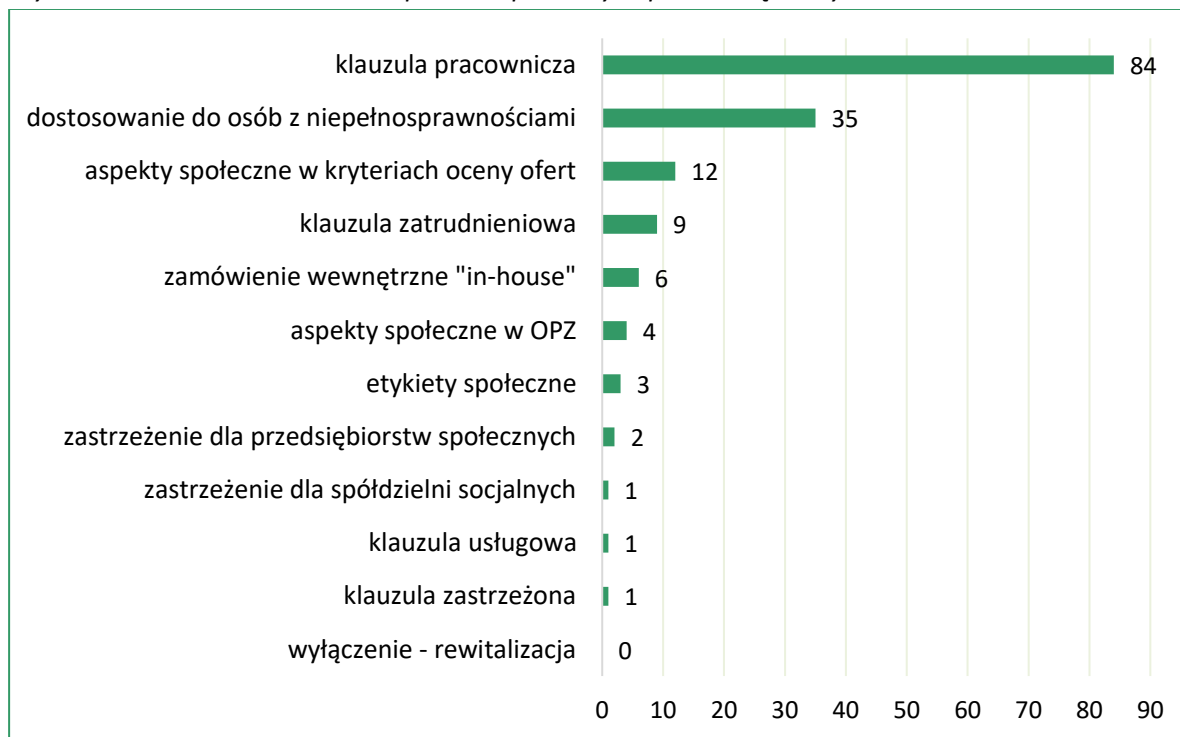
W 2024 roku świętokrzyskie samorządy (zarówno gminy, jak i powiaty) najczęściej stosowały:

- tzw. klauzulę pracowniczą (84 JST, 73% ogółu JST);
- dostosowanie zamówienia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (35 JST, 30% wszystkich JST);
- zastosowanie aspektu społecznego w kryteriach oceny ofert (12 JST, 10% wszystkich JST);

- tzw. klauzulę zatrudnieniową (9 JST, 8% wszystkich JST).

Dokładne dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 7. Stosowanie klauzul i aspektów społecznych przez świętokrzyskie JST w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie ankiet JST za 2024 rok

Dokonując analizy liczby postępowań z zastosowaniem klauzul i aspektów społecznych, udzielonych przez JST stwierdzono, iż w 2024 roku:

- w 69% wszystkich postępowań zastosowano klauzulę pracowniczą;
- w 21% postępowań zastosowano aspekt społeczny - dostosowanie przedmiotu zamówienia do potrzeb użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnościami;
- w 3% postępowań uwzględniono aspekty społeczne w kryteriach oceny ofert;
- w minimalnym zakresie (poniżej 2% postępowań) zastosowano klauzulę zatrudnieniową, zamówienia wewnętrzne „in-house”, aspekty społeczne w opisie przedmiotu zamówienia, etykiety społeczne, klauzulę zastrzeżoną, itp.;
- żaden samorząd nie zadeklarował wyłączenia stosowania ustawy PZP przy zlecaniu zadań w zakresie rewitalizacji.

Podkreślić jednak należy, że w 2024 roku w stosunku do 2016 roku ponad 3-krotnie wzrosła liczba samorządów, które stosują klauzule lub aspekty społeczne w zamówieniach publicznych. Nadal jest to jednak skala niewystarczająca.

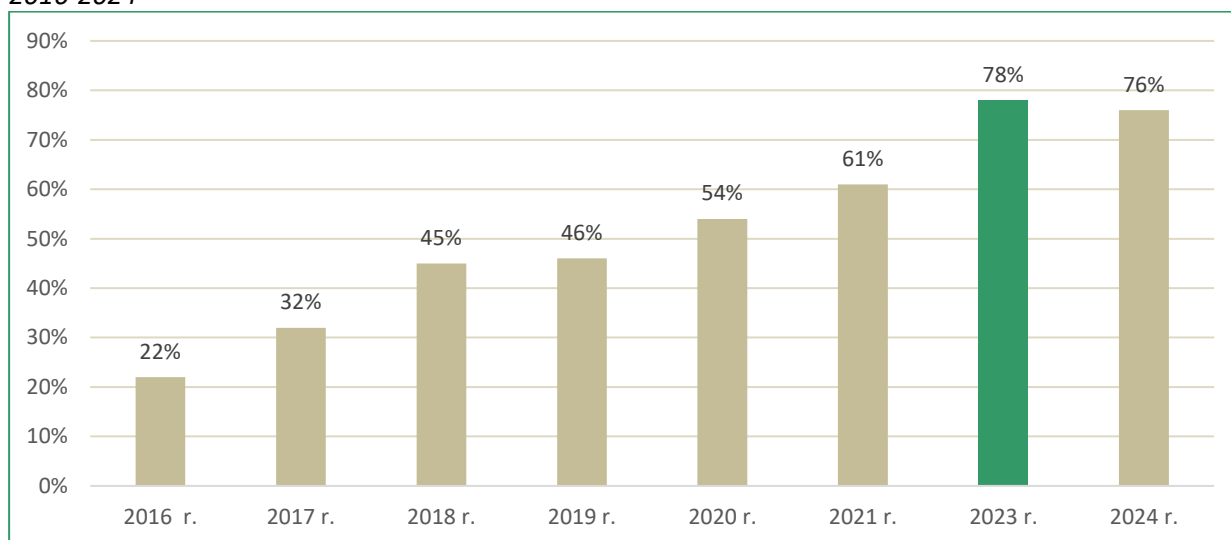
Obrazuje to poniższa tabela.

Tabela 21. Liczba JST stosujących klauzule i aspekty społeczne w zamówieniach publicznych w latach 2016-2024

Rok	Liczba JST, stosujących klauzule i aspekty społeczne	Odsetek JST stosujących klauzule i aspekty społeczne
2016 r.	25	22%
2017 r.	37	32%
2018 r.	52	45%
2019 r.	53	46%
2020 r.	62	54%
2021 r.	70	61%
2023 r.	90	78%
2024 r.	87	76%

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie corocznych Monitoringu realizacji wskaźników RPRES od roku 2016.

Wykres 8. Odsetek JST stosujących klauzule i aspekty społeczne w zamówieniach publicznych w latach 2016-2024

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie corocznych Monitoringu realizacji wskaźników RPRES od roku 2016

Jako **główne przyczyny niestosowania klauzul i aspektów społecznych** w zamówieniach publicznych, udzielanych przez świętokrzyskie JST wymieniono:

- obawę przed zwiększeniem kosztów zamówienia publicznego – **47 JST** (41% JST);
- brak dobrego rozpoznania rynku potencjalnych wykonawców tj. brak wiedzy na temat podmiotów, które spełnią dodatkowe warunki społeczne – **34 JST** (30% JST);
- brak praktycznej wiedzy na temat stosowania klauzul/aspektów społecznych w zamówieniach – **32 JST** (28% JST),
- skomplikowane procedury związane ze stosowaniem klauzul i aspektów społecznych – **29 JST** (25% JST).

Dość istotną przyczyną niestosowania klauzul i aspektów społecznych jest również obawa przed ryzykiem pomyłki, a przede wszystkim zarzutami o niegospodarność i naruszenie ustawy o finansach publicznych (27 wskazań, 23% ogółu JST), obawa przed zniechęceniem do udziału w postępowaniach potencjalnych wykonawców (26 wskazań) oraz brak świadomości korzyści, wynikających z ich stosowania (21 wskazań, co stanowi blisko 20 % wszystkich JST). Szczegółowe dane przedstawione są w poniższej tabeli.

Tabela 22. Przyczyny niestosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych

Lp	Główne przyczyny niestosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych	Liczba wskazań
1.	obawa przed zwiększeniem kosztów zamówienia publicznego	47
2.	brak dobrego rozpoznania rynku potencjalnych wykonawców, brak wiedzy na temat podmiotów, które spełnią dodatkowe warunki społeczne	34
3.	brak praktycznej wiedzy na temat stosowania klauzul i aspektów społecznych	32
4.	skomplikowane procedury związane ze stosowaniem klauzul i aspektów społecznych	29
5.	obawa przed ryzykiem pomyłki, a przede wszystkim przed zarzutami o niegospodarność i naruszenie ustawy o dyscyplinie finansów publicznych, izb obrachunkowych i innych instytucji kontrolnych i nadzoru	27
6.	obawa przed zniechęceniem do udziału w postępowaniach potencjalnych wykonawców	26
7.	brak świadomości korzyści, wynikających ze stosowania klauzul i aspektów społecznych	21
8.	zbyt niski poziom wiedzy pracowników na temat możliwości i stosowania klauzul i aspektów społecznych w praktyce	20
9.	przywiązanie zbyt dużej wagi do ceny jako jedynego kryterium decydującego o wyborze wykonawcy	20
10.	obawa przed stosowaniem nowego, niesprawdzonego rozwiązania,	17
11.	niewystarczająca ilość i różnorodność materiałów praktycznych	17
12.	obawa o jakość świadczonych usług czy dostarczanych towarów przez podmioty ekonomii społecznej	15
13.	obawa przed ewentualnymi odwołaniami uczestników postępowań	10
14.	brak woli decydentów	3

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie ankiet JST za 2024 rok

W ankietach, przesłanych do JST na potrzeby Monitoringu realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok zapytano również świętokrzyskie samorządy, **co – ich zdaniem – przyczyniłoby się do zwiększenia skali stosowania przez JST klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych.** Wg JST do zwiększenia skali stosowania klauzul i aspektów społecznych powinno się przyczynić:

- **zwiększenie wiedzy wśród JST** na temat stosowania klauzul lub aspektów społecznych (udział w spotkaniach z ekspertami, szkoleniach, warsztatach, seminariach, itp.) – **59 JST (51%);**
- **uproszczenie procedur** związanych ze stosowaniem klauzul lub aspektów społecznych – **56 JST (49%);**

- **promocja i upowszechnianie informacji** na temat klauzul/aspektów społecznych, dobrych praktyk – **48 JST** (42%),
- **większa aktywność i zaangażowanie PES** w zdobywanie zleceń (poprzez udział w procedurach, w których są stosowane aspekty lub klauzule społeczne) – **47 JST** (41%);
- **dostępność do katalogu usług i produktów**, oferowanych przez podmioty ekonomii społecznej – **40 JST** (35%);
- **lepsze rozpoznanie rynku potencjalnych wykonawców** – podmiotów ekonomii społecznej – **29 JST** (25%);
- **wypracowanie uregulowań** dotyczących stosowania klauzul i/lub aspektów społecznych w wewnętrznych regulaminach i procedurach samorządu - **20 JST** (17%);

Wnioski:

- **Świętokrzyskie samorządy coraz częściej stosują klauzule i aspekty społeczne w zamówieniach publicznych, jednak w dalszym ciągu poziom ten jest niewystarczający** (87 JST, co stanowi 76 % ogółu JST, w tym: 92% powiatów, 65% gmin). Wśród powodów takiego stanu rzeczy warto brać pod uwagę głosy samych przedstawicieli JST wskazujące m.in. na brak wystarczającej wiedzy osób odpowiedzialnych za zamówienia publiczne na temat klauzul i aspektów społecznych (wskazało na to 51% JST). Wskazuje to na **konieczność intensyfikacji działań upowszechniających** i promujących wykorzystywanie klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych.
- Mała liczba zastosowania klauzul i aspektów może być również – zdaniem przedstawicieli JST - spowodowana **małą aktywnością PES ubiegających się o zlecenia** (41%) oraz brakiem powszechnego dostępu do katalogu usług i produktów, oferowanych przez PES (35 % JST).

Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej:

Jednym z podstawowych aspektów oceny współpracy JST i PES jest poziom zaangażowania samorządów w tworzenie PES, w tym podmiotów o charakterze reintegracyjnym oraz ich finansowanie. W województwie świętokrzyskim działa 68 podmiotów reintegracyjnych, z czego samorządy są organizatorami 20-tu z nich (29,4%) tj.: 2 CIS, 4 KIS, 1 ZAZ, 13 WTZ. W największym stopniu JST angażowały się w prowadzenie warsztatów terapii zajęciowej (13 z 33), klubów integracji społecznej (4 z 18), w najmniejszym zaś – CIS i ZAZ.

Wg stanu na dzień 31.12.2024 r. JST są także założycielami 7 spółdzielni socjalnych osób prawnych. Są to spółdzielnie socjalne: „Dziecięcy świat” (2014 r.), „Porządek musi Być!” (2014 r.), „Samorządowa” (2016 r.), „Kazimierskie smaki” (2017 r.), „Starachowiczanka” (2017 r.), „Przysmak” (2018 r.) oraz Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „Integracja” (2022 r.).

Podsumowując: **świętokrzyskie JST są podmiotami tworzącymi lub członkami w 27 PES w regionie.**

Wykaz PES założonych lub prowadzonych przez JST przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Liczba PES, założonych i/lub prowadzonych przez samorządy w 2024 roku

Rodzaj podmiotu	Liczba	Nazwa podmiotu
warsztaty terapii zajęciowej	13	▪ WTZ w Gnojnie ▪ WTZ w Jędrzejowie ▪ WTZ w Mnichowie ▪ WTZ przy DPS im. św. Brata Alberta w Kielcach ▪ WTZ przy DPS im. Jana Pawła II w Kielcach ▪ WTZ w Zgórsku ▪ WTZ w Sędku ▪ WTZ nr 1 w Opatowie ▪ WTZ nr 2 w Opatowie ▪ WTZ w Sobowie ▪ WTZ w Śmiechowicach ▪ WTZ w Połańcu ▪ WTZ w Ostrowie
spółdzielnie socjalne	7	▪ Spółdzielnia Socjalna „Dziecięcy świat” ▪ Spółdzielnia Socjalna „Kazimierskie smaki” ▪ Spółdzielnia Socjalna „Starachowiczanka” ▪ Spółdzielnia Socjalna „Przysmak” ▪ Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „Integracja” ▪ Spółdzielnia Socjalna „Samorządowa” ▪ Spółdzielnia Socjalna „Porządek musi być”
kluby integracji społecznej	4	▪ KIS w Kielcach ▪ KIS w Końskich ▪ KIS w Skarżysku – Kamiennej ▪ KIS w Starachowicach
centra integracji społecznej	2	▪ CIS w Skarżysku – Kamiennej ▪ CIS w Staszowie
zakłady aktywności zawodowej	1	▪ PZAZ w Stykowie
OGÓŁEM:	27	

Źródło: opracowanie własne ROPS

Z danych uzyskanych od JST wynika, iż 13 JST zamierza utworzyć na swoim terenie PES:

- zakłady aktywności zawodowej (3 samorządy),
- spółdzielnie socjalne (3 samorządy),
- warsztaty terapii zajęciowej (3 samorządy),
- klub integracji społecznej (1 samorząd),
- centrum lub klub integracji społecznej (2 samorządy),
- 1 samorząd nie wskazał typu PES, który zamierza utworzyć.

Tworzenie Centrów Usług Społecznych (CUS):

Rosnące oczekiwania mieszkańców w zakresie warunków i jakości życia oraz nowe wyzwania cywilizacyjne skłaniają samorządy do poszukiwania rozwiązań, które umożliwią szeroki dostęp do usług społecznych na poziomie lokalnym. Takim rozwiązaniem wprowadzonym do krajowego porządku prawnego jest **centrum usług społecznych (CUS)** – nowa jednostka w samorządzie gminnym i nowa

instytucja polityki społecznej (ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych weszła w życie 1 stycznia 2020 r.).

CUS ma służyć rozwojowi i integracji usług społecznych świadczonych na poziomie lokalnym. Ma ułatwić gminom świadczenie różnego rodzaju usług społecznych, dostosowanych do potrzeb lokalnej społeczności. Usługi te skierowane są nie tylko do ogółu mieszkańców, ale i do grup społecznych o szczególnych potrzebach np. osób z niepełnosprawnościami, osób starszych czy rodzin wielodzietnych. Usługi są świadczone przez różnych wykonawców, wśród których są zarówno jednostki samorządowe, jak i lokalni przedsiębiorcy, podmioty lecznicze, podmioty ekonomii społecznej. **Szczególną rolę w realizacji usług odgrywać będą lokalne PES**, które znają mieszkańców i ich lokalne potrzeby oraz działają na rzecz społeczności lokalnej. Mogą być one dostawcą i realizatorem części usług. Tworzenie i funkcjonowanie CUS stwarza zatem nowe możliwości rozwoju ekonomii społecznej w regionie.

Na terenie województwa świętokrzyskiego na dzień 31.12.2024 r. funkcjonowało **6 Centrów Usług Społecznych**. Na początku 2025 roku powstały kolejne 3 CUS. **Obecnie w regionie działa 9 CUS**, kolejne 3 są w trakcie przekształcania (Daleszyce – 1.07.2025r., Skarżysko-Kamienna – 1.07.2025 r., Michałów – 1.10.2025 r.). Aktualny wykaz CUS przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Centra usług społecznych w regionie (w ujęciu powiatowym)

Lp.	Nazwa jednostki	Adres	Data przekształcenia
POWIAT BUSKI			
1	Centrum Usług Społecznych w Stopnicy	ul. Tadeusza Kościuszki 2, 28-130 Stopnica	01.07.2024 r.
POWIAT KIELECKI			
2	Centrum Usług Społecznych w Górnio	ul. Łysicka 11, 26-008 Górno	01.01.2022 r.
3	Centrum Usług Społecznych w Zagnańsku	ul. Turystyczna 86, 26-050 Zagnańsk	01.03.2024r.
4	Centrum Usług Społecznych w Mniowie	ul. Centralna 2, 26-080 Mniów	01.04.2024 r.
5	Centrum Usług Społecznych w Łagowie	ul. Rynek 62, 26-025 Łagów	01.10.2024 r.
POWIAT OSTROWIECKI			
6	Centrum Usług Społecznych w Ostrowcu Świętokrzyskim	ul. Świętokrzyska 22, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	01.01.2025 r.
POWIAT PIŃCZOWSKI			
7	Centrum Usług Społecznych w Działoszycach	ul. Skalbmierska 5, 28-440 Działoszyce	28.02.2025 r.
POWIAT STARACHOWICKI			
8	Centrum Usług Społecznych w Starachowicach	ul. Majówka 21a, 27-200 Starachowice	01.01.2021 r.
POWIAT STASZOWSKI			
9	Centrum Usług Społecznych w Połańcu	ul. Ruszczańska 27, 28-230 Połaniec	01.01.2025 r.

Źródło: opracowanie własne ROPS (stan na 30.04.2025 r.)

4. Publiczne służby zatrudnienia

Publiczne służby zatrudnienia realizują zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej - są więc ważnym ogniwem systemu wsparcia ekonomii społecznej. Wspierają proces integracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także rozwój przedsiębiorstw społecznych poprzez współpracę z innymi instytucjami, w tym szczególnie OWES-ami.

Dysponują również szeregiem rozwiązań możliwych do wykorzystania w rozwoju ekonomii społecznej i rozwoju samych PES m.in.:

- wykorzystanie narzędzi aktywnej polityki rynku pracy w stosunku do osób bezrobotnych przygotowujących się do założenia, przystąpienia lub zatrudnienia w PES,
- refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy w spółdzielni socjalnej,
- doradztwo, możliwość refundacji składek ZUS dla spółdzielni socjalnych,
- możliwość przyznania spółdzielni socjalnej (a od 30.10.2022r. również PS) jednorazowo środków na utworzenie stanowiska pracy oraz na finansowanie kosztów wynagrodzenia dla osób skierowanych i zatrudnionych,
- możliwość przyznania absolwentom CIS i KIS jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- możliwość przyznania osobom bezrobotnym lub poszukującym pracy, absolwentom CIS i KIS jednorazowo środków na założenie spółdzielni socjalnej (lub przystąpienie do działającej spółdzielni socjalnej),
- możliwość wsparcia doradczego i szkoleniowego dla osób zatrudnionych w sektorze ekonomii społecznej w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

W 2024 roku świętokrzyskie urzędy pracy objęły wsparciem łącznie 27 PES, w tym: 1 spółdzielnię socjalną, 13 przedsiębiorstw społecznych, oraz 13 innych podmiotów - fundacji, stowarzyszeń i centrów integracji społecznej. Dane zbiorcze dot. wsparcia, udzielonego w 2024 roku podmiotom ekonomii społecznej przez miejskie i powiatowe urzędy pracy w województwie świętokrzyskim prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Formy wsparcia PES przez publiczne służby zatrudnienia w 2024 roku

Lp	Formy wsparcia	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem
1.	wsparcie w formie stażu, prac interwencyjnych oraz wsparcie szkoleniowe w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego	20
2.	refundacja kosztów zatrudnienia w ramach robót publicznych	5
3.	wsparcie pozafinansowe (np. doradztwo, szkolenia)	4
4.	finansowanie kosztów wynagrodzenia lub kosztów płacy w okresie do 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy w przedsiębiorstwie społecznym	2
5.	finansowanie składek na ubezpieczenie społeczne (zwrot opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne lub przekazanie zaliczki na opłacenie składek) za członków spółdzielni socjalnych	2
6.	środki na usługi rozwojowe w ramach projektu „Pracownik kapitałem firmy”, realizowany przez WUP	2

7.	finansowanie składek na ubezpieczenie społeczne (zwrot opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne lub przekazanie zaliczki na opłacenie składek) za pracowników przedsiębiorstw społecznych	1
8.	utworzenie miejsc pracy ze środków Funduszu Pracy w przedsiębiorstwach społecznych	1
9.	refundacja CIS-om kwot wypłaconych świadczeń integracyjnych wraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne	1
10.	jednorazowe środki na utworzenie stanowiska pracy w spółdzielni lub przedsiębiorstwie społecznym	0

Źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie ankiety zbiorczej WUP

IV. STAN REALIZACJI WSKAŹNIKÓW RPRES W 2024 ROKU

Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie świętokrzyskim do 2030 roku (RPRES) wyznacza kierunki rozwoju ekonomii społecznej w regionie oraz działania, które samorząd województwa, samorządy lokalne oraz instytucje wspierające ekonomię społeczną będą realizować na rzecz wzmocnienia sektora ekonomii społecznej do 2030 roku.

Głównym celem realizacji RPRES jest:

Wzrost roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczności lokalnych i regionalnych w województwie świętokrzyskim

Program formułuje również pięć celów szczegółowych, w oparciu o które realizowane są działania zmierzające do osiągnięcia oczekiwanych wskaźników rezultatów celów. Poszczególne cele są zgodne zarówno z zapisami KPRES, jak i Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, jak również są odpowiedzią na zdiagnozowane obszary problemowe.

RKRES formułuje następujące cele szczegółowe:

CEL SZCZEGÓŁOWY I	CEL SZCZEGÓŁOWY II	CEL SZCZEGÓŁOWY III	CEL SZCZEGÓŁOWY IV	CEL SZCZEGÓŁOWY V
Aktywizowanie mieszkańców i mieszkank województwa świętokrzyskiego do działalności obywatelskiej i ekonomii społecznej	Wzmacnianie reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym i podmiotów zaangażowanych w ten proces	Wzrost potencjału i konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych	Wzmocnienie współpracy JST z sektorem ekonomii społecznej	Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ekonomii społecznej

1. CEL SZCZEGÓŁOWY I: Aktywizowanie mieszkańców i mieszkank województwa świętokrzyskiego do działalności obywatelskiej i ekonomii społecznej

Cel koncentruje się przede wszystkim na działaniach, wspierających aktywizację mieszkańców i mieszkank województwa świętokrzyskiego do działalności obywatelskiej i ekonomii społecznej. Przyporządkowano do niego następujące kierunki interwencji i działania:

- **Kierunek interwencji 1: Angażowanie mieszkańców i mieszkank w działania społeczne, w tym tworzenie podmiotów ekonomii społecznej**
 - **Działanie 1.1.** Podejmowanie działań na rzecz wspierania lokalnych liderów aktywności społecznej;

- **Działanie 1.2.** Wsparcie animacyjno - doradcze w zakresie tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej;
- **Działanie 1.3.** Finansowe wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych i ekonomicznych (np. w formie mikrograntów).

▪ **Kierunek interwencji 2: Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie ekonomii społecznej**

- **Działanie 2.1.** Organizacja wydarzeń/działań edukacyjnych kierowanych do studentów/ młodzieży, przybliżających tematykę ekonomii społecznej;

▪ **Kierunek interwencji 3: Upowszechnienie i promocja ekonomii społecznej wśród mieszkańców i mieszkank regionu**

- **Działanie 3.1.** Organizacja wydarzeń promujących ekonomię społeczną wśród mieszkańców i mieszkank regionu (targi, jarmarki, dni ekonomii społecznej, kampanie informacyjno-promocyjne, artykuły sponsorowane, fora i podobne).
- **Działanie 3.2.** Prowadzenie regionalnego portalu ekonomii społecznej.

Dla oceny realizacji tego celu i kierunków interwencji przyjęto wskaźniki, których stopień realizacji w 2024 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 26. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy I

	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Osiągnięte rezultaty w 2023 roku	Stopień realizacji wskaźnika
1.1	Liczba lokalnych liderów aktywności społecznej, objętych wsparciem	120	164	136,67%
	W latach 2023 – 2024 wsparciem objęto łącznie 164 liderów aktywności społecznej, w tym: ❖ w 2023 r. – 40 liderów (KOOWES – 20 osób, ŚOWES – 22 osoby), ❖ w 2024 r. – 124 liderów (KOOWES – 30 osób, ŚOWES – 94 osoby).			
1.2	Liczba nowo zarejestrowanych PES, w wyniku wsparcia OWES	100	29	29,00%
	W latach 2023-2024 w województwie świętokrzyskim w wyniku wsparcia OWES zarejestrowano łącznie 29 nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym: ❖ w 2023 r. – 3 PES (KOOWES – 3, SOWES – 1); ❖ w 2024 r. – 26 PES (KOOWES – 11, ŚOWES – 15); <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 r. zarejestrowano 3 nowe PES (KOOWES – 3, ŚOWES – 0). Były to: 1. Fundacja Wsparcie Pośrednie (Kielce); 2. Stowarzyszenie Niezłomni przy Zespole Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Skarżysku-Kamiennej (Skarżysko-Kamienna); 3. Fundacja Wyobraźnia (Górno). 2024 rok: W 2024 r. zarejestrowano 26 nowych PES (KOOWES – 11, ŚOWES – 15). Były to: KOOWES: 1. Archeoteam sp. z o.o. (Kielce); 2. Fundacja Inicjatywa Rozwoju Społecznego i Transformacji (Kielce); 3. Fundacja dr Aleksandry Potockiej – Kuc Arte Salus „Sztuka i zdrowie” (Masłów);			

	4. Fundacja Aktywne Umysły (Chęciny); 5. Furu Spółka Non Profit sp. z o.o. (Skarżysko – Kamienna); 6. Projekt. Mamut Spółka – non – profit sp. z o.o. (Suchedniów); 7. Fundacja sztuka Wysoka (Kielce); 8. Fachowiec Spółka z o.o. (Starachowice); 9. Fundacja Falka (Kielce); 10. Fundacja PAD Polska Armia Dronów (Kielce); 11. Stowarzyszenie Trzeźwy Młyn (Kielce); ŚOWES: 12. Fuoco sp. z o.o. (Opatów); 13. Fundacja Zagaje (Czarnocin); 14. Klub Sportowy Smecz Włoszczowa (Włoszczowa); 15. Fundacja talentów Twórczych (Włoszczowa); 16. Klub Sportowy Czarna Perła Włoszczowa (Włoszczowa); 17. Koło Gospodyń Wiejskich Miero-Nice (Małogoszcz); 18. Join Agency Sp. z o.o. (Pińczów); 19. Top Mobile Service Sp. Z o.o. (Opatów); 20. Grupa AD Sp. z o.o. (Jędrzejów); 21. Grupa KD Sp. z o.o. (Jędrzejów); 22. DK -Bruk Sp. z o.o. (Sędziszów); 23. Beauty Queens Sp. z o.o. (Sobków); 24. Trans_Bed Sp. z o.o. (Jędrzejów); 25. Biznesowe Centrum Innowacji Społecznej Sp. z o.o. (Sandomierz); 26. Fundacja Wystarczy Chcieć (Osiek).			
	Liczba grup inicjatywnych, które w wyniku wsparcia OWES wypracowały założenia do utworzenia PES	120	41	34,17%
	Grupa inicjatywna to sformalizowana lub niesformalizowana grupa osób lub podmiotów, które łączy wspólny cel: utworzenie podmiotu ekonomii społecznej i która do realizacji tego celu podejmuje wspólne działania prowadzące do jego utworzenia. W latach 2023 – 2024 w wyniku wsparcia OWES łącznie 41 grup inicjatywnych wypracowało założenia do utworzenia podmiotów ekonomii społecznej, w tym: ❖ w 2023 r. - 17 grup inicjatywnych (KOOWES – 3 grupy, ŚOWES – 14 grup); ❖ w 2024 roku - 24 grupy inicjatywne (KOOWES – 19 grup, ŚOWES – 5 grup).			
1.3	Liczba udzielonych dofinansowań dla lokalnych inicjatyw społecznych i ekonomicznych	60	20	33,33,30%
	W latach 2023 – 2024 ze środków Samorządu Województwa Świętokrzyskiego udzielono dofinansowań dla łącznie 20 PES na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu ekonomii społecznej, w tym: ❖ w 2023 r. – 11 dofinansowań (umów); ❖ w 2024 r. – 9 dofinansowań (umów).			

	<u>WYJAŚNIENIE:</u> W latach 2023-2024 z budżetu Samorządu Województwa Świętokrzyskiego na realizację zadań publicznych z zakresu ekonomii społecznej przekazano środki finansowe w łącznej wysokości: 97 791,30 zł, w tym: ❖ w 2023 r. – ogółem 52 353,00 zł, 11 dofinansowań (tryb konkursowy - 43 653,00 zł, 9 podmiotów; tryb pozakonkursowy – 8 700,00 zł, 2 podmioty); ❖ w 2024 r. - ogółem 45 438,30 zł, 9 dofinansowań (tryb konkursowy – 34 938,30zł, 7 podmiotów), tryb pozakonkursowy – 10 500,00zł, 2 podmioty).			
2.1	Liczba zorganizowanych wydarzeń/działań edukacyjnych skierowanych do studentów/młodzieży w obszarze ekonomii społecznej	8	1	12,5%
	W 2023 roku nie realizowano wydarzeń/działań edukacyjnych skierowanych do studentów i młodzieży. W 2024 r. zrealizowano 1 wydarzenie pn. „Dni Ekonomii Społecznej na uczelniach wyższych”. Wydarzenie odbyło się w dniu 11 grudnia 2024 r. w auli głównej Politechniki Świętokrzyskiej. Udział w nim wzięli studenci Politechniki Świętokrzyskiej i Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Spotkanie poświęcone było startupom społecznym („Startup społeczny – czyli jak stworzyć biznes, który zmieni świat na lepsze”).			
3.1	Liczba zrealizowanych wydarzeń promujących ekonomię społeczną i kształtujących jej wizerunek	22	19	86,36%
	Do wydarzeń promujących ekonomię społeczną i kształtujących jej wizerunek zaliczamy m.in.: fora, kongresy, konferencje, targi, jarmarki, kiermasze, dni ekonomii społecznej, itp. W latach 2023 – 2024 zrealizowano łącznie 19 wydarzeń, promujących ekonomię społeczną i kształtujących jej pozytywny wizerunek (KOOWES -5 , ŚOWES – 9, ROPS – 5), w tym: ❖ w 2023 r. – 11 wydarzeń (KOOWES – 2, ŚOWES – 7, ROPS – 2); ❖ w 2024 r. – 8 wydarzeń (KOOWES – 3, ŚOWES – 2, ROPS – 3); <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku zrealizowano łącznie 11 wydarzeń, które promowały ekonomię społeczną i kształtowały jej pozytywny wizerunek w społeczeństwie, w tym: ŚOWES – 7, KOOWES – 2, ROPS – 2 . Były to: 1. Forum ekonomii społecznej - 9.03.2023 r. (ŚOWES); 2. Forum ekonomii społecznej - 31.03.2023 r. (SOWES); 3. Forum ekonomii społecznej w powiecie staszowskim – 18.09.2023 r. (ŚOWES); 4. Forum ekonomii społecznej w powiecie staszowskim – 21.09.2023 r. (ŚOWES); 5. Lokalny Jarmark Ekonomii Społecznej jako impreza towarzysząca konferencji „Ekonomia społeczna w regionie świętokrzyskim – perspektywy rozwoju (ŚOWES); 6. Dwudniowa wizyta studyjna w województwie lubelskim - 24-25.10.2023 r. (ŚOWES); 7. Dwudniowe warsztaty wyjazdowe w ramach Forum Ekonomii Społecznej w województwie dolnośląskim – 26-27.10.2023 r. (ŚOWES); 8. Konferencja z okazji podpisania umowy na nową edycję OWES (KOOWES);			

	9. II Forum KGW „Współpraca KGW i organizacji pozarządowych” w gminie Smyków (KOOWES); 10. Wielkanocny Kiermasz Ekonomii Społecznej: 27 - 28.03.2023 r. (ROPS); 11. Bożonarodzeniowy Kiermasz Ekonomii Społecznej: 4 - 5.12.2023 r. (ROPS). 2024 rok: W 2024 roku zrealizowano łącznie 8 wydarzeń, które promowały ekonomię społeczną i kształtowały jej pozytywny wizerunek w społeczeństwie, w tym: ŚOWES – 2, KOOWES – 3, ROPS – 3 wydarzenia. Były to: 1. Świętokrzyski Kongres Ekonomii Społecznej we Włoszczowie - 27.02.2024 r. (ŚOWES); 2. Świętokrzyski Kongres Ekonomii Społecznej w Obrazowie – 21.11.2024 r. (ŚOWES); 3. Konferencja w Ostrowcu Świętokrzyskim – 25.03.2024 r. (KOOWES); 4. Festiwal Organizacji Pozarządowych w Ostrowcu Świętokrzyskim – 7.09.2024 r. (KOOWES); 5. I Forum Przedsiębiorczości w Brodach – 11.12.2024 r. (KOOWES); 6. Wielkanocny Kiermasz Ekonomii Społecznej: 25 - 26.12.2024 r. (ROPS); 7. Bożonarodzeniowy Kiermasz Ekonomii Społecznej: 2 - 3.12.2024 r. (ROPS); 8. Dni Ekonomii Społecznej na uczelniach wyższych – 11.12.2024 r. (ROPS).			
3.2	Liczba publikacji nt. ekonomii społecznej, zamieszczonych na regionalnym portalu ekonomii społecznej	264	37	14,02%
	W województwie świętokrzyskim prowadzony jest regionalny portal ekonomii społecznej tj. strona internetowa: koordynacja.swietokrzyskie.pro. Jej administratorem jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Na portalu tym prezentowane są informacje na temat działań, realizowanych w ramach projektu pn. „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”, ekonomii społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności: – informacje o działaniach i wydarzeniach realizowanych w ramach projektu, w tym w obszarze ekonomii społecznej, – informacje o realizacji RPRES oraz pracach RKRES, – aktualne raporty, analizy, opracowania i badania, – informacje OWES, – baza danych instytucji i podmiotów związanych z ekonomią społeczną. W 2023 r. na portalu zamieszczono 14 publikacji na temat ekonomii społecznej. W 2024 r. na portalu zamieszczono 23 publikacje na temat ekonomii społecznej.			

Źródło: opracowanie własne ROPS

2. CEL SZCZEGÓŁOWY II: Wzmacnianie reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym i podmiotów zaangażowanych w ten proces

Cel koncentruje się przede wszystkim na działaniach, mających na celu wzmocnienie procesu reintegracji społecznej i zawodowej osób marginalizowanych przy jednoczesnym wsparciu podmiotów, które są zaangażowane w ten proces. Przyporządkowano do niego następujące kierunki interwencji:

- **Kierunek interwencji 1: Wsparcie reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym:**
 - **Działanie 1.1.** Wsparcie przygotowujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym do podjęcia aktywności w sektorze ekonomii społecznej;
 - **Działanie 1.2.** Wsparcie uczestników/pracowników podmiotów reintegracyjnych przygotowujące do podjęcia zatrudnienia;
- **Kierunek interwencji 2: Wzmacnianie podmiotów reintegracyjnych i przedsiębiorstw społecznych**
 - **Działanie 2.1.** Wsparcie tworzenia podmiotów reintegracyjnych w regionie;
 - **Działanie 2.2.** Wsparcie kadr podmiotów reintegracyjnych;
 - **Działanie 2.3.** Wsparcie uczestników podmiotów reintegracyjnych.

Dla oceny realizacji tego celu i kierunków interwencji przyjęto wskaźniki, których stopień realizacji w 2024 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 27. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy II

	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Osiągnięte rezultaty w 2023 r.	Stopień realizacji wskaźnika
1.1	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem w zakresie aktywności w sektorze ekonomii społecznej	800	206	25,75%
	W latach 2023 – 2024 wsparciem w zakresie aktywności w sektorze ekonomii społecznej objęto łącznie 206 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (KOOWES – 110 osób, ŚOWES – 96 osób), w tym: ❖ w 2023 roku - 65 osób (KOOWES – 60 osób, ŚOWES – 5 osób); ❖ w 2024 r. – 141 osób (KOOWES – 50, ŚOWES – 91).			
1.2	Liczba uczestników/pracowników podmiotów reintegracyjnych, którzy podjęli zatrudnienie na otwartym rynku pracy lub przeszli z KIS do CIS, z WTZ do ZAZ	100	512	512,00%
	W latach 2023-2024 łącznie 512 osób – uczestników/pracowników świętokrzyskich podmiotów reintegracyjnych podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy lub przeszło z KIS do CIS, z WTZ do ZAZ, w tym: ❖ w 2023 r.- 321 osób, ❖ w 2024 r. – 191 osób.			

<u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 r. łącznie 321 osób – uczestników podmiotów reintegracyjnych podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy lub przeszło z KIS do CIS, z WTZ do ZAZ tj. – CIS: 130 uczestników CIS podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy, – KIS: 126 uczestników KIS podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy, – KIS: 47 uczestników KIS zostało skierowanych do CIS, – ZAZ: 4 niepełnosprawnych pracowników ZAZ podjęło pracę na otwartym rynku pracy, – WTZ: 14 uczestników WTZ podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy lub w ZAZ. 2024 rok: W 2024 r. łącznie 191 osób uczestników podmiotów reintegracyjnych podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy lub przeszło z KIS do CIS, z WTZ do ZAZ tj. – CIS: 9 uczestników CIS podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy, – KIS: 62 uczestników KIS podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy, – KIS: 100 uczestników KIS zostało skierowanych do CIS, – ZAZ: 4 niepełnosprawnych pracowników ZAZ podjęło pracę na otwartym rynku pracy, – WTZ: 16 uczestników WTZ podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy lub w ZAZ.				
2.1	Liczba gmin, w których podjęto działania w celu utworzenia podmiotów reintegracyjnych	15	0	0,00%
	W 2023 i 2024 roku OWES nie podejmowały działań w gminach w celu utworzenia w nich podmiotów reintegracyjnych.			
	Liczba działających podmiotów reintegracyjnych	69	68	98,55%
	2023 rok: W 2023 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało łącznie 64 podmioty reintegracyjne tj.: ■ <u>33 warsztaty terapii zajęciowej:</u> Działały one na terenie gmin: Busko-Zdrój, Gnojno, Nowy Korczyn, Jędrzejów (2 WTZ), Kazimierza Wielka, Kielce (2 WTZ), Łopuszno, Zagnańsk, Pierzchnica, Nowiny, Łagów, Końskie, Opatów (2 WTZ), Tarłów, Wojciechowice, Ożarów, Ostrowiec Świętokrzyski (2 WTZ), Kunów, Pińczów, Sandomierz (2 WTZ), Samborzec, Zawichost, Skarżysko-Kamienna (2 WTZ), Starachowice, Pawłów, Połaniec, Krasocin. ■ <u>9 zakładów aktywności zawodowej:</u> Działały one na terenie gmin: Busko-Zdrój, Kielce (3 ZAZ), Chmielnik, Łopuszno, Końskie, Brody, Sandomierz. ■ <u>7 centrów integracji społecznej:</u> Działały one na terenie gmin: Busko-Zdrój, Kielce (2 CIS), Chmielnik, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Staszów. ■ <u>15 klubów integracji społecznej:</u> Działały one na terenie gmin: Pacanów, Morawica (2 KIS), Chmielnik, Górnio, Nowiny, Kielce (5 KIS), Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Staszów. 2024 rok: W 2024 roku w regionie utworzono 4 kolejne podmioty reintegracyjne, tj. ■ 3 KIS: 1 na terenie gminy Chmielnik, 2 KIS w Kielcach. ■ 1 ZAZ: na terenie gm. Małogoszcz.			

	Łącznie w 2024 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 68 podmiotów reintegracyjnych, w tym:			
	▪ <u>33 warsztaty terapii zajęciowej:</u> Działały one na terenie gmin: Busko-Zdrój, Gnojno, Nowy Korczyn, Jędrzejów (2 WTZ), Kazimierza Wielka, Kielce (2 WTZ), Łopuszno, Zagnańsk, Pierzchnica, Nowiny, Łągów, Końskie, Opatów (2 WTZ), Tarłów, Wojciechowice, Ożarów, Ostrowiec Świętokrzyski (2 WTZ), Kunów, Pińczów, Sandomierz (2 WTZ), Samborzec, Zawichost, Skarżysko-Kamienna (2 WTZ), Starachowice, Pawłów, Połaniec, Krasocin. ▪ <u>10 zakładów aktywności zawodowej:</u> Działały one na terenie gmin: Busko-Zdrój, Małogoszcz, Kielce (3 ZAZ), Chmielnik, Łopuszno, Końskie, Brody, Sandomierz. ▪ <u>7 centrów integracji społecznej:</u> Działały one na terenie gmin: Busko-Zdrój, Kielce (2 CIS), Chmielnik, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko-Kamienna, Staszów. ▪ <u>18 klubów integracji społecznej:</u> Działały one na terenie gmin: Pacanów, Morawica (2 KIS), Chmielnik (2 KIS), Górnio, Nowiny, Kielce (7 KIS), Końskie, Skarżysko-Kamienna, Starachowice, Staszów.			
2.2	Liczba przedstawicieli/pracowników podmiotów reintegracyjnych, objętych wsparciem	70	39	55,71%
	W 2023 r. ani OWES, ani ROPS nie obejmowały wsparciem przedstawicieli/pracowników podmiotów reintegracyjnych. W 2024 r. wsparciem objęto łącznie 39 przedstawicieli/pracowników podmiotów reintegracyjnych, w tym: ❖ KOOWES – 2 osoby, ❖ ŚOWES – 2 osoby, ❖ ROPS – 35 osób.			
	Liczba podmiotów reintegracyjnych objętych wsparciem	35	20	57,14%
	W 2023 r. ani OWES, ani ROPS nie obejmowały wsparciem podmiotów reintegracyjnych. W 2024 r. wsparciem objęto łącznie 20 podmiotów reintegracyjnych, w tym: ❖ KOOWES – 1 podmiot, ❖ ŚOWES – 2 podmioty, ❖ ROPS – 17 podmiotów. Były to następujące podmioty: 1. CIS w Skarżysku – Kamiennej (KOOWES), 2. WTZ w Piasku Wielkim (ŚOWES), 3. WTZ w Pińczowie (ŚOWES), 4. CIS w Kielcach Caritas Diecezji Kieleckiej (ROPS), 5. WTZ w Połańcu (ROPS), 6. ZAZ w Kielcach Stowarzyszenia Nadzieja Rodzinie (ROPS), 7. KIS w Kielcach Caritas Diecezji Kieleckiej (ROPS), 8. CIS w Podgajach (ROPS),			

	9. ZAZ w Szczaworyżu (ROPS), 10. ZAZ w Sandomierzu (ROPS), 11. ZAZ w Chmielniku (ROPS), 12. ZAZ Manufaktura Pietraszki (ROPS), 13. WTZ w Belnie (ROPS), 14. WTZ w Osinach (ROPS), 15. PZAZ w Stykowie (ROPS), 16. ZAZ w Kielcach Caritas Diecezji Kieleckiej (ROPS), 17. WTZ w Śmiechowicach (ROPS), 18. ZAZ w Końskich (ROPS), 19. WTZ w Końskich (ROPS), 20. WTZ w Piotrowicach (ROPS).			
2.3	Liczba uczestników podmiotów reintegracyjnych, objętych wsparciem	200	1	0,50%
	W 2023 r. ani OWES, ani ROPS nie obejmowały wsparciem uczestników podmiotów reintegracyjnych. W 2024 r. wsparciem objęto 1 uczestnika podmiotów reintegracyjnych (ŚOWES – 1 osoba).			
	Liczba podmiotów reintegracyjnych objętych wsparciem	20	1	5,00%
	W 2023 r. ani OWES, ani ROPS nie obejmowały wsparciem uczestników podmiotów reintegracyjnych. W 2024 r. wsparciem objęto łącznie 1 podmiot reintegracyjny, w tym (ŚOWES – 1). Był to WTZ w Pińczowie.			

Źródło: opracowanie własne ROPS

3. CEL SZCZEGÓŁOWY III: Wzrost potencjału i konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Realizacja celu szczegółowego III ma służyć wzmocnieniu sytuacji ekonomicznej podmiotów ekonomii społecznej (w tym przedsiębiorstw społecznych), dzięki czemu będą one w stanie realizować ważne cele społeczne. Cel koncentruje się więc na działaniach, mających na celu podniesienie kompetencji liderów i pracowników ww. podmiotów oraz wzmocnienie pozycji tych podmiotów na rynku. Przyporządkowano do niego następujące kierunki interwencji i działania:

- **Kierunek interwencji 1: Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej:**
 - **Działanie 1.1.** Realizacja kompleksowych usług wsparcia ekonomii społecznej obejmujących m.in. usługi doradcze i szkoleniowe, prowadzenie inkubatorów i centrów organizacji pozarządowych, organizację wizyt studyjnych i warsztatów;
 - **Działanie 1.2.** Wsparcie PES prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego i/lub działalność gospodarczą albo planujących uruchomienie takiej działalności, w tym także w zakresie kooperacji z biznesem;
 - **Działanie 1.3.** Tworzenie miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej, w tym w szczególności przedsiębiorstwach społecznych;

- **Działanie 1.4.** Doradztwo dla PES w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne (przetargi, postępowania) oraz zlecenia na usługi społeczne i w zakresie rewitalizacji;
- **Działanie 1.5.** Certyfikacja PES znakiem „Zakup prospołeczny” w połączeniu z promocją znaku promocyjnego.

■ **Kierunek interwencji 2: Współpraca sektora ekonomii społecznej z biznesem i sektorem nauki:**

- **Działanie 2.1.** Promocja dobrych praktyk współpracy biznesu z sektorem ekonomii społecznej;
- **Działanie 2.2.** Prowadzenie platformy promocyjnej ekonomii społecznej (baza PS/PES);
- **Działanie 2.3.** Rozwój współpracy szkolnictwa i sektora nauki z sektorem ekonomii społecznej (np. dni ES na uczelniach wyższych, katalog dobrych praktyk, konkursy na prace naukowe itp.).

Dla oceny realizacji tego celu i kierunków interwencji przyjęto wskaźniki, których stopień realizacji w 2024 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 28. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy III

	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Osiągnięte rezultaty w 2023 roku	Stopień realizacji wskaźnika
1.1	Liczba PES, objętych wsparciem	500	458	91,60%
	W latach 2023 – 2024 OWES objęły wsparciem łącznie 458 PES (KOOWES – 175 PES, ŚOWES – 283 PES), w tym: ❖ w 2023 roku – 101 PES (KOOWES – 67, ŚOWES – 34); ❖ w 2024 r. – 357 PES (KOOWES – 108, ŚOWES – 249).			
	Liczba grup inicjatywnych, które zainicjowały przedsięwzięcia mające na celu rozwój ekonomii społecznej	150	82	54,67%
	W latach 2023 – 2024 powstało łącznie 82 grupy inicjatywne, które zainicjowały przedsięwzięcia mające na celu rozwój ekonomii społecznej (KOOWES - 23, ŚOWES - 59), w tym: ❖ w 2023 roku – 17 grup inicjatywnych (KOOWES – 3, ŚOWES – 14); ❖ w 2024 r. – 65 grup inicjatywnych (KOOWES – 20, ŚOWES – 45).			
1.2	Liczba PES, prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego i/lub działalność gospodarczą, objętych wsparciem	150	80	53,33%
	W latach 2023-2024 objęto wsparciem łącznie 80 PES prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego i/lub działalność gospodarczą (KOOWES – 51, ŚOWES – 29), w tym: ❖ w 2023 r. – 28 PES (KOOWES – 27, ŚOWES – 1); ❖ w 2024 r. – 52 PES (KOOWES – 24, ŚOWES – 28); <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 r. objęto wsparciem łącznie 28 PES (KOOWES – 27, ŚOWES – 1). Były to następujące podmioty: KOOWES: 1. Fundacja Przyszań w Naturze (Kielce);			

2. Stowarzyszenie Impakt (Kielce);
3. Fundacja Rozwoju osobistego i Sportowego – Akademia Sportu (Kielce);
4. Fundacja na Rzecz Organizowania Społeczności Lokalnej „Po sąsiedzku” (Kielce);
5. Fundacja Mini College (Kielce);
6. Spółdzielnia Socjalna Tropem Przygody (Kielce);
7. Stowarzyszenie Sportowe „Klincz” (Kielce);
8. Spółdzielnia Socjalna „Agawa” (Starachowice);
9. Fundacja na Rzecz Promocji Zdrowia „Puls” (Kielce);
10. Spółdzielnia Socjalna Starachowiczanka (Starachowice);
11. Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych – Świetlica Motylkowe Wzgórze (Starachowice);
12. Johny’s Food Service sp. z o.o. (Końskie);
13. Fundacja centrum Rozwoju Regionalnego “Edu-Bałt” (Bałtów);
14. Fundacja Uwielbienia z Maryją (Starachowice);
15. Fundacja Psiakowo Pod Lasem (Morawica);
16. OH! Fundacja (Kielce);
17. Powiatowa Spółdzielnia Socjalna Integracja (Starachowice);
18. Fire Fundacja Integracja Rozwój Edukacja (Kielce);
19. Cyberspace sp. z o.o. (Kielce);
20. Fundacja Logopedika Centrum Szkoleń i Terapii (Kielce);
21. Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej im. Bł. Ks. Kazimierza Sykulińskiego w Rudzie Białaczowskiej (Gowarczów);
22. Fundacja „Centrum Nauki i Rozwoju Żuraw” (Kielce);
23. DIM Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością non-profit (Ostrowiec Świętokrzyski);
24. Ekoliber sp. z o.o. (Zagnańsk);
25. Księgowość, Podatki, Kadry i Płace – finansowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Chęciny);
26. Fundacja Wsparcie Pośrednie Kamurdź (Kielce);
27. Fundacja Centrum Terapeutyczne Mam (Kielce);

ŚOWES:

28. Koło Gospodyń Wiejskich w Boronicach (Pińczów).

2024 rok: W 2024 r. objęto wsparciem łącznie 52 nowe PES (KOOWES – 24, ŚOWES – 28). Były to następujące podmioty:

KOOWES:

1. Stowarzyszenie Świętokrzyskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe (Kielce);
2. Fundacja im. Św. Anastazji (Morawica);
3. Fundacja Anielskie Skrzydła (Ostrowiec Świętokrzyski);
4. Stowarzyszenie Go4it Pozdrowie & Poruch (Górno);
5. Fundacja Falka (Kielce);
6. Spółdzielnia Socjalna Koliber (Waśniów);
7. Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie (Kielce);
8. Fundacja NESTOR (Kielce);

9. Fundacja ARS OLD CAR – Muzeum Motoryzacji (Chęciny);
10. Fundacja PAD Polska Armia Dronów (Kielce);
11. Fundacja Sztuka Wysoka (Kielce);
12. Fundacja Hildebrandt House of Art (Kielce);
13. Fachowiec Spółka z o.o. (Starachowice);
14. Stowarzyszenie w Dolinie Psarki (Kielce);
15. PROJEKT.MAMUT SPÓŁKA NOT-FOR-PROFIT SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ (Stąporków);
16. Fundacja Na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Przywiązanie” (Kielce);
17. Fundacja Body Klincz (Kielce);
18. Gminny Klub Sportowy w Rudkach (Nowa Słupia);
19. Polski Związek Niewidomych (Ostrowiec Świętokrzyski);
20. Furu Spółka Bot For Profit Sp z o.o. (Starachowice);
21. Fundacja Inicjatywa Rozwoju Społecznego i Transformacji (Kielce);
22. Fundacja dr Aleksandry Potockiej – Kuc Arte Salus „sztuka i zdrowie” (Masłów);
23. Archeoteam Sp. z o.o. (Kielce);
24. Fundacja DOGadanka (Kielce);

ŚOWES:

25. ProBono24 Sp. z o.o.
26. Best sp. z o.o.
27. Patbox sp. z o.o.
28. Fundacja STAN-ART.
29. Fundacja Małgorzaty i Arkadiusza Kochanowiczów M.A.K.
30. Fundacja MKW Pomagamy
31. Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Brus Gozna Wygoda
32. Spółdzielnia Socjalna Przysmak
33. Natibud sp. z o.o.
34. Sandomierski Szlak jabłkowy
35. Spółdzielnia Socjalna Salve Regina
36. Spółdzielnia Socjalna „Porządek Musi Być!”
37. Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego
38. Fundacja Białe Ługi
39. Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Szydłowskiej
40. FUOCO Sp. z o.o.
41. Join Agency Sp. z o.o.
42. evComplex Sp. Z o.o.
43. Grupa KD Sp. Z o.o.
44. Grupa AD Sp. z o.o.
45. Top Mobile Service Sp. z o.o.
46. DT BRUK Sp. z o.o.
47. Prosper Sp. z o.o.
48. Beauty Queens Sp. Z o.o.
49. Biznesowe Centrum Innowacji Społecznej Sp. z o.o.
50. Towarzystwo Sportowe 1947 Nida – Stowarzyszenie w Pińczowie

	51. Stowarzyszenie Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego Powiatu Pińczowskiego 52. Trans Bed Sp. z o.o.			
	Liczba PES, deklaruujących uruchomienie takiej działalności, objętych wsparciem	75	9	12,00%
	W latach 2023 – 2024 OWES objęły wsparciem łącznie 9 PES, deklaruujących uruchomienie działalności odpłatnej pożytku publicznego i/lub działalności gospodarczej (KOOWES - 3, ŚOWES -6), w tym: ❖ w 2023 r. – 3 PES (KOOWES – 3, ŚOWES – 0); ❖ w 2024 r. – 6 PES (KOOWES – 0, ŚOWES – 6); <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku OWES objęły wsparciem 3 PES, które deklarowały uruchomienie działalności odpłatnej pożytku publicznego i/lub działalności gospodarczej (KOOWES – 3, ŚOWES – 0). Były to następujące podmioty: 1. Fundacja Wsparcie Pośrednie Kamurdź (Kielce); 2. Stowarzyszenie Niezłomni przy Zespole Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Skarżysku-Kamiennej (Skarżysko-Kamienna); 3. Fundacja Wyobraźnia (Górno). 2024 rok: W 2024 roku OWES objęły wsparciem łącznie 6 PES, które deklarowały uruchomienie działalności odpłatnej pożytku publicznego i/lub działalności gospodarczej (KOOWES – 0, ŚOWES – 6). Były to następujące podmioty: 1. Klub Sportowy Smecz Włoszczowa (Włoszczowa); 2. Klub Sportowy Czarna Perła Włoszczowa (Włoszczowa); 3. Życie w Rytmie; 4. Fundacja Talentów Twórczych; 5. EKS-tremum Jędrzejowskie Stowarzyszenie Taneczne; 6. Fundacja Aktywizacji i Rozwoju (Osiek);			
1.3	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	595	152	25,55%
	W latach 2023 – 2024 w województwie świętokrzyskim utworzono łącznie 152 miejsca pracy w przedsiębiorstwach społecznych (KOOWES – 58, ŚOWES – 94), w tym: ❖ w 2023 r. – 12 miejsc pracy (KOOWES – 9, ŚOWES – 3); ❖ w 2024 r. – 140 miejsc pracy (KOOWES – 49, ŚOWES – 91); <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku w województwie świętokrzyskim powstało 12 miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych (KOOWES – 9, ŚOWES – 3). Były to następujące PS: – Powiatowa Spółdzielnia Socjalna Integracja (2) – KOOWES; – Fundacja Przyszań w Naturze (1) – KOOWES; – Spółdzielnia Socjalna tropem Przygody (2) – KOOWES; – Spółdzielnia Socjalna „Agawa” (2) – KOOWES; – Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych – Świetlica Motylkowe Wzgórze (2) – KOOWES.			

- Stowarzyszenie Bartosz (2) – ŚOWES;
- Spółdzielnia Socjalna Przysmak (1) – ŚOWES;

2024 rok: W 2024 roku w województwie świętokrzyskim powstało 140 miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych (KOOWES – 49, ŚOWES – 91).

Były to następujące PS:

- Fundacja Sztuka Wysoka (5) – KOOWES;
- „FIRE” – Fundacja Integracja Rozwój Edukacja (3) - KOOWES
- Fundacja DOGadanka (6) – KOOWES;
- Fachowiec Sp. z o.o. (4) – KOOWES;
- Fundacja Przysań w Naturze (7) – KOOWES;
- Fundacja na Rzecz Promocji Zdrowia PULS (6) – KOOWES;
- Projekt.Mamut sp. z o.o. (3) – KOOWES;
- Fundacja Body Klincz (5) – KOOWES;
- Fundacja Centrum Rozwoju Regionalnego EDU-BĄŁT (1) – KOOWES;
- Fundacja PRIMO (4) – KOOWES;
- Powiatowa Spółdzielnia Socjalna Integracja (3) – KOOWES;
- Archeoteam Sp. z o.o. (2) – KOOWES;
- Stowarzyszenie Bartosz (3) – ŚOWES;
- FUOCO Sp. z o.o. (3) – ŚOWES;
- Spółdzielnia Socjalna Salve Regina (4) – ŚOWES;
- NatiBud Sp. z o.o. (3) – ŚOWES;
- Join Agency Sp. z o.o. (6) – ŚOWES;
- Spółdzielnia Socjalna „Porządek Musi Być!” (3) - ŚOWES;
- Top Mobile Service Sp. z o.o. (5) – ŚOWES;
- Grupa AD Sp. z o.o. (6) – ŚOWES;
- EvComplex Sp. z o.o. (4) – ŚOWES;
- Grupa KD Sp. Z o.o. (6) – ŚOWES;
- DT-Bruk Sp. z o.o. (8) – ŚOWES;
- Fundacja MKW Pomagamy (10) – ŚOWES;
- PATBOX Sp. z o.o. (4) – ŚOWES;
- Fundacja Zagaje (3) – ŚOWES;
- Fundacja Psiakowo Pod Lasem (2) – ŚOWES;
- STANART (2) – ŚOWES;
- OPIEQN Sp. z o.o. (3) – ŚOWES;
- Prosper Sp. z o.o. (4) – ŚOWES;
- Beauty Queens Sp. z o.o. (3) – ŚOWES;
- Trans_Bed Sp. Z o.o. (3) – ŚOWES;
- BESt Sp. Z o.o. (6) – ŚOWES;

1.4	Liczba PES objętych wsparciem w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne i zlecenia na usługi społecznej i w zakresie rewitalizacji	100	13	13,00%
	2023 rok: W 2023 r. żaden z OWES nie objął PES wsparciem w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne i zlecenia na usługi społecznej i w zakresie rewitalizacji. 2024 rok: W 2024 r. wsparciem w zakresie ubiegania się o zamówienia publiczne i zlecenia na usługi społeczne i w zakresie rewitalizacji objęto łącznie 13 PES (KOOWES – 8, ŚOWES - 5). Były to następujące podmioty: 1. Fundacja Przyszań w naturze (KOOWES); 2. Fundacja Mini College (KOOWES); 3. Fundacja Na Rzecz Promocji Zdrowia PULS (KOOWES); 4. Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Świetlica Motylkowe Wzgórze (KOOWES); 5. Towarzystwo Przyjaciół Odrowąża (KOOWES); 6. Powiatowa Spółdzielnia Socjalna Integracja (KOOWES); 7. Fire Fundacja Integracja Rozwój Edukacja (KOOWES); 8. Spółdzielnia Socjalna „Starachowiczanka” (KOOWES); 9. Biznesowe Centrum Innowacji Społecznej Sp. z o.o. (ŚOWES); 10. Spółdzielnia Socjalna „Porządek Musi Być!” (SOWES); 11. Spółdzielnia Socjalna Przysmak (ŚOWES); 12. Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku (ŚOWES); 13. Spółdzielnia Socjalna Salve Regina (ŚOWES);			
1.5	Liczba PES, które uzyskały certyfikat „Zakup prospołeczny”	9	4	44,45%
	W 2024 roku, podobnie jak i w 2023 roku 4 PES otrzymały certyfikat - Znak Promocyjny Ekonomii Społecznej „Zakup prospołeczny”. Były to następujące podmioty: 1. Zakład Aktywności Zawodowej w Kielcach, prowadzony przez Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie; 2. Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie; 3. Zakład Aktywności Zawodowej w Kielcach, prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej; 4. Fundacja „Pomocna Dłoń” w Ostrowcu Świętokrzyskim. Wartość wskaźnika zatem nie zmieniła się.			
2.1	Liczba dobrych praktyk współpracy biznesu i sektora ekonomii społecznej, promowanych wśród społeczeństwa	16	0	0,00%
	W 2023 i 2024 roku nie promowano dobrych praktyk biznesu i sektora ekonomii społecznej na regionalnym portalu ekonomii społecznej.			
2.2	Liczba PES, zamieszczonych na platformie promocyjnej ekonomii społecznej	200	143	71,50%
	W województwie świętokrzyskim prowadzony jest regionalny portal ekonomii społecznej tj. strona internetowa: koordynacja.swietokrzyskie.pro. Jej administratorem jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej. Na portalu tym prezentowane są informacje na temat działań,			

	realizowanych w ramach projektu pn. „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”, ekonomii społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej, m.in. baza danych podmiotów ekonomii społecznej, działających w regionie. Baza ta sukcesywnie jest aktualizowana. 2023 rok: W 2023 r. w bazie podmiotów ekonomii społecznej znajdowało się 118 podmiotów, w tym: • 18 przedsiębiorstw społecznych; • 36 spółdzielni socjalnych; • 7 centrów integracji społecznej; • 15 klubów integracji społecznej; • 33 warsztaty terapii zajęciowej; • 9 zakładów aktywności zawodowej. 2024 rok: W 2024 r. w bazie podmiotów ekonomii społecznej znajdowało się już 143 podmioty ekonomii społecznej, w tym: • 39 przedsiębiorstw społecznych; • 36 spółdzielni socjalnych; • 7 centrów integracji społecznej; • 18 klubów integracji społecznej; • 33 warsztaty terapii zajęciowej; • 10 zakładów aktywności zawodowej.			
2.3	Liczba działań na rzecz współpracy szkolnictwa i sektora nauki z sektorem ekonomii społecznej	8	1	12,50%
	2023 rok: W 2023 r. nie podejmowano działań na rzecz współpracy szkolnictwa i sektora nauki z sektorem ekonomii społecznej. 2024 rok: W 2024 r. zrealizowano 1 wydarzenie - „Dni Ekonomii Społecznej na uczelniach wyższych”. Jego celem było m.in. upowszechnianie wśród studentów wiedzy o ekonomii społecznej, o możliwościach, jakie daje zaangażowanie w ten sektor, a także pokazanie nowych możliwości wejścia na rynek pracy. Wydarzenie odbyło się w dniu 11 grudnia 2024 r. w auli głównej Politechniki Świętokrzyskiej. Udział w nim wzięli studenci Politechniki Świętokrzyskiej i Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Spotkanie poświęcone było startupom społecznym („Startup społeczny – czyli jak stworzyć biznes, który zmieni świat na lepsze”).			

Źródło: opracowanie własne ROPS

4. CEL SZCZEGÓŁOWY IV: Wzmocnienie współpracy JST z sektorem ekonomii społecznej

Cel koncentruje się przede wszystkim na działaniach, mających na celu wzmocnienie współpracy jednostek samorządu terytorialnego z sektorem ekonomii społecznej. Dzięki tej współpracy PES wspierają JST w realizacji zadań ustawowych, tworzą miejsca pracy na lokalnym rynku, z drugiej zaś strony podmioty czerpią z tej współpracy przychody zapewniające im utrzymanie i realizację ważnych celów społecznych. Jakość współpracy między JST a PES może przybierać różne formy: od

przekazywania zleceń w ramach trybów dostępnych przepisami prawa, poprzez współtworzenie przez JST podmiotów ekonomii społecznej oraz wspólne kreowanie polityk publicznych. Przyporządkowano do niego następujące kierunki interwencji i działania:

- **Kierunek interwencji 1: Podnoszenie wiedzy pracowników JST w zakresie ekonomii społecznej:**
 - **Działanie 1.1.** Podnoszenie kompetencji pracowników JST oraz jednostek organizacyjnych (OPS, PCPR, PUP, itp.) w zakresie ekonomii społecznej poprzez m.in. szkolenia, wizyty studyjne, doradztwo itp.
- ❖ **Kierunek interwencji 2: Rozwój współpracy podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych z JST, szczególnie w obszarze usług społecznych**
 - **Działanie 2.1.** Wspieranie JST i PES w budowaniu współpracy i partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej;
 - **Działanie 2.2.** Wsparcie JST i PES w zakresie rozwoju i zlecania usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych i tworzenia Centrów Usług Społecznych;
 - **Działanie 2.3.** Wsparcie JST w zakresie stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych;
 - **Działanie 2.4.** Upowszechnianie dobrych praktyk współpracy i stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych.

Dla oceny realizacji tego celu i kierunków interwencji przyjęto wskaźniki, których stopień realizacji w 2024 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 29. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy IV

	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Osiągnięte rezultaty w 2023 roku	Stopień realizacji wskaźnika
1.1	Liczba pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych, których objęto wsparciem w zakresie ekonomii społecznej	600	276	46,00%
	W latach 2023-2024 wsparciem w zakresie ekonomii społecznej objęto łącznie 276 pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych (KOOWES - 94, ŚOWES - 17, ROPS - 165), w tym: ❖ w 2023 r. – 86 osób (KOOWES -86), ❖ w 2024 r. – 190 osób (KOOWES – 8, ŚOWES – 17, ROPS -165). <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku wsparciem w zakresie ekonomii społecznej objęto 86-ciu pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych (KOOWES – 86). 2024 rok: W 2024 r. wsparciem w zakresie ekonomii społecznej objęto: 190-ciu pracowników JST i ich jednostek organizacyjnych (KOOWES - 8, ŚOWES – 17, ROPS – 165).			
2.1	Liczba JST i PES, objętych wsparciem w zakresie budowania współpracy i partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej	50	40	80,00%
	W latach 2023 – 2024 wsparciem w zakresie budowania współpracy i partnerstwa na rzecz ekonomii społecznej objęto łącznie 40 podmiotów (JST i PES), w tym: ❖ w 2023 r. – 6 podmiotów (KOOWES – 6, ŚOWES – 0, ROPS- 0),			

❖ w 2024 r. – 34 podmioty (KOOWES – 0, ŚOWES – 17, ROPS – 17 PES).

WYJAŚNIENIE:

2023 rok: W 2023 roku wsparciem w zakresie budowania współpracy i partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej objęto łącznie 6 JST i ich jednostek organizacyjnych (KOOWES – 6). Były to następujące podmioty:

1. Urząd Gminy w Smykowie;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagnańsku;
3. Centrum Usług Społecznych w Starachowicach;
4. Starostwo Powiatowe w Starachowicach;
5. Gminna Biblioteka Publiczna w Samsonowie;
6. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim.

2024 rok: W 2024 roku wsparciem w zakresie budowania współpracy i partnerstwa na rzecz rozwoju ekonomii społecznej objęto łącznie 34 podmioty: JST i PES (KOOWES – 0, ŚOWES - 17, ROPS – 17 PES). Były to następujące podmioty:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej Miasta i Gminy Jędrzejów (ŚOWES),
2. Urząd Miasta i Gminy w Osieku (ŚOWES),
3. Gmina Łonów (ŚOWES),
4. Urząd Gminy w Moskorzewie (ŚOWES),
5. Ośrodek Pomocy Społecznej we Włoszczowie (ŚOWES),
6. Gmina Koprzywnica (ŚOWES),
7. Powiat Opatowski (ŚOWES),
8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bejskach (ŚOWES),
9. Urząd Miasta i Gminy w Połańcu (ŚOWES),
10. Gminny Ośrodek Kultury w Łonowie (ŚOWES),
11. Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu (ŚOWES),
12. Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne w Bukowej (ŚOWES),
13. Klub Senior+ w Chrobrzu (ŚOWES),
14. Urząd Gminy Krasocin (ŚOWES),
15. Gminny Ośrodek Kultury w Samborcu (ŚOWES),
16. Gminne Centrum Kultury, Sportu i Informacji Turystycznej w Rytwianach (ŚOWES),
17. Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku (ŚOWES),
18. Zakład Aktywności Zawodowej w Sandomierzu (ROPS),
19. Zakład Aktywności Zawodowej w Chmielniku (ROPS),
20. Zakład Aktywności Zawodowej Manufaktura Pietraszki w Kielcach (ROPS),
21. Warsztat Terapii Zajęciowej w Belnie (ROPS),
22. Zakład Aktywności Zawodowej Stowarzyszenia Nadzieja Rodzinie w Kielcach,
23. Centrum Integracji Społecznej Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach (ROPS),
24. Warsztat Terapii Zajęciowej w Osinach (ROPS),
25. Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie (ROPS),
26. Klub Integracji Społecznej Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach (ROPS),
27. Zakład Aktywności Zawodowej Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach (ROPS),
28. Centrum Integracji Społecznej w Podgajach (ROPS),
29. Zakład Aktywności Zawodowej w Szczaworyżu (ROPS),
30. Warsztat Terapii Zajęciowej w Śmiechowicach (ROPS),

	31. Warsztat Terapii Zajęciowej w Połańcu (ROPS), 32. Warsztat Terapii Zajęciowej w Piotrowicach (ROPS), 33. Warsztat Terapii Zajęciowej w Końskich (ROPS), 34. Zakład Aktywności Zawodowej w Końskich (ROPS).			
2.2	Liczba PES objętych wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych	80	13	16,25%
	W latach 2023-2024 wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych objęto łącznie 13 PES (KOOWES – 9, ŚOWES – 4), w tym: ❖ w 2023 r. – 8 PES (KOOWES – 8, ŚOWES – 0), ❖ w 2024 r. – 5 PES (KOOWES – 1, ŚOWES – 4). <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych objęto łącznie 8 PES (KOOWES – 8, ŚOWES - 0). Były to następujące podmioty: 1. Fundacja Przyszań w Naturze (KOOWES); 2. Fundacja Mini College (KOOWES); 3. Fundacja na Rzecz Promocji Zdrowia Puls (KOOWES); 4. Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Świetlica Motylkowe Wzgórze (KOOWES); 5. Towarzystwo Przyjaciół Odrowąża (KOOWES); 6. Powiatowa Spółdzielnia Socjalna Integracja (KOOWES); 7. Fire Fundacja Integracja Rozwój Edukacja (KOOWES); 8. Stowarzyszenie Opieki Paliatywno-Hospicyjnej im. Bł. Kazimierza Sykulskiego w Rudzie Białaczewskiej (KOOWES). 2024 rok: W 2024 roku wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych objęto łącznie 5 nowych PES, w tym: ▪ KOOWES – 1 PES (ze wsparcia KOOWES skorzystało łącznie 8 PES, w tym 1 nowy PES; 7 pozostałych PES korzystało również ze wsparcia KOOWES w 2023 r. i zostały uwzględnione we wskaźniku w 2023 r.); ▪ ŚOWES – 4 PES. Były to następujące podmioty: 1. Spółdzielnia Socjalna „Starachowiczanka” (KOOWES); 2. Spółdzielnia Socjalna „Porządek Musi Być!” (ŚOWES); 3. Spółdzielnia Socjalna Przysmak (ŚOWES); 4. Fundacja Aktywizacji i Rozwoju w Osieku (ŚOWES); 5. Spółdzielnia Socjalna Salve Regina (ŚOWES).			

Liczba JST objętych wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług społecznych, w tym tworzenia Centrów Usług Społecznych	40	39	97,50%
W latach 2023-2024 wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług społecznych, w tym tworzenia Centrów Usług Społecznych objęto łącznie 39 JST (KOOWES - 9, ŚOWES – 11, ROPS - 19), w tym: ❖ w 2023 r. – 3 JST (KOOWES – 3, ŚOWES -0, ROPS – 0); ❖ w 2024 r. – 36 JST (KOOWES - 6, ŚOWES - 11, ROPS - 19); <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług społecznych, w tym tworzenia Centrów Usług Społecznych objęto łącznie 3 JST (KOOWES – 3, ŚOWES – 0, ROPS - 0). Były to następujące JST: 1. Starachowice (KOOWES oraz ROPS w 2024); 2. Zagnańsk (KOOWES); 3. Górno (KOOWES oraz ROPS w 2024 r.): 2024 rok: W 2024 roku wsparciem w zakresie rozwoju i zlecenia usług społecznych, w tym tworzenia Centrów Usług Społecznych objęto łącznie 36 nowych JST, w tym: ▪ KOOWES – 6 JST (ze wsparcia KOOWES skorzystało łącznie 9 JST, w tym: 6 nowych JST i 3 podmioty, które były objęte wsparciem w 2023 roku i zostały uwzględnione we wskaźniku w 2023 r.); ▪ ŚOWES – 11 JST; ▪ ROPS – 19 nowych JST (ze wsparcia ROPS w 2024 roku skorzystało łącznie 30 JST, w tym: – 19 nowych JST, – 2 JST (Starachowice, Górno), które korzystały ze wsparcia w 2023 r. i zostały wykazane we wskaźniku w 2023 r., – 5 JST, które w 2024 r. korzystały ze wsparcia zarówno KOOWES, jak i ROPS i zostały uwzględnione we wskaźniku za bieżący rok (przy KOOWES); – 4 JST, które w 2024 roku korzystały ze wsparcia zarówno ŚOWES, jak i ROPS i zostały uwzględnione we wskaźniku za bieżący rok (przy ŚOWES); Były to następujące JST: 1. Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko – Kamienna, Mniów, Łagów, Brody (KOOWES, ROPS); 2. Daleszyce (KOOWES); 3. Włoszczowa, Jędrzejów, Moskorzew, Koprzywnica, Krasocin, Małogoszcz, powiat opatowski (ŚOWES) 4. Połaniec, Pińczów, Michałów, Działoszyce (ŚOWES, ROPS), 5. Kielce, Nowa Słupia, Stopnica, Końskie, Kazimierza Wielka, Radków, Wodzisław, Skalmierz, Bieliny, Raków, Stąporków, Ożarów, Busko-Zdrój, Pacanów (ROPS), 6. powiaty: konecki, kielecki, skarżyski, jędrzejowski, starachowicki (ROPS).			

Liczba JST, które zleciły PES lub PS realizację usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych	68	95	139,71%
Usługi użyteczności publicznej to usługi świadczone obywatelom przez administrację publiczną. Obejmują one dobra publiczne, które powinny być dostępne dla wszystkich, bez wykluczania kogokolwiek. Usługi te dzieli się na trzy rodzaje: <u>usługi administracyjne</u> (realizowane przez podmioty publiczne), <u>techniczne</u> (dot. infrastruktury: ciepłownictwa, produkcji i dostarczania energii, gospodarki wodnej, gospodarki odpadowej, zieleni komunalnej) i <u>społeczne</u> (do nich zaliczamy usługi w zakresie: promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, gminnego budownictwa mieszkaniowego, edukacji publicznej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania bezrobociu). Usługi społeczne – to działania świadczone bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej, podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej (ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych). W latach 2023 – 2024 łącznie 95 JST zleciło podmiotom ekonomii społecznej lub przedsiębiorstwom społecznym realizację usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych, w tym: ❖ w 2023 r. – 75 JST, ❖ w 2024 r. – 20 JST (w 2024 r. realizację usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych zleciło łącznie 82 JST, w tym: – 20 nowych JST, – 62 JST, które zlecały realizację usług użyteczności publicznej również w 2023 roku i zostały już uwzględnione we wskaźniku w 2023 r.); WYJAŚNIENIE: 2023 rok: W 2023 roku 75 JST zleciło podmiotom ekonomii społecznej lub przedsiębiorstwom społecznym realizację usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych. Były to następujące samorządy: – gminy: Busko-Zdrój (gmina), Stopnica, Jędrzejów (miasto), Małogoszcz, Sędziszów, Słupia (Jędrzejowska), Wodzisław, Bejsce, Czarnocin, Kazimierza Wielka, Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Górno, Łagów, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Nowiny, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Strawczyn, Końskie (miasto), Fałków, Gowarczów, Radoszyce, Smyków, Lipnik, Ożarów, Sadowie, Wojciechowice, Ostrowiec Świętokrzyski (miasto), Bodzechów, Kunów, Pińczów (gmina), Złota, Dwikozy, Łoniów, Sandomierz (miasto), Bliżyn, Łączna, Skarżysko-Kościelne, Suchedniów, Starachowice (miasto), Mirzec, Pawłów, Wąchock, Staszów (gmina), Bogoria, Łubnice, Osiek, Połaniec, Rytwiany, Szydłów, Kluczewsko, Włoszczowa (miasto), Krasocin, Secemin, miasto Kielce;			

	– powiaty: buski, jędrzejowski, kazimierski, kielecki, konecki, ostrowiecki, pińczowski, sandomierski, starachowicki, staszowski i włoszczowski. 2024 rok: W 2024 łącznie 82 JST zleciły PES-om lub PS realizację usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych, w tym 20 nowych JST (które nie były wykazane we wskaźniku w 2023 r.). Były to następujące samorządy: – gminy: Nowy Korczyn, Pacanów, Solec – Zdrój, Tuczępy, Wiślica, Nagłowice, Oksa, Sobków, Opatowiec, Daleszyce, Zagnańsk, Stąporków, Iwaniska, Klimontów, Obrazów, Samborzec, Wilczyce, Zawichost, Skarżysko – Kamienna (miasto), Brody.			
2.3	Liczba JST objętych wsparciem w zakresie stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych	95	35	36,84%
W latach 2023 – 2024 wsparciem w zakresie stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych objęto łącznie 36 JST (KOOWES – 0, ŚOWES – 2, ROPS – 33); <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku nie obejmowano wsparciem JST w zakresie stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych. 2024 rok: W 2024 roku wsparciem w zakresie stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych objęto 35 JST (KOOWES – 0, ŚOWES – 2, ROPS – 33). Były to następujące JST i ich jednostki organizacyjne: – Osiek (ŚOWES); – Połaniec (ŚOWES, ROPS), – Raków, Krasocin, Końskie, Masłów, Staszów, Strawczyn, Daleszyce, Bodzentyn, Zagnańsk, Michałów, Pierzchnica, Nowa Słupia, Piekoszów, Wiślica, Rytwiany, Ostrowiec Świętokrzyski, Sandomierz, Kazimierza Wielka, Górnio, Chmielnik, Starachowice, Łopuszno, Bieliny, Mniów, Działoszyce, Skarżysko – Kamienna oraz powiaty: ostrowiecki, buski, konecki, kielecki, skarżyski, jędrzejowski i staszowski (ROPS);				
	Liczba JST, które zastosowały społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne	80	101	126,25%
Klauzule społeczne to prawem dopuszczone rozwiązania, które umożliwiają stosowanie przez zamawiających dodatkowych warunków w dostępie do zamówienia publicznego lub w jego realizacji, służących osiągnięciu istotnych korzyści społecznych. Stosowanie ich nie narusza zasad uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Klauzule społeczne, rozumiane jako instrument polityki społecznej mają na celu m.in. wpieranie przedsiębiorstw zatrudniających osoby ze szczególnymi problemami integracyjnymi. W Polsce za klauzule społeczne uznaje się 4 rozwiązania (zgodnie z Ustawą: Prawo Zamówień Publicznych): • <u>klauzula zastrzeżona</u> (art. 94 ust. 1 i 2 ustawy PZP) – tj. ograniczenie udziału w postępowaniu wyłącznie do zakładów pracy chronionej, spółdzielni socjalnych lub innych podmiotów, których głównym celem działalności (lub działalności ich wyodrębnionych organizacyjnie jednostek, które będą realizowały zamówienie) jest				

społeczna i zawodowa integracja osób społecznie marginalizowanych. Minimalny wskaźnik zatrudnienia ww. osób wynosi 30%;

- klauzula zatrudnieniowa (art. 96 ust. 2 pkt 2 ustawy PZP) – tj. warunek zatrudnienia przy realizacji zamówienia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym np. osób z niepełnosprawnościami, osób bezrobotnych, usamodzielnianych i młodocianych, itp.;
- klauzula pracownicza (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy PZP) tj. wymóg zatrudnienia na podstawie stosunku pracy (rozwiązanie o charakterze obligatoryjnym na usługi i roboty budowlane). Zamawiający musi przeanalizować przedmiot każdego zamówienia na usługi i roboty budowlane pod kątem czynności wymagających zatrudnienia na podstawie stosunku pracy (zgodnie z Kodeksem Pracy). Jeśli takie czynności występują to Zamawiający musi zażądać od Wykonawcy, aby do realizacji tych czynności zatrudnił pracowników na podstawie stosunku pracy.
- klauzula usługowa (art. 361 ust. 1 i 2 ustawy PZP) – tj. specjalny reżim udzielania zamówień na konkretne usługi społeczne i inne szczególne usługi, udzielane na podstawie art. 361ust. 1 i 2 ustawy PZP).

Aspekty społeczne natomiast są pojęciem znacznie szerszym od klauzul społecznych. Polegają one na tym, że zlecając wykonanie zadań publicznych zlecający/zamawiający uwzględniają rozwiązania pozwalające osiągać dodatkowe korzyści społeczne. Mogą one dotyczyć dostępu do zamówienia, przedmiotu zamówienia lub kryteriów wyboru wykonawcy. Aspekty społeczne to elementy, jakie ze względu na realizację szczególnych potrzeb społecznych mogą być uwzględniane na poszczególnych etapach procesu udzielenia zamówienia publicznego, poczynając od możliwości istniejących przy definiowaniu przedmiotu zamówienia, możliwości zastrzeżenia zamówienia dla określonych podmiotów, poprzez inne elementy społeczne, jakie mogą być brane pod uwagę przy definiowaniu pozacenowych kryteriów oceny ofert aż po uwzględnianie warunków społecznych w dodatkowych warunkach realizacji zamówienia.

W latach 2023 – 2024 łącznie **101 JST** zleciło zastosowało klauzule i/lub aspekty społeczne w zamówieniach publicznych, w tym:

- w 2023 r. – 90 JST,
- w 2024 r. – 11 nowych JST (w 2024 r. realizację usług użyteczności publicznej, w tym usług społecznych zleciło łącznie 87 JST, w tym:
 - 11 nowych JST,
 - 76 JST, które zlecały realizację usług użyteczności publicznej również w 2023 roku i zostały już uwzględnione we wskaźniku w 2023 r.);

WYJAŚNIENIE:

2023 rok: W 2023 roku łącznie **90 JST** zastosowało klauzule społeczne/aspekty społeczne w zamówieniach publicznych. Były to następujące samorządy:

- powiat buski: Busko – Zdrój (gmina), Gnojno, Pacanów, Solec-Zdrój, Stopnica, Tuczepy, Wiślica,
- powiat jędrzejowski: Imielno, Jędrzejów (miasto), Małogoszcz, Nagłowice, Oksa, Sędziszów, Słupia (Jędrzejowska),
- powiat kazimierski: Bejsce, Czarnocin, Kazimierza Wielka (gmina), Skalbierz,

- powiat kielecki: Kielce (powiat), Bieliny, Bodzentyn, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Łągów, Łopuszno, Masłów, Miedziana Góra, Mniów, Morawica, Nowa Słupia, Piekoszów, Pierzchnica, Raków, Nowiny, Strawczyn, Zagnańsk, Kielce (miasto),
- powiat konecki: Końskie (powiat), Fałków, Końskie (miasto), Radoszyce, Ruda Maleniecka, Słupia (Konecka), Smyków, Stąporków,
- powiat opatowski: Opatów (powiat), Opatów (miasto), Ożarów, Sadowie, Wojciechowie,
- powiat ostrowiecki: Ostrowiec Świętokrzyski (powiat), Bałtów, Bodzechów, Ćmielów, Kunów, Ostrowiec Świętokrzyski (miasto), Waśniów,
- powiat pińczowski: Michałów, Złota,
- powiat sandomierski: Sandomierz (powiat), Dwikozy, Klimontów, Koprzywnica, Łoniów, Obrazów, Samborzec, Sandomierz (miasto), Zawichost,
- powiat skarżyski: Skarżysko – Kamienna (powiat), Skarżysko – Kamienna (miasto), Suchedniów,
- powiat starachowicki: Starachowice (powiat), Brody, Mirzec, Pawłów, Starachowice (miasto), Wąchock,
- powiat staszowski: Staszów (powiat), Bogoria, Oleśnica, Połaniec, Rytwiany, Staszów (miasto),
- powiat włoszczowski: Włoszczowa (powiat), Krasocin, Moskorzew, Secemin, Włoszczowa (miasto).

Analizując rodzaj klauzul i aspektów społecznych ich stosowanie w 2023 roku przedstawia się następująco:

- **klauzula zastrzeżona** (art. 94 ust. 1 i 2 ustawy Pzp) – 2 JST, 2 postępowania,
- **klauzula zatrudnieniowa** (art. 96 ust. 2 pkt 2 ustawy PZP) – 4 JST, 19 postępowań;
- **klauzula pracownicza** (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy PZP) – 84 JST, 878 postępowań;
- **klauzula usługowa** (art. 361 ust. 1 i 2 ustawy PZP) - 2 JST, 17 postępowań;

Ponadto w 2023 roku świętokrzyskie JST zastosowały w zamówieniach publicznych następujące aspekty społeczne:

- **art. 15 a ustawy o spółdzielniach socjalnych** - 2 JST, 17 postępowań;
- **wyłączenie stosowania ustawy PZP przy zlecaniu zadań w zakresie rewitalizacji** (art. 11 ust. 5 pkt 5 ustawy PZP) – 1 JST, 1 postępowanie;
- **zamówienie wewnętrzne – tzw. „in-house”** (art. 214 ust. 1 pkt 11-14 ustawy PZP) – 7 JST, 78 postępowań;
- **uwzględnianie aspektów społecznych w opisie przedmiotu zamówienia** (art. 96 ust. 1 ustawy PZP) - 4 JST, 18 postępowań;
- **zastosowanie aspektów społecznych w kryteriach oceny ofert** (art. 242 ust. 2 pkt 2 ustawy PZP) –itp. – 8 JST, 22 postępowania;
- **dostosowanie przedmiotu zamówienia do potrzeb użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnością** (art. 100 ust. 1 i 2, art. 102 ust. 1 pkt 2, art. 102 ust. 2 pkt 1 ustawy PZP) – 38 JST, 331 postępowań.

	W 2023 roku żaden samorząd nie stosował: ▪ etykiet (oznakowania społecznego – art. 104 ustawy PZP) w prowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego; ▪ zastrzeżenia zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł netto dla przedsiębiorstw społecznych (art. 26 ustawy o ekonomii społecznej). 2024 rok: W 2024 roku łącznie 87 JST zastosowało klauzule społeczne i/lub aspekty społeczne w zamówieniach publicznych, w tym 76 JST, które stosowały społecznie odpowiedzialne zamówienia publiczne również w 2023 roku i były już wykazane we wskaźniku w 2023 r. oraz 11 nowych JST, które nie stosowały klauzul społecznych w 2023 roku i będą wykazane we wskaźniku po raz pierwszy. Były to następujące samorządy: ▪ powiat buski: Busko – Zdrój (powiat), ▪ powiat jędrzejowski: Jędrzejów (powiat), ▪ powiat kazimierski: Kazimierza Wielka (powiat), ▪ powiat konecki: Gowarczów, ▪ powiat opatowski: Lipnik, Tarłów, ▪ powiat sandomierski: Wilczyce, ▪ powiat skarżyski: Skarżysko Kościelne, ▪ powiat staszowski: Łubnice, Szydłów, ▪ powiat włoszczowski: Kluczewsko. Analizując rodzaj klauzul i aspektów społecznych ich stosowanie w 2024 roku przedstawia się następująco: ▪ klauzula zastrzeżona (art. 94 ust. 1 i 2 ustawy Pzp) – 1 JST, 1 postępowanie; ▪ klauzula zatrudnieniowa (art. 96 ust. 2 pkt 2 ustawy PZP) – 9 JST, 39 postępowań; ▪ klauzula pracownicza (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy PZP) – 84 JST, 849 postępowań; ▪ klauzula usługowa (art. 361 ust. 1 i 2 ustawy PZP) – 1 JST, 1 postępowanie. Ponadto w 2024 roku świętokrzyskie JST zastosowały w zamówieniach publicznych następujące aspekty społeczne: ▪ art. 15 a ustawy o spółdzielniach socjalnych – 1 JST, 4 postępowania; ▪ zastrzeżenia zamówień o wartości poniżej 130 tys. zł netto dla przedsiębiorstw społecznych (art. 26 ustawy o ekonomii społecznej) – 2 JST, 4 postępowania; ▪ zamówienie wewnętrzne – tzw. „in-house” (art. 214 ust. 1 pkt 11-14 ustawy PZP) – 6 JST, 17 postępowań; ▪ uwzględnianie aspektów społecznych w opisie przedmiotu zamówienia (art. 96 ust. 1 ustawy PZP) - 4 JST, 19 postępowań; ▪ zastosowanie aspektów społecznych w kryteriach oceny ofert (art. 242 ust. 2 pkt 2 ustawy PZP) – 12 JST, 33 postępowania; ▪ etykiety (oznakowanie społeczne – art. 104 ustawy PZP) - 3 JST, 3 postępowania; ▪ dostosowanie przedmiotu zamówienia do potrzeb użytkowników, w szczególności osób z niepełnosprawnością (art. 100 ust. 1 i 2, art. 102 ust. 1 pkt 2, art. 102 ust. 2 pkt 1 ustawy PZP) – 35 JST, 261 postępowań.
--	---

	W 2024 roku żaden samorząd nie stosował wyłączenia stosowania ustawy PZP przy zlecaniu zadań w zakresie rewitalizacji (art. 11 ust. 5 pkt 5 ustawy PZP).			
2.4	Liczba edycji konkursu Lider Ekonomii Społecznej	8	1	8,00%
	2023 rok: W 2023 roku nie organizowano konkursu Lider Ekonomii Społecznej. 2024 rok: W 2024 roku zorganizowano konkurs Lider Ekonomii Społecznej za 2024 rok w następujących kategoriach: • samorząd prospołeczny do 20 tys. mieszkańców • samorząd prospołeczny powyżej 20 tys. mieszkańców • biznes prospołeczny, • podmiot ekonomii społecznej. Rozstrzygnięcie konkursu i wręczenie nagród laureatom nastąpiło podczas uroczystej Gali Lider Ekonomii Społecznej (6.11.2024 r.).			

Źródło: opracowanie własne ROPS

5. CEL SZCZEGÓŁOWY V: Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ekonomii społecznej

Cel koncentruje się na działaniach, które mają zwiększyć efektywność systemu wsparcia ekonomii społecznej. Przyporządkowano do niego następujące kierunki interwencji:

- **Kierunek interwencji 1: Podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr instytucji wspierających sektor ekonomii społecznej:**
 - **Działanie 1.1.** Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr instytucji wspierających sektor ekonomii społecznej w regionie.
- ❖ **Kierunek interwencji 2: Koordynacja na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w regionie:**
 - **Działanie 2.1.** Funkcjonowanie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (RKRES);
 - **Działanie 2.2.** Budowanie marki ekonomii społecznej w regionie;
 - **Działanie 2.3.** Wzmacnianie roli koordynacyjnej ROPS.
- ❖ **Kierunek interwencji 3: Analiza i ewaluacja zasobów ekonomii społecznej w regionie:**
 - **Działanie 3.1.** Prowadzenie ewaluacji, badań, analiz w obszarze sektora ekonomii społecznej i jego otoczenia w regionie;
 - **Działanie 3.2.** Monitorowanie realizacji wskaźników RPRES.

Dla oceny realizacji tego celu i kierunków interwencji przyjęto wskaźniki, których stopień realizacji w 2024 roku przedstawiają poniższa tabela.

Tabela 30. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy V

	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa	Osiągnięte rezultaty w 2024 roku	Stopień realizacji wskaźnika
1.1	Liczba osób, które podniosły kwalifikacje i/lub kompetencje	10	45	450,00%
	W latach 2023 – 2024 łącznie 45 osób spośród kadr instytucji wspierających sektor ekonomii społecznej w regionie: OWES, ROPS i Instytucji zarządzającej podniosło swoje kwalifikacje i/lub kompetencje (KOOWES - 5, ŚOWES –17, ROPS - 23), w tym: ❖ w 2023 r. – 5 osób (KOOWES), ❖ w 2024 r. – 40 osób (ŚOWES – 17, ROPS – 20, IZ FEŚ – 3). <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku 5 osób spośród kadr instytucji wspierających sektor ekonomii społecznej w regionie podniosło swoje kwalifikacje i/lub kompetencje (KOOWES – 5, ŚOWES-0, ROPS-0). 2024 rok: W 2024 roku 40 osób spośród kadr instytucji wspierającej sektor ekonomii społecznej (pracownicy ŚOWES, ROPS i Instytucji Zarządzającej) w regionie podniosło swoje kwalifikacje i/lub kompetencje, w tym: ▪ KOOWES – 0 osób, ▪ ŚOWES – 17 osób, ▪ ROPS – 20 osób, ▪ Instytucja Zarządzająca – 3 osoby.			
2.1	Liczba posiedzeń RKRES	15	5	46,67%
	Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej to organ wspierający działania Samorządu Województwa Świętokrzyskiego w procesie koordynacji i monitoringu rozwoju ekonomii społecznej. Pełni funkcję opiniodawczą, konsultacyjną i doradczą oraz współpracuje z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, odpowiedzialnym za koordynację rozwoju ekonomii społecznej w regionie. RKRES został powołany Zarządzeniem Nr 66/23 Marszałka Województwa Świętokrzyskiego z dnia 28 kwietnia 2023 r. W latach 2023 – 2024 odbyło się łącznie 5 posiedzeń RKRES, w tym: ❖ w 2023 r. – 3 posiedzenia, ❖ w 2024 r. – 2 posiedzenia, <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku odbyły się 3 posiedzenia RKRES (w dniu: 22.03.2023r., 19.05.2023 r., 04.12.2023 r.), tj.: ▪ Program RKRES w dniu 22.03.2023 r. obejmował: – uroczyste wręczenie podziękowań dla członków ŚKRES (poprzedniej kadencji); – wykład pt. „Założenia nowej perspektywy finansowej 2021-2027 w kontekście ekonomii społecznej na poziomie krajowym”; – wykład pt. „Rozwój usług społecznych wyzwaniem dla samorządów i podmiotów ekonomii społecznej do 2030 roku”;			

	– najważniejsze założenia Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. ■ Program RKRES w dniu 19.05.2023 r. obejmował: – uroczyste wręczenie aktów powołania dla członków RKRES na lata 2023-2026; – przedstawienie zadań oraz zasad organizacji RKRES. ■ Program RKRES w dniu 04.12.2023 r. obejmował: – sytuacja sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim – sytuacja w poszczególnych subregionach, sprawozdanie z działalności OWES za lata 2019-2023; – założenia i cele RPRES w województwie świętokrzyskim do 2030 roku; – system wsparcia ekonomii społecznej w regionie; założenia i planowane działania projektu ROPS „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” w obszarze ekonomii społecznej do 2028 roku; – założenia i planowane działania w obszarze ekonomii społecznej w projektach OWES do 2028 roku. 2024 rok: W 2024 roku odbyły się 2 posiedzenia RKRES (w dniu: 27.06.2024 r. i 16.12.2024 r.). ■ Program RKRES w dniu 27.06.2024 r. obejmował: – uroczyste podpisanie i wręczenie Certyfikatu „Zakup Prospołeczny” dla Zakładu Aktywności Zawodowej w Kielcach, działającego przy Stowarzyszeniu Nadzieja Rodzinie; – prezentacja działalności ZAZ w Kielcach, działającego przy Stowarzyszeniu Nadzieja Rodzinie; – sytuacja sektora ekonomii społecznej w poszczególnych subregionach – działania, efekty, trudności; – przedstawienie raportu o stanie ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim w 2023 roku (monitoring realizacji wskaźników RPRES w województwie świętokrzyskim); – oferta projektu „Premia społeczna” – projekt dla JST zlecających usługi społecznej podmiotom ekonomii społecznej; ■ Program RKRES w dniu 16.12.2024 r. obejmował: – uroczyste wręczenie nominacji nowym członkom RKRES na lata 2023-2026; – uroczyste podpisanie i wręczenie Certyfikatu „Zakup Prospołeczny” dla PZAZ w Stykowie, Caritas Diecezji Kieleckiej – ZAZ w Kielcach oraz Fundacji Pomocna Dłoń w Ostrowcu Świętokrzyskim; – sytuacja sektora ekonomii społecznej w 2024 roku w subregionie południowym – działania, efekty, trudności, plany na 2025 rok; – sytuacja sektora ekonomii społecznej w 2024 roku w subregionie północnym – działania, efekty, trudności, plany na 2025 rok; – proponowane zmiany do ustawy o ekonomii społecznej;
--	---

2.2	Liczba przedsięwzięć, zwiększających rozpoznawalność ekonomii społecznej w regionie	6	7	116,67%
	W latach 2023 – 2024 zrealizowano łącznie 7 rodzajów przedsięwzięć, których celem było zwiększenie rozpoznawalności ekonomii społecznej w regionie, w tym: ❖ w 2023 r. – 4 przedsięwzięcia, ❖ w 2024 r. – 3 nowe przedsięwzięcia (w 2024 r. zrealizowano łącznie 7 rodzajów przedsięwzięć, w tym 3 nowe rodzaje przedsięwzięć oraz 4 przedsięwzięcia, które realizowano również w 2023 roku i zostały już uwzględnione we wskaźniku w 2023 r.);. <u>WYJAŚNIENIE:</u> 2023 rok: W 2023 roku zrealizowano 4 rodzaje przedsięwzięć, których celem było zwiększenie rozpoznawalności ekonomii społecznej w regionie. Były to: 1. organizacja świątecznych kiermaszów ekonomii społecznej; 2. organizacja otwartego konkursu ofert na wspieranie realizacji zadań publicznych w zakresie ekonomii społecznej w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; 3. prowadzenie strony: es.umws.pl regionalnego portalu ekonomii społecznej. Prezentowane są tam informacje i materiały na temat ekonomii społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności: – informacje o działaniach i wydarzeniach realizowanych na rzecz ekonomii społecznej w regionie, – informacje o realizacji RPRES oraz pracach RKRES, – aktualne raporty, analizy, opracowania i badania, – informacje OWES, – baza danych instytucji i podmiotów związanych z ekonomią społeczną. 4. certyfikacja Znakiem Promocyjnym Ekonomii Społecznej „Zakup prospołeczny”; 2024 rok: W 2024 roku zrealizowano 3 nowe rodzaje przedsięwzięć, których celem było zwiększenie rozpoznawalności ekonomii społecznej w regionie. Były to: 1. organizacja konkursu pn. „Świątokrzyski Lider Ekonomii Społecznej”, który prowadzony był w 3 kategoriach: „Samorząd Prospołeczny do 20 tys. mieszkańców”, „Samorząd Prospołeczny pow. 20 tys. mieszkańców”, „Podmiot ekonomii społecznej”, „Biznes Prospołeczny”; 2. organizacja uroczystej Gali Lider Ekonomii Społecznej, podczas której rozstrzygnięto konkurs pn. „Świątokrzyski Lider Ekonomii Społecznej”; 3. organizacja kampanii o charakterze promocyjno – informacyjnym podczas 2 świątecznych kiermaszów ekonomii społecznej; W 2024 r. zrealizowano również 4 rodzaje przedsięwzięć, które były realizowane również w 2023 roku i ujęte były już we wskaźniku w 2023 roku. Były to: organizacja świątecznych kiermaszów ekonomii społecznej, otwartego konkursu ofert na wspieranie realizacji zadań publicznych w zakresie ekonomii społecznej, certyfikacja Znakiem „Zakup Prospołeczny” oraz prowadzenie strony koordynacja.swietokrzyskie.pro, na której prezentowane są informacje na temat działań, realizowanych w ramach projektu pn. „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”, ekonomii społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej.			

2.3	Liczba projektów, mających na celu wzmacnianie roli koordynacyjnej ROPS	1	1	100,00%
	W 2023 r. rozpoczęto realizację projektu pn. „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, Działanie 04.13 – Wysokiej jakości system włączenia społecznego, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Okres realizacji projektu: 1.09.2023 r. – 31.12.2028 r. Celem projektu jest: – uspołnienie polityki włączenia społecznego, realizowanej w województwie świętokrzyskim, – wypracowanie mechanizmów jej sprawniejszej koordynacji, – wsparcie jednostek, podmiotów i instytucji w procesie rozwoju środowiskowych usług społecznych oraz deinstytucjonalizacji, – wspieranie tworzenia centrów usług społecznych, – wypracowanie mechanizmów współpracy i kooperacji międzysektorowej, – wdrażanie nowych rozwiązań w obszarze włączenia społecznego, – powiązanie działań ROPS z założeniami polityki krajowej, – koordynowanie działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej, Projekt zakłada realizację 3 zadań: ▪ Zadanie 1: Analizy, badania oraz programowanie polityki społecznej. ▪ Zadanie 2: Rozwój usług społecznych w województwie i wsparcie lokalnych instytucji ▪ Zadanie 3: Rozwój i koordynacja ekonomii społecznej w województwie Celem działań, planowanych do realizacji w ramach zadania 3 jest koordynowanie działań na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej, budowa spójnego systemu rozwoju i wsparcia ekonomii społecznej w regionie oraz promocja idei ekonomii społecznej. W ramach zadania 3 planowana jest realizacja następujących działań: • koordynacja prac Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej; • wsparcie szkoleniowe w obszarze ekonomii społecznej m.in. w zakresie: – wdrażania w JST rozwiązań w obszarze ekonomii społecznej, – powierzania realizacji zadań podmiotom ekonomii społecznej, – tworzenia i prowadzenia przez JST podmiotów zatrudnienia socjalnego, – uwzględniania ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych, – tworzenie ścieżki reintegracji – współpraca JST z podmiotami zatrudnienia socjalnego, – stosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych z udziałem podmiotów społecznych; • sieciowanie i współpraca z OWES; • monitorowanie realizacji wskaźników Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej; • udział w procesie akredytacji OWES;			

	• organizacja Forum Inicjatyw Lokalnych – spotkania PES, OWES i ROPS Polski Wschodniej; • sieciowanie PES z terenu województwa świętokrzyskiego; • wizyty studyjno-szkoleniowe; • działania służące budowaniu marki ekonomii społecznej i jej promocja m.in.: – Gala Lider Ekonomii Społecznej, – Kiermasze Ekonomii Społecznej, – Dni ekonomii społecznej na uczelniach wyższych, itp. W 2024 r. realizacja projektu była kontynuowana.			
3.1	Liczba wykonanych badań, analiz i ewaluacji	6	0	0,00%
	W 2023 i 2024 roku nie wykonywano badań, analiz i ewaluacji w obszarze ekonomii społecznej.			
3.2	Liczba raportów monitorujących realizację RPRES	8	1	12,50%
	2023 rok: W 2023 roku nie opracowano raportu monitorującego realizację wskaźników RPRES. 2024 rok: W 2024 roku opracowano raport monitorujący stopień realizacji wskaźników RPRES za 2023 rok.			

Źródło: opracowanie własne ROPS

V. WNIOSKI I REKOMENDACJE W ZAKRESIE EKONOMII SPOŁECZNEJ

1. Sprawozdanie z wdrażania rekomendacji w zakresie rozwoju ekonomii społecznej za 2023 rok

Monitoring realizacji wskaźników RPRES za 2023 rok umożliwił opracowanie katalogu rekomendacji w zakresie rozwoju ekonomii społecznej, które powinny zostać uwzględnione w 2024 roku w podejmowanych działaniach przez różne podmioty odpowiedzialne za rozwój sektora ekonomii społecznej w regionie.

W niniejszym punkcie przedstawiono stan wdrażania ww. rekomendacji w 2024 roku, sformułowanych w wyniku monitorowania stopnia realizacji wskaźników RPRES za 2023 rok. Opisano, jakie działania zostały podjęte oraz jakie są efekty wdrażania poszczególnych rekomendacji.

Tabela 31. Wdrażanie rekomendacji w zakresie rozwoju ekonomii społecznej za 2023 rok

Lp.	Rekomendacja	Tabela wdrażania rekomendacji	
		Podjęte działania i efekty wdrażania	Stan wdrażania
1.	OWES powinny zintensyfikować animację na obszarach o szczególnie niskim poziomie rozwoju ekonomii społecznej tj. szczególnie w powiatach: pińczowskim (1 PES), włoszczowskim (2 PES) i kazimierskim (2 PES). Adresat rekomendacji: OWES	W 2023 r. szczególnie niski poziom ekonomii społecznej charakteryzował powiaty: pińczowski, włoszczowski i kazimierski. ▪ W 2024 roku OWES zwiększył częstotliwość i intensywność spotkań animacyjnych: grupowych i indywidualnych, doradztwa	Rekomendacja w trakcie realizacji – zaleca się kontynuowanie wdrażania rekomendacji w 2025 roku

		indywidualnego, podejmował działania animacyjne (spotkania i kongresy) w ww. powiatach: zorganizowano łącznie 17 spotkań animacyjnych i 1 kongres ekonomii społecznej (Włoszczowa). ▪ W wyniku tych działań 16 grup inicjatywnych w ww. powiatach zainicjowało przedsięwzięcia mające na celu rozwój ekonomii społecznej, powstało 5 nowych PES, zanotowano nieznaczny wzrost liczby PES w ww. powiatach.	
2.	Rekomenduje się profilowanie PES pod względem branżowym w taki sposób, aby było możliwe skuteczne poszukiwanie przez nich nisz rynkowych m.in. w obszarze usług społecznych (tj. rozważenie możliwości tworzenia nowych PES lub nakierowania działalności istniejących PES na świadczenie usług społecznych). Celem jest m.in. zwiększenie liczby PES realizujących usługi społeczne oraz zwiększenie ich szans na otrzymywanie stałych zleceń ze strony JST. Adresat rekomendacji: OWES	OWES w 2024 r. podejmowały działania, aby profilować PES pod względem branżowym m.in. w obszarze usług społecznych. ▪ OWES-y w 2024 roku przeprowadziły analizę zapotrzebowania na świadczenie usług społecznych przez PES/PS w łącznie 8 gminach. Działania te uwzględniały m.in. odniesienie do strategicznych dokumentów gminy w obszarze polityki społecznej, analizę potrzeb i potencjału wspólnoty, identyfikację obszarów deficytowych (np. usługi opiekuńcze, asystenckie, aktywizacja seniorów, itp.), wskazanie PES jako potencjalnych realizatorów usług społecznych. Analiza ta posłużyła jako podstawa do działań animacyjnych OWES oraz rozmów z JST na temat włączania PES w system usług społecznych w gminie. ▪ OWES ponadto informowały PES/PS i grupy inicjatywne w gminach objętych działaniem OWES (łącznie 22 gminy) o możliwości prowadzenia działalności w celu świadczenia usług społecznych. ▪ Kwestia możliwości realizacji usług społecznych przez PES jest promowana horyzontalnie, bez ograniczenia do konkretnych gmin – np. w ramach kryterium premiującego w naborze dotacyjnym.	Rekomendacja w trakcie realizacji – zaleca się dalsze kontynuowanie wdrażania rekomendacji w 2025 roku
3.	Należy skierować lub zintensyfikować działania animacyjne na rzecz tworzenia ZAZ lub przedsiębiorstw społecznych, zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami w powiatach:	Działania animacyjne i informacyjne na rzecz tworzenia ZAZ lub PS, zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami zostały podjęte w	Rekomendacja w trakcie realizacji – zaleca się dalsze kontynuowanie

	jędrzejowskim, kazimierskim, opatowskim, ostrowieckim, pińczowskim, skarżyskim, staszowskim, włoszczowskim. Adresat rekomendacji: OWES, ROPS	2024 roku zarówno przez OWES-y, jak i ROPS. ▪ Rozumiejac potrzebę aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami oraz wsparcia dotychczasowych i tworzenia nowych ZAZ Samorząd Województwa Świętokrzyskiego każdego roku przeznacza coraz większe środki na dofinansowanie działalności i tworzenia nowych ZAZ. ▪ W 2024 roku utworzono ZAZ na terenie powiatu jędrzejowskiego, w którym zatrudnienie znalazło 15 osób z niepełnosprawnościami (to 10-ty już ZAZ w regionie). ▪ Na początku 2025 r. utworzony został kolejny ZAZ (11-y w regionie) na terenie powiatu buskiego. ▪ W 2024 r. – dzięki wsparciu ŚOWES - na terenie powiatu jędrzejowskiego powstało PS, zatrudniające osoby z niepełnosprawnościami (prowadzi kawiarnię-restaurację, prowadzoną przez osoby z niepełnosprawnościami pod opieką koordynatora oraz Centrum Rehabilitacji, gdzie usługi są świadczone przez pracowników – osoby z niepełnosprawnościami). ▪ W 2024 roku oba OWES premiowały tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami – tj. w prowadzonych naborach dotacyjnych premiowały PS deklarujące tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami. W efekcie tych działań utworzono łącznie 32 miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnościami (ŚOWES – 11 miejsc pracy, KOOWES – 21 miejsc pracy), w tym 13 miejsc pracy w PS, działających na terenie powiatów wskazanych w rekomendacji. ▪ Dodatkowo w 2024 r. ROPS objął wsparciem szkoleniowym 11 JST i 2 PES w zakresie tworzenia i prowadzenia przez JST podmiotów zatrudnienia socjalnego – w szkoleniu wzięło udział 30 przedstawicieli JST i ich jednostek organizacyjnych i PES.	wdrażania rekomendacji w 2025 roku
--	--	---	---

		▪ Podkreślić należy, iż uruchamianie nowych ZAZ i/lub PS, zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami jest procesem długotrwałym, zaleca się więc kontynuowanie wdrażania rekomendacji w kolejnych latach.	
4.	Rekomenduje się wzmocnienie i zintensyfikowanie działań OWES na rzecz podmiotów reintegracyjnych w celu wspierania przepływu ich uczestników pomiędzy podmiotami reintegracyjnymi i/lub do PS i/lub tworzenia PS dla uczestników podmiotów reintegracyjnych. Adresat rekomendacji: ROPS, OWES	▪ Działania na rzecz podmiotów reintegracyjnych zostały podjęte w 2024 roku zarówno przez OWES-y, jak i ROPS. ▪ Skala wsparcia udzielanego przez OWES podmiotom reintegracyjnym jest jednak zdecydowanie niższa niż w przypadku innych typów PES (w 2024 roku OWES-y objęty wsparciem animacyjnym 3 WTZ). ▪ W 2024 r. oba OWES nawiązały kontakt z podmiotami zatrudnienia socjalnego (CIS, KIS) jako potencjalnymi wykonawcami wsparcia reintegracyjnego w PS. Część z tych podmiotów przygotowała oferty wsparcia dla osób zatrudnionych w PS (podpisano 5 porozumień o współpracy). ▪ Działania na rzecz podmiotów reintegracyjnych w 2024 r. realizował również ROPS: objął on wsparciem szkoleniowym 17 podmiotów reintegracyjnych, w tym: 6 WTZ, 8 ZAZ, 1 KIS i 2 CIS). ▪ Pracownicy/przedstawiciele tych podmiotów uczestniczyli w jednodniowej wizycie studyjnej do PES – ZAZ (jej celem było m.in. inspirowanie do poszukiwania nowych, skutecznych rozwiązań w pracy na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności z osobami z niepełnosprawnościami) oraz szkoleniu z zakresu tworzenia ścieżek reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, współpracy między JST a podmiotami zatrudnienia socjalnego, ZAZ, WTZ, PS oraz innymi podmiotami na poziomie lokalnym. Wsparciem ROPS objętych zostało łącznie 35 pracowników/przedstawicieli podmiotów reintegracyjnych.	Rekomendacja w trakcie realizacji – zaleca się dalsze kontynuowanie wdrażania rekomendacji w 2025 roku

		Zaleca się wzmocnienie działań na rzecz podmiotów reintegracyjnych i kontynuowanie wdrażania rekomendacji w latach kolejnych.	
--	--	---	--

Źródło: opracowanie własne ROPS

2. Wnioski i rekomendacje w zakresie ekonomii społecznej

Monitoring realizacji wskaźników RPRES pozwolił sformułować katalog rekomendacji w zakresie ekonomii społecznej, które należy uwzględnić w aktualnie podejmowanych działaniach – przez różne podmioty odpowiedzialne za rozwój es w regionie. Poniżej przedstawiono najważniejsze wnioski i rekomendacje dotyczące sytuacji sektora ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim.

Wnioski i rekomendacje:

Wniosek 1:

Nierównomierny rozwój ekonomii społecznej

Na terenie województwa świętokrzyskiego ekonomia społeczna nadal rozwija się nierównomiernie. Pomimo nieznacznej poprawy w niektórych powiatach zasoby ekonomii społecznej nadal ograniczają się do kilku podmiotów. Taka sytuacja jest np.:

- w powiecie kazimierskim (3) – 1 WTZ, 1 spółdzielnia socjalna, 1 PS,
- w powiecie pińczowskim (3) – 1 WTZ i 2 PS,
- w powiecie włoszczowskim (3) – 1 WTZ, 1 spółdzielnia socjalna, 1 PS,
- w powiecie staszowskim (4) – 1 CIS, 1 KIS, 1 WTZ, 1 spółdzielnia socjalna.

Istnieje więc potrzeba prowadzenia dalszych intensywnych działań animacyjnych przez OWES w tych powiatach.

Rekomendacja 1:

Rekomenduje się dalszą kontynuację przez OWES intensywnych działań animacyjnych w powiatach o szczególnie niskim poziomie rozwoju ekonomii społecznej tj. w powiatach: kazimierskim, pińczowskim, włoszczowskim i staszowskim (kontynuacja wdrażania rekomendacji z 2023 roku).

Adresat rekomendacji: ŚOWES.

Sposób wdrażania:

- zwiększenie częstotliwości działań animacyjnych w ww. powiatach,
- organizacja wydarzeń i spotkań promujących sektor ekonomii społecznej w ww. powiatach,
- organizacja spotkań upowszechniających ekonomię społeczną w JST.

Wniosek 2

Zbyt mała liczba PES świadczących usługi społeczne

Zmiany dokonujące się od lat w strukturze demograficznej województwa świętokrzyskiego (tj. starzenie się społeczeństwa i depopulacja niektórych miejscowości) wiążą się z rosnącym zapotrzebowaniem na usługi społeczne. Ważnym elementem tych usług powinny być podmioty ekonomii społecznej – jest to dla nich ogromna szansa rozwoju i znalezienia niszy rynkowej. W związku z intensywnym rozwojem centrów usług społecznych w regionie oraz dużym zapotrzebowaniem na usługi społeczne istnieje potrzeba kontynuowania działań, ukierunkowanych na zwiększenie liczby PES

świadczących usługi społeczne, co pozwoli na dopasowanie oferty usług PES do potrzeb lokalnej społeczności.

Rekomendacja 2:

Rekomenduje się dalszą kontynuację działań, mających na celu zwiększenie liczby PES świadczących usługi społeczne (tworzenie nowych PES lub nakierowania działalności istniejących PES na świadczenie usług społecznych) – kontynuacja wdrażania rekomendacji z 2023 roku.

Adresat rekomendacji: OWES.

Sposób wdrażania:

- dalsze prowadzenie analiz zapotrzebowania na świadczenie usług społecznych przez PES/PS w kolejnych gminach,
- prowadzenie działań animacyjnych i doradczych wśród PES i JST, CUS na temat włączania PES w system usług społecznych w poszczególnych gminach,
- upowszechnianie działań związanych z deinstytucjonalizacją usług społecznych,
- regularne informowanie PES, PS i grup inicjatywnych o możliwości prowadzenia działalności w celu świadczenia usług społecznych,
- organizacja wizyt studyjnych do miejsc, w których realizowane są usługi społeczne w nurcie deinstytucjonalizacji,
- zachęcanie PES do rozszerzenia oferty o usługi społeczne, itp.

Wniosek 3

Niewystarczająca – w stosunku do potrzeb - liczba zakładów aktywności zawodowej w regionie

Liczba WTZ (33) w regionie nie koresponduje z liczbą ZAZ (10), które powinny stanowić kolejny etap włączania w rynek pracy osób z niepełnosprawnościami. W województwie świętokrzyskim połowa powiatów (7) nie posiada na swoim terenie ZAZ, posiadając jednocześnie WTZ, co znacznie ogranicza możliwość przepływu osób z niepełnosprawnościami pomiędzy tymi placówkami oraz zapewnienie prawidłowej ścieżki reintegracji, a tym samym skutecznej aktywizacji zawodowej tych osób. Analiza przestrzenna dostępności usług reintegracyjnych dla osób z niepełnosprawnościami wskazuje na deficyt dostępności w powiatach: kazimierskim, opatowskim, pińczowskim, staszowskim, włoszczowskim, ostrowieckim i skarżyskim. Należy zatem kontynuować działania na rzecz tworzenia ZAZ lub przedsiębiorstw społecznych, zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami w ww. powiatach. Należy też skupić się na wspieraniu i wzmacnianiu potencjału już istniejących placówek.

Rekomendacja 3:

Rekomenduje się dalszą kontynuację działań animacyjnych na rzecz tworzenia ZAZ lub przedsiębiorstw społecznych, zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami w powiatach, gdzie brak jest tego typu placówek tj. w powiatach: kazimierskim, opatowskim, pińczowskim, staszowskim i włoszczowskim (obszar działania ŚOWES) oraz ostrowieckim i skarżyskim (obszar działania KOOWES) – kontynuacja rekomendacji z 2023 roku.

Rekomenduje się również podejmowanie działań ukierunkowanych na wspieranie i stworzenie możliwości rozwoju istniejących ZAZ oraz tworzenie w nich nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

Adresat rekomendacji: OWES, ROPS, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego.

Sposób wdrażania:

- przeprowadzenie diagnozy potrzeb reintegracyjnych,
- opracowanie nowej lub zweryfikowanie oferty wsparcia OWES do potrzeb podmiotów reintegracyjnych,
- dalsze prowadzenie działań animacyjnych na rzecz tworzenia ZAZ lub PS, zatrudniających osoby z niepełnosprawnościami, szczególnie w powiatach, gdzie nie funkcjonują ZAZ,
- dalsze dofinansowanie działalności i tworzenie nowych ZAZ przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego,
- dalsze prowadzenie działań wzmacniających potencjał istniejących ZAZ: szkolenia, warsztaty, spotkania sieciujące, wizyty szkoleniowo – studyjne, prezentacja dobrych praktyk, itp.

Wniosek 4

Nieskuteczna ścieżka reintegracji uczestników podmiotów reintegracyjnych

Skala wsparcia udzielanego podmiotom reintegracyjnym jest nadal zdecydowanie mniejsza niż w przypadku innych typów PES. Brak jest ścisłej współpracy pomiędzy poszczególnymi rodzajami podmiotów reintegracyjnych (np. WTZ i ZAZ) w zakresie przepływu uczestników i planowania ich ścieżki reintegracji. ZAZ jako podmioty zatrudniające osoby z niepełnosprawnościami powinny stać się dla uczestników WTZ miejscem zarówno praktyk zawodowych, jak i przyszłym miejscem pracy. Pomimo to WTZ i ZAZ w województwie świętokrzyskim współpracują ze sobą niechętnie – brak jest prawnych rozwiązań, które regulowałyby kiedy i na jakich zasadach miałyby następować przepływy uczestników pomiędzy tymi podmiotami. WTZ w niewystarczającym stopniu stosują też instrumenty aktywizacji zawodowej w celu przygotowania uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia, najczęściej w ZAZ, który powinien stanowić kolejny etap reintegracji osoby z niepełnosprawnością (w opinii kadry WTZ 20% uczestników WTZ jest gotowych do podjęcia zatrudnienia na chronionym rynku pracy). CIS powinny być traktowane jako podmioty kształcące kadry dla istniejących lub nowych przedsiębiorstw społecznych.

Rekomendacja 4:

Rekomenduje się dalsze prowadzenie działań OWES na rzecz podmiotów reintegracyjnych w celu wspierania przepływu ich uczestników pomiędzy podmiotami reintegracyjnymi i/lub do PS i/lub tworzenia PS dla uczestników podmiotów reintegracyjnych – kontynuacja rekomendacji z 2023 roku.

Adresat rekomendacji: OWES, ROPS.

Sposób wdrażania:

- działania doradcze i animacyjne OWES,
- opracowanie nowej lub zweryfikowanie oferty wsparcia OWES do potrzeb podmiotów reintegracyjnych,
- organizacja wizyt studyjno – szkoleniowych, prezentowanie dobrych praktyk,
- organizacja spotkań sieciujących, szkoleń i warsztatów, itp.

Wniosek 5

Niewystarczająca wiedza JST na temat klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych

Jednym z ważnych narzędzi ekonomii społecznej jest wykorzystywanie przez JST zamówień społecznie odpowiedzialnych. Klauzule społeczne nie są instrumentem ukierunkowanym wyłącznie na wsparcie konkretnego rodzaju podmiotów (w tym przypadku PES), natomiast są jednym z instrumentów mogących wspierać rozwój sektora ekonomii społecznej. Jednak rola JST w obszarze wspierania sektora ekonomii społecznej jest wciąż niewystarczająca: liczba zamówień publicznych ze strony JST z zastosowaniem klauzul i aspektów społecznych jest ciągle zbyt mała, podobnie jak liczba zleceń zadań publicznych PES/PS. W 2024 roku 87 JST (na 115) stosowało klauzule i aspekty społeczne (76% JST), 82 JST (na 115) zlecało PES-om realizację zadań publicznych (71% JST). Świętokrzyskie samorządy nie wykorzystują w pełni możliwości wspierania sektora ekonomii społecznej. Należy więc kontynuować działania w zakresie promowania, upowszechniania ekonomii społecznej oraz zwiększania poziomu wiedzy na temat ekonomii społecznej wśród JST m.in. na temat klauzul i aspektów społecznych, jak również zlecania zadań publicznych PES/PS.

Rekomendacja 5:

Rekomenduje się dalsze prowadzenie działań edukacyjnych wśród przedstawicieli JST w zakresie stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych oraz zlecania zadań publicznych (m.in. usług społecznych).

Adresat rekomendacji: OWES, ROPS.

Sposób wdrażania:

- działania animacyjne, doradztwo OWES,
- organizacja szkoleń i warsztatów dla przedstawicieli JST i ich jednostek organizacyjnych,
- promocja liderów ekonomii społecznej w kategorii „Samorząd Prospołeczny”,
- organizacja wizyt studyjnych.

Wniosek 6

Brak ogólnodostępnego katalogu z ofertą podmiotów ekonomii społecznej

Z przeprowadzonego monitoringu wśród JST wynika, iż jedną z ważnych przyczyn niestosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych jest brak dobrego rozpoznania rynku potencjalnych wykonawców tj. brak wiedzy na temat podmiotów, które spełnią dodatkowe warunki społeczne – takiej odpowiedzi udzieliło 30% wszystkich JST. Pomocne w tej kwestii byłoby opracowanie ogólnodostępnego bazy podmiotów ekonomii społecznej (np. w formie internetowego katalogu), która pozwoli np. samorządom łatwie znaleźć potrzebnych usług lub produktów, a tym samym identyfikację potencjalnych wykonawców usług, którzy działają w ramach ekonomii społecznej. Obecność w katalogu zwiększy widoczność PES na rynku, zwiększy ich szanse na dotarcie do potencjalnych klientów i partnerów biznesowych, co wpłynie pozytywnie na ich dalszy rozwój.

Rekomendacja 6:

Rekomenduje się utworzenie ogólnodostępnego internetowego katalogu z ofertą świętokrzyskich podmiotów ekonomii społecznej.

Adresat rekomendacji: OWES, ROPS, PES.

Sposób wdrażania:

- identyfikacja PES w regionie, które mogą zaprezentować ofertę w katalogu,
- zebranie informacji o działalności i ofercie PES,
- określenie kategorii i podkategorii użytych do organizacji ofert PES,
- wybór narzędzia do zbierania i organizacji danych,
- utworzenie formularza rejestracji dla PES, który będzie zawierał kluczowe informacje o ich profilu, ofertach i danych kontaktowych,
- promocja i dystrybucja katalogu.

Wniosek 7

Niewystarczająca świadomość JST i mieszkańców regionu, JST na temat ekonomii społecznej

W województwie świętokrzyskim świadomość i wiedza społeczeństwa, samorządów, młodych ludzi na temat ekonomii społecznej jest wciąż niewystarczająca. Ekonomia społeczna nadal jest mylnie kojarzona z pomocą społeczną, a produkty i usługi świadczone przez PES postrzegane są jako produkty niskiej jakości. Należy więc kontynuować działania promujące ekonomię społeczną, skierowane do ogółu społeczeństwa i samorządów, których celem byłoby podniesienie świadomości na jej temat oraz budowanie pozytywnego wizerunku ekonomii społecznej, PES, przedstawienie korzyści wynikających z rozwoju tego sektora np. kampanie promujące, kiermasze, jarmarki, promocja liderów ekonomii społecznej, itp. Istnieje również potrzeba dalszej edukacji młodych ludzi w zakresie budowania postaw prospołecznych i przedsiębiorczości społecznej np. przedstawiających sektor ekonomii społecznej jako atrakcyjne miejsce przyszłego zatrudnienia.

Rekomendacja 7:

Organizacja wydarzeń i spotkań upowszechniających ekonomię społeczną wśród mieszkańców i samorządów oraz młodych ludzi.

Adresat rekomendacji: OWES, ROPS

Sposób wdrożenia:

- organizacja konkursu pn. „Świętokrzyski Lider Ekonomii Społecznej” w kilku kategoriach,
- promocja liderów ekonomii społecznej,
- organizacja Gali Lider Ekonomii Społecznej,
- organizacja szkoleń dla przedstawicieli JST z zakresu ekonomii społecznej,
- organizacja wydarzeń promujących ekonomię społeczną: konferencji, kongresów, jarmarków, kiermaszów, spotkań poświęconych ekonomii społecznym, itp.,
- organizacja kampanii promujących np. kiermasze ekonomii społecznej,
- organizacja działań edukacyjnych skierowanych do młodych ludzi np. „Dni Ekonomii Społecznej na uczelniach wyższych” w ramach projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”.

SPIS TABEL, MAP, WYKRESÓW I SCHEMATÓW

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba PES w regionie (wg typu podmiotu) w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	7
Tabela 2. Wykaz przedsiębiorstw społecznych w regionie w 2024 roku.....	11
Tabela 3. Liczba podmiotów reintegracyjnych w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	14
Tabela 4. Liczba uczestników CIS w 2024 r.	17
Tabela 5. Osoby usamodzielnione ekonomicznie w CIS w 2024 r.	17
Tabela 6. Wykaz CIS w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	19
Tabela 7. Wykaz KIS w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	20
Tabela 8. Liczba uczestników KIS w 2024 r.	22
Tabela 9. Zatrudnienie w ZAZ w regionie w latach 2023 – 2024.....	25
Tabela 10. Wykaz ZAZ w regionie w 2024 roku wg przedmiotu działalności.....	26
Tabela 11. Wykaz WTZ w regionie w 2024 roku	29
Tabela 12. Szacunkowa gotowość uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia.....	32
Tabela 13. Najważniejsze bariery aktywizacji zawodowej uczestników WTZ.....	33
Tabela 14. Spółdzielnie socjalne w regionie w 2024 roku wg rodzaju prowadzonej działalności.....	36
Tabela 15. Liczba kół gospodyń wiejskich w regionie (w ujęciu powiatowym).....	38
Tabela 16. Dofinansowanie na wsparcie ZAZ, przekazane przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2024 roku	45
Tabela 17. Dofinansowanie ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w latach 2021-2024	45
Tabela 18. Dofinansowanie ze środków Samorządu Województwa Świętokrzyskiego kosztów działania ZAZ w latach 2021-2024.....	46
Tabela 19. Dotacje przeznaczone na wsparcie organizacji pozarządowych w ramach zadań, realizowanych przez ROPS w 2024 roku.....	47
Tabela 20. Efekty działalności ŚOWES i KOOWES w 2024 roku	51
Tabela 21. Liczba JST stosujących klauzule i aspekty społeczne w zamówieniach publicznych w latach 2016-2024	58
Tabela 22. Przyczyny niestosowania klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych.....	59
Tabela 23. Liczba PES, założonych i/lub prowadzonych przez JST w 2024 roku.....	61
Tabela 24. Centra usług społecznych w regionie (w ujęciu powiatowym)	62
Tabela 25. Formy wsparcia PES przez publiczne służby zatrudnienia w 2024 roku	63
Tabela 26. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy I	66
Tabela 27. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy II	70
Tabela 28. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy III	74
Tabela 29. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy IV	81
Tabela 30. Stan realizacji wskaźników RPRES za 2024 rok – cel szczegółowy V	91
Tabela 30. Wdrażanie rekomendacji w zakresie rozwoju ekonomii społecznej za 2023 rok.....	95

Spis map:

Mapa 1. Przedsiębiorstwa społeczne w Polsce w 2024 roku	9
Mapa 2. Przedsiębiorstwa społeczne w województwie świętokrzyskim w 2024 r. (w ujęciu powiatowym).....	10
Mapa 3. Centra integracji społecznej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	16
Mapa 4. Kluby integracji społecznej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	21
Mapa 5. Zakłady aktywności zawodowej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	25
Mapa 6. Warsztaty terapii zajęciowej w regionie w 2024 roku (w ujęciu powiatowym).....	29
Mapa 7. Rozmieszczenie terytorialne „aktywnych” spółdzielni socjalnych w regionie wg KRS w 2024 r. (w ujęciu powiatowym)	35
Mapa 8. Podział województwa świętokrzyskiego na subregiony.....	48

Spis wykresów:

Wykres 1. Podmioty ekonomii społecznej w regionie w latach 2023 – 2024.....	8
Wykres 2. Liczba podmiotów reintegracyjnych w latach 2023 - 2024	15
Wykres 3. Działania w zakresie rehabilitacji zawodowej, podejmowane przez WTZ w regionie w 2024 r.	32
Wykres 4. Uwzględnianie ekonomii społecznej w dokumentach strategicznych w latach 2023-2024.....	52
Wykres 5. Liczba JST, które zlecały zadania publiczne PES w latach 2023-2024.....	53
Wykres 6. Stosowanie klauzul społecznych w zamówieniach publicznych w 2024 roku.....	54
Wykres 7. Stosowanie klauzul i aspektów społecznych przez świętokrzyskie JST w 2024 roku	57
Wykres 8. Odsetek JST stosujących klauzule i aspekty społeczne w zamówieniach publicznych w latach 2016-2024	58

Spis schematów:

Schemat 1. Zadania projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”	43
---	----

ZAŁĄCZNIK NR 1. Wykaz przedsiębiorstw społecznych (stan na 31.12.2024 r.)

Lp	Nazwa podmiotu	Adres	Dane kontaktowe	Forma prawna	Cel działalności	Przedmiot dominującej działalności	Data nadania statusu	Opis działalności
POWIAT BUSKI								
1	Fundacja Małgorzaty i Arkadiusza Kochanowiczów "M.A.K"	Pawłów 1B/2 28-136 Nowy Korczyn	880-622-336 pes.fundacjamak@gmail.com	organizacja pozarządowa	działalność reintegracyjna, realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-02-14	Fundacja prowadzi stacjonarną placówkę opieki nad dziećmi w wieku 1 - 3 lat w formie klubu dziecięcego „Małe krasnoludki” w Wiślicy. Świadczy również poradnictwo w zakresie fitoterapii, ziołolecznictwa, terapii manualnych oraz warsztaty/wykłady ekologiczne i fototerapeutyczne na terenie Ponidzia. Prowadzi zajęcia integracyjne i prozdrowotne. Od 2025 r. Fundacja prowadzi Klub Dzieciątka „Pszczółki” w Wełninie, gm. Solec – Zdrój.
POWIAT JĘDRZEJOWSKI								
2	Spółdzielnia Socjalna "PRZYSMAK"	ul. Tadeusza Kościuszki 7, 28-340 Sędziszów	887-759-222 spoldzielnia.s.przysmak@gmail.com ; spoldzielnia.przysmak@wp.pl	spółdzielnia socjalna	działalność reintegracyjna; realizacja usług społecznych	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2023-07-20	Spółdzielnia prowadzi zakład gastronomiczny ze stołówką, serwujący posiłki dla szkół, przedszkoli, instytucji, podmiotów oraz klientów indywidualnych. Świadczy usługi cateringowe, obsługę przyjęć, imprez okolicznościowych i konferencji.
3	Fundacja Miśka Zdziśka „Błękitny Promyk Nadziei”	ul. 11 Listopada 5, 28-300 Jędrzejów	41 386-65-69 biuro@blekitnypromyknadziei.pl ; sekretariat@blekitnypromyknadziei.pl	organizacja pozarządowa	działalność reintegracyjna, realizacja usług społecznych	edukacja	2023-02-15	Fundacja utworzyła kawiarnię-restaurację prowadzoną przez osoby z niepełnosprawnościami pod opieką koordynatora (wydawanie śniadań, pizz, ciast, kawy, herbaty, napojów, lodów w lokalu i na wynos) oraz Centrum Rehabilitacji (realizacja zabiegów rehabilitacyjno-fizjoterapeutycznych), usługi są świadczone przez pracowników – osoby z niepełnosprawnościami.

4	DT - Bruk Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Zielonki 88, 28-340 Sędziszów	886-710-671 DT-BRUK@onet.pl ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	budownictwo	2024-09-13	Spółka świadczy usługi koparką, brukarskie oraz remontowo – budowlane.
5	GRUPA AD sp. z o.o.	ul. Przemysłowa 7, 28-300 Jędrzejów	725-186-880 biuro@grupaAD.pl ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-19	Spółka specjalizuje się w drukowaniu materiałów reklamowych i promocyjnych, w tym naklejek reklamowych oraz produkcji gadżetów ze znakowaniem.
6	GRUPA KD SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	ul. Przemysłowa 7, 28-300 Jędrzejów	695-613-813 biuro@grupakd.pl ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-19	Spółka świadczy usługi marketingowe - audyt przedsiębiorstw, działania Public Relations, obsługa mediów społecznościowych.
7	PATBOX SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	ul. Mieszka I 4/31, 28-300 Jędrzejów	501-744-703 patbox.biuro@gmail.com ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	transport i gospodarka magazynowa	2024-11-20	Spółka świadczy usługi kurierskie (przesyłki ekspresowe, kurierskie i paczkowe).
8	evComplex Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ul. dr Jana Karczewskiego 9, 28-300 Jędrzejów	509-743-653 biuro.evcomplex@gmail.com ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-28	Spółka prowadzi biuro rachunkowe - pomoc w rejestracji podmiotów, księgowanie transakcji gospodarczych, sporządzanie sprawozdań finansowych i merytorycznych, przygotowanie dokumentów kadrowo-płacowych.

9	NatiBudSpółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ul. Majowa 40F, 28-340 Sędziszów	696-697-066 nataliaslupianek@o2.pl ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	budownictwo	2024-12-16	Spółka świadczy usługi budowlane, remontowe i wykończeniowe, oferuje również wynajem sprzętu budowlanego.
POWIAT KAZIMIERSKI								
10	FUNDACJA ZAGAJE	Zagaje Stradowskie 17, 28-506 Czarnocin	882-693-329 agnieszka.grys.74@gmail.com ;	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	pozostała działalność usługowa	2024-08-21	Fundacja zajmuje się organizacją czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i seniorów. Prowadzi m.in. warsztaty zielarskie, warsztaty rękodzielnicze, warsztaty pieczenia chleba, wycieczki krajoznawcze po okolicy.
POWIAT KIELECKI								
11	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”	ul. Witosa 4, 26-020 Chmielnik Adres do korespondencji: ul. Mielczarskiego 45, 25-709 Kielce	41 335-87-55 fundacja@snr.org.pl	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-07-06	Fundacja prowadzi Klub i Centrum Integracji Społecznej w Chmielniku, agencję zatrudnienia. Wspomaga pracę Klubów Wolna Strefa, działających w regionie. Organizuje różne formy wypoczynku i tworzy sekcje zainteresowań dla młodzieży. Świadczy usługi gastronomiczne, dostarcza posiłki dla osób indywidualnych, zakładów pracy i instytucji. Świadczy również usługi cateringowe, obsługę cateringową imprez okolicznościowych i firmowych.
12	Księgowość, podatki, kadry i płace – finansowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Radkowice 48, 26-060 Chęciny	722-331-533 ksiegowosc@bussinesscc.pl	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nie nastawiony na osiągnięcie zysków	działalność reintegracyjna	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2023-10-12	Spółka prowadzi biuro rachunkowo-księgowe i doradztwo podatkowe dla firm i klientów indywidualnych.

13	EKOLIBER SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	UL. Przemysłowa 10/1, 26-050 Zagnańsk	888-466-317 biuro.ekoliber@gmail.com ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nie nastawiony na osiąganie zysków	realizacja usług społecznych	edukacja	2024-06-27	Spółka świadczy usługi edukacyjne, sprzątające i handlowe.
MIASTO KIELCE								
14	„FIRE” – Fundacja Integracja Rozwój Edukacja	ul. Jerzego Bogumiła Puscha 34/34, 25-635 Kielce Adres do korespondencji: ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 53, 25-432 Kielce	664-085-095 kontakt@fundacjafire.pl ; kansvet@gmail.com	organizacja pozarządowa	działalność reintegracyjna, realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-08-23	Fundacja organizuje czas wolny dla dzieci i młodzieży, półkolonie i obozy, zajęcia rozwijające zainteresowania. Prowadzi opiekę dzienną dla dzieci w wieku szkolnym oraz zajęcia muzyczne, plastyczne, językowe i integracyjne (w tym dla osób z niepełnosprawnościami). Organizuje imprezy okolicznościowe, urodziny dla dzieci. Wspiera rozwój talentów i organizuje wydarzenia kulturalne. Działa na rzecz osób z niepełnosprawnościami, seniorów i migrantów.
15	Spółdzielnia Socjalna "Tropem Przygody"	ul. Karola Olszewskiego 6, 25-663 Kielce	41 300-01-19 biuro@tropemprzygody.pl	spółdzielnia socjalna	działalność reintegracyjna	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2023-02-07	Spółdzielnia świadczy usługi z branży turystycznej. Organizuje pozaszkolne formy edukacji dla dzieci i młodzieży (wycieczki szkolne, gry terenowe, obozy młodzieżowe, letnie i zimowe obozy wypoczynkowe, kolonie, itp.). Organizuje eventy: koncerty, pikniki i festyny integracyjne, wydarzenia integracyjne, wizyty studyjne, imprezy firmowe.
16	Świętokrzyska Fundacja Rozwoju Społecznego	Skwer Św. Jadwigi Królowej 1, 25-430 Kielce	609-770-610 fundacjars2023@gmail.com	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	pozostała działalność usługowa	2023-03-07	Fundacja zajmuje się tworzeniem i sprzedażą upominków okolicznościowych. Prowadzi sklep internetowy www.twojpatron.pl , warsztaty profilaktyczne dla młodzieży, działalność edukacyjną, kulturalną i rehabilitacyjną dla osób niepełnosprawnych. Prowadzi Centrum Edukacyjno-Rehabilitacyjne Hakuna Matata w Kielcach (w nim: szkoła językowa, warsztaty artystyczne, taneczne, spotkania

								profilaktyczne, psychoterapia, zajęcia ruchowe, logopedia, spotkania integracyjne).
17	Polska Fundacja Ekonomii Społecznej	Al. IX Wieków Kielce 6/17, 25-516 Kielce	500-110-233 500-110-255 biuro@polskafundacjaes.org	organizacja pozarządowa	działalność reintegracyjna; realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-03-07	Fundacja przeprowadza audyty w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjno-informacyjnej. Prowadzi szkolenia dla pracowników urzędów i instytucji, banków, placówek edukacyjnych, obiektów handlowych, usługowych i gastronomicznych itp. na temat obsługi klientów z różnymi niepełnosprawnościami. Oferuje wsparcie merytoryczne w formie indywidualnych konsultacji i doradztwa z zakresu dostępności i uniwersalnego projektowania.
18	Stowarzyszenie Sportowe „KLINCZ”	ul. Wesola 51, 25-363 Kielce	514-514-051 info@klinczkielce.pl	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2023-11-16	Stowarzyszenie prowadzi działalność sportową z formie klubu sportowego. Realizuje zajęcia w zakresie sztuk walki: specjalizuje się w treningach Muay Thai i MMA, prowadzi zajęcia CrossFitu czyli programu treningu siłowego i kondycyjnego. Stowarzyszenie organizuje imprezy sportowe, prowadzi zajęcia sportowe, promuje zdrowy styl życia wolny od uzależnień poprzez aktywność ruchową. Celem działalności jest upowszechnianie i propagowanie kultury fizycznej i sportu oraz rozwijanie zainteresowań sportowych wśród dorosłych, dzieci i młodzieży.
19	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”	ul. Romualda Mielczarskiego 45, 25-709 Kielce	41 335-87-55 sekretariat@snr.org.pl	organizacja pozarządowa	działalność reintegracyjna; realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-03-31	Stowarzyszenie podejmuje szereg działań na rzecz rodziny, osób z niepełnosprawnościami, osób potrzebujących wsparcia. Prowadzi Zakład Aktywności Zawodowej, 3 Centra Integracji Społecznej, Kluby Wolna Strefa, hostele dla osób uzależnionych, 2 środowiskowe domy samopomocy, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Nadzieja Rodzinie”, Ośrodek Rehabilitacji dla

								Osób z Uzależnieniem od Substancji Psychoaktywnych.
20	Spółdzielnia Socjalna Stacja Biznesu	ul. Silniczna 15/U2, 25-515 Kielce	601-454-845 d.tworek@stacjabiznesu.pl ;	spółdzielnia socjalna	działalność reintegracyjna	działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca	2024-08-06	Spółdzielnia świadczy usługi księgowe.
21	FUNDACJA SZTUKA WYSOKA	ul. Panoramiczna 5/26, 25-503 Kielce	782-247-400 biuro@sztukawysoka.pl	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca	2024-09-24	Fundacja działa w obszarze kultury, sztuki i edukacji (zakres: muzyka, malarstwo, fotografia, literatura, design, film, sztuki audiowizualne). Jej celem jest promocja kultury i sztuki, aktywnego udziału w życiu kulturalnym społeczności, promocja i wsparcie finansowe artystów, pasjonatów sztuki oraz jej mecenasów.
22	Fundacja Gramy z Tobą	ul. Pietraszki 15, 25-822 Kielce	728-863-778 zaz@gramyztoba.pl ;	jednostka tworząca zakład aktywności zawodowej	działalność reintegracyjna, realizacja usług społecznych	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2024-09-26	Fundacja działa na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz osób należących do grup dyskryminowanych i wykluczonych społecznie. Prowadzi zakład aktywności zawodowej.
23	FUNDACJA PRZYSTAŃ W NATURZE	ul. Biskupa Adama Naruszewicza 52, 25-628 Kielce	502-249-176 info@dziupla.edu.pl ;	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	edukacja	2024-11-05	Fundacja prowadzi leśne przedszkole „Dziupla” (opieka nad dziećmi w formie „leśnego przedszkola”), prowadzi też leśną szkołę podstawową, zajęcia i warsztaty dla dzieci i rodzin. Organizuje leśne półkolonie.
24	FUNDACJA CENTRUM EUROPY LOKALNEJ	ul. Stefana Okrzei 41B/40, 25-526 Kielce	888-466-317 a.giemza@fundacja-cel.pl ;	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	edukacja	2024-12-19	Fundacja realizuje usługi m.in. dla JST z zakresu pozyskiwania środków unijnych, realizacji projektów ze środków UE. Prowadzi również usługi szkoleniowe, przeprowadza audyty dostępności.

POWIAT OPATOWSKI								
25	Stowarzyszenie Bartosz	ul. Stefanii Sempołowskiej 1, 27-500 Opatów	605-697-004 ocwp@wp.pl	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2023-06-02	Stowarzyszenie prowadzi stołówkę „Bartosz”, kawiarenkę „Bartoszanek”. Świadczy usługi cateringowe, obsługuje konferencje i imprezy okolicznościowe, ciasta i potrawy świąteczne na zamówienie. Świadczy serwis kanapkowy dla pracowników z Opatowa i okolicy (z dowozem na miejsce).
26	Spółdzielnia Socjalna Porządek Musi Być	Sadowie 131c, 27-580 Sadowie	503-712-444 spoldzielniapmb@wp.pl	spółdzielnia socjalna	realizacja usług społecznych	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca:	2023-07-04	Spółdzielnia świadczy usługi związane z zagospodarowaniem terenów zielonych oraz podstawowe i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych.
27	FUOCO sp. z o.o.	ul. Henryka Sienkiewicza 19, 27-500 Opatów	785-155-535 fuoco.pizzeria.cafe@gmail.com ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2024-07-03	Spółka świadczy usługi gastronomiczne i cateringowe.
28	TOP MOBILE SERVICE Sp. z o.o.	ul. Szpitalna 1, 27-500 Opatów	728-808-748 topmobilespzoo@gmail.com ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2024-11-04	Spółka świadczy usługi naprawy auta z dojazdem do klienta oraz usługi sprzątające.
POWIAT OSTROWIECKI								
29	Fundacja Akademia Inicjatywy i Rozwoju	Sudół 109D 27-400 Bodzechów	513 840 622 kontakt@fairfundacja.pl ; somroczek@op.pl	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-07-06	Fundacja prowadzi działalność edukacyjną, szkoleniową i aktywizacyjną, wspiera w rozwoju wspólnoty, grupy nieformalne, organizacje pozarządowe.

30	Spółdzielnia socjalna „OSTROWIEC”	ul. Władysława Broniewskiego 5, 27—400 Ostrowiec Świętokrzyski	600-743-962 spoldzielnia.pl@onet.pl	spółdzielnia socjalna	działalność reintegracyjna	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2023-06-28	Spółdzielnia prowadzi działalność w branży: <u>noclegi i kwatery prywatne</u> .
31	Fundacja Centrum Rozwoju Regionalnego EDU-BALT	Bałtów 55, 27-423 Bałtów	609-868-978 fundacja@edubalt.pl	organizacja pozarządowa	działalność reintegracyjna; realizacja usług społecznych	handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	2023-06-28	Fundacja prowadzi działalność na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Zajmuje się produkcją i sprzedażą wyrobów z drewna, korka i słomy. Projektuje, produkuje gry i zabawki. Organizuje konferencje, wizyty studyjne, warsztaty, szkolenia i imprezy rekreacyjne. Świadczy usługi sprzątania budynków i obiektów przemysłowych.
POWIAT PIŃCZOWSKI								
32	Fundacja „PSIAKOWO POD LASEM”	Dziewięczyce 56, 28-440 Działoszyce	884-824-113 psiakowopodlasem@gmail.com ;	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	pozostała działalność usługowa	2024-12-12	Fundacja oferuje szkolenia i wsparcie dla właścicieli psów: indywidualne konsultacje behawioralne, grupowe warsztaty behawioralne, psie przedszkole (praca ze szczeniakiem), naukę posłuszeństwa, warsztaty wędrowe, socjalizację w relacji pies — pies, hotel dla psów, strzyżenie i kąpiel psów, trzymowanie psów, zabiegi pielęgnacyjne i higieniczne oraz indywidualne spotkania dla psów z zaburzeniami.
33	JOIN AGENCY Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	ul. Klasztorna 4/3 28-400 Pińczów	730-010-097 biuro@joinagency.com.pl ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-08-05	Spółka działa w branży marketingu internetowego (prowadzenie kampanii marketingowych w internecie, pozycjonowanie (SEO), prowadzenie kampanii w ekosystemie Google Ads, Facebook Ads, Linkedin Ads, pozycjonowanie Google Business Profile, pozycjonowanie profili na mapkach Google, cold mailingi – kampanie cold mailingowe, druk cyfrowy materiałów promocyjnych niskonakładowych).

POWIAT SANDOMIERSKI								
34	Spółdzielnia Socjalna „SALVE REGINA”	ul. Ostrówek 2 27-600 Sandomierz	602-770-251 salver@interia.pl ;	spółdzielnia socjalna	działalność reintegracyjna; realizacja usług społecznych	pozostała działalność usługowa	2024-06-05	Spółdzielnia organizuje zajęcia pozalekcyjne, półkolonie oraz obozy sportowo – rekreacyjne dla dzieci i młodzieży. Organizuje szkolenia, turnieje i zawody szachowe. Spółdzielnia świadczy usługi społeczne w zakresie: dietetyki, fizjoterapii oraz mobilnej pielęgniarstwa. Zajmuje się również produkcją druków 3d w formie prototypów gadżetów dla dzieci (maskotek).
POWIAT STARACHOWICKI								
35	Katolickie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Świetlica "Motylkowe Wzgórze"	ul. Aleja Najświętszej Maryi Panny 7, 27-200 Starachowice	735-380-364 katolickie-stowarzyszenie@wp.pl motylkowe.wzgorze@gmail.com	organizacja pozarządowa	realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-08-29	Stowarzyszenie prowadzi świetlicę terapeutyczno-integracyjną dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin „Motylkowe Wzgórze”. Świadczy usługi opiekuńcze dla osób starszych, niepełnosprawnych i niesamodzielnych z gminy Starachowice. Świadczy opiekę wytnieniową, usługi fizjoterapeutyczne w domach. Prowadzi wypożyczalnię sprzętu medycznego. Świadczy też usługi sprzątające, transportu specjalistycznego. Prowadzi działania wspierająco-integrujące społeczność lokalną.
36	Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „INTEGRACJA”	ul. Inż. Władysława Rogowskiego 14, 27-200 Starachowice Adres siedziby: ul. Batalionów Chłopskich 6 27-200 Starachowice	516-119-310 powiatowaspodzielnia@gmail.com	spółdzielnia socjalna	realizacja usług społecznych	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2023-06-28	Spółdzielnia prowadzi działalność wielobranżową. Realizuje zadania z zakresu usług społecznych (usługi opiekuńcze, opieka wytnieniowa, wsparcie osób przebywających w mieszkaniach chronionych, usługi psychologiczne – terapeutyczne, opieka nad osobami starszymi i niesamodzielnymi). Prowadzi parking strzeżony, realizuje usługi sprzątania pomieszczeń oraz usługi komunalne z zakresu odśnieżania i utrzymania chodników. Wykonuje również prace remontowo – budowlane oraz wykończeniowe.

37	Spółdzielnia Socjalna „AGAWA”	ul. Piastowska 28 27-200 Starachowice	604-600-312 j.kowalska@interia.eu ;	spółdzielnia socjalna	działalność reintegracyjna	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2024-07-08	Spółdzielnia zajmuje się głównie działalnością gastronomiczną: prowadzi bar mleczny „Miś” w Starachowicach, oferującego tradycyjną polską kuchnię. Świadczy usługi cateringowe, obsługę imprez okolicznościowych.
38	FACHOWIEC SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	uL. Warszawska 2a, 27-200 Starachowice	502-479-877 milena04166@wp.pl ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	budownictwo	2024-10-17	Spółka świadczy usługi wodno - kanalizacyjne, elektryczne i pozostałe roboty budowlane.
POWIAT WŁOSZCZOWSKI								
39	BEST SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	Bukowa, ul Kielecka 14 29-105 Krasocin	783-748-740 bestspzoo@o2.pl ;	spółka akcyjna, spółka z o.o. lub klub sportowy nienastawiony na osiągnięcie zysku	realizacja usług społecznych	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2024-11-04	Spółka prowadzi agencję marketingową (organizacja eventów z cyklu „Eksplozja Kolorów”, druk ulotek, druk ścienny, prowadzenie social mediów, itp.). Realizuje również usługi zagospodarowania terenów zielonych, np.: • koszenie traw na terenach trudnodostępnych - skarpy nasypów, strome zbocza, tereny pagórkowate, pobocza drogowe, itp., • ogrody prywatne, parki, tereny rekreacyjne, tereny komercyjne itp. • usuwanie chwastów, oraz usługi pielęgnacji terenów wokół nieruchomości (posiadłości, osiedla mieszkaniowe, obiekty komercyjne i publiczne).

Źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych MRPiPS: <https://rjps.mpips.gov.pl> (stan na 31.12.2024 r.)

ZAŁĄCZNIK NR 2. Wykaz centrów integracji społecznej (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Telefon	Adres e-mail	Rok założenia	Przedmiot działalności	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI							
1	Centrum Integracji Społecznej w Podgajach	Podgaje 60, 28-100 Busko-Zdrój	730 533 903	cisbusko@snr.org.pl ; a.miskiewicz@snr.org.pl ;	2016 r.	koszenie trawników, pielęgnacja zieleni wokół domów, budynków użyteczności publicznej, dbanie o czystość, domów, podwórek i terenów podległych, kompleksowe sprząatanie mieszkań, usługi porządkowe dla wspólnot mieszkaniowych, malowanie, tynkowanie oraz wszelkie domowe i przydomowe prace remontowe, wypożyczalnia sprzętu gospodarczego.	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”
POWIAT KIELECKI							
2	Centrum Integracji Społecznej w Chmielniku	ul. Witosa 4, 26-020 Chmielnik	41 335-87-55 533-773-335	cischmielnik@snr.org.pl ; fundacja@snr.org.pl ;	2013 r.	usługi opiekuńcze, usługi porządkowe, porządkowanie grobów, całoroczna opieka nad grobami	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”
MIASTO KIELCE							
3	Centrum Integracji Społecznej w Kielcach	ul. Wesoła 54, 25-363 Kielce	41 344-46-72 662-369-490 668-020-254	kierownik.cis@caritas.pl	2004 r.	usługi gastronomiczne, catering, krawiectwo, opieka domowa, poligrafia, usługi stolarskie, usługi remontowo – budowlane	Caritas Diecezji Kieleckiej
4	Centrum Integracji Społecznej w Kielcach	ul. Romualda Mielczarskiego 45, 25-709 Kielce	537-975-037	kierownik.cis@snr.org.pl sekretariat@snr.org.pl	2022 r.	działalność usługowo-wytwórcza, drobne remonty, usługi sprzątające, porządkowanie terenów zielonych	Stowarzyszenie „Nadzieja Rodzinie”
POWIAT OSTROWIECKI							
5	Centrum Integracji Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim	Al. 3-go Maja 73, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	41 247-12-79	cisostrowiec@pomocna.dlon.ostrowiec.pl	2011 r.	usługi stolarskie, usługi porządkowe, usługi remontowo – budowlane, rękodzieło artystyczne, krawiectwo, usługi gastronomiczne, catering	Fundacja „Pomocna Dłoń”

POWIAT SKARŻYSKI							
6	Centrum Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej	ul. Prusa 3a, 26-110 Skarżysko-Kamienna	41 252-05-90	poczta@cis-skarzysko.pl ; i.janiszevska@cis-skarzysko.pl ;	2009 r.	usługi ogrodnictwo – porządkowe, usługi remontowe, usługi porządkowe, usługi florystyczne	Miasto Skarżysko-Kamienna
POWIAT STASZOWSKI							
7	Centrum Integracji Społecznej w Staszowie	ul. Parkowa 6, 28-200 Staszów	15 864-38-02 606-221-445	sekretariat@cis.staszow.pl	2005 r.	prace porządkowe – ogrodnictwo, opieka domowa, krawiectwo	Miasto i Gmina Staszów

źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych ŚUW (stan na 31.12.2024r.)

ZAŁĄCZNIK NR 3. Wykaz klubów integracji społecznej (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Telefon	Adres e-mail	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI					
1	Klub Integracji Społecznej w Zborówku	Zborówek 3, 28-133 Pacanów	577-353-650 669-430-643	fundajakzs@gmail.com ; marcinagatowski@op.pl ;	Fundacja Kreatywnych Zmian Społecznych
POWIAT KIELECKI					
2	Klub Integracji Społecznej w Chałupkach	Chałupki, ul. Wapiennikowa 1, 26-026 Morawica	600-445-823 41 344 28 58	biuro@arkanadziei.pl ; apospiech@arkanadziei.pl ;	Stowarzyszenie Arka Nadziei
3	Klub Integracji Społecznej „Możesz Więcej” w Bilczy	Bilcza, ul. Jeżynowa 30, 26-026 Morawica	669-430-643	kis@mozeszwiecej.org.pl ; fundacja@mozeszwiecej.org.pl ;	Fundacja Możesz Więcej
4	Klub Integracji Społecznej w Chmielniku	ul. Witosa 4, 26-020 Chmielnik	41 335-87-55 690-042-020	sekretariat@nadziejarodzinie.org.pl ; fundacja@snr.org.pl ; m.skadlubowicz@nadziejarodzinie.org.pl ;	Fundacja „Nadzieja Rodzinie”
5	Klub Integracji Społecznej „Rozwój” w Radlinie	Radlin 56b, 26-008 Górnio	41 341-74-96	biuro@fundacijapestka.pl ;	Fundacja PESTka
6	Klub Integracji Społecznej „Szansa” w Nowinach	ul. Perłowa 1, 26-052 Nowiny	41 341-74- 96	biuro@fundacijapestka.pl ;	Fundacja PESTka
7	Klub Integracji Społecznej w Chmielniku	Plac Kościuszki 7, 26-020 Chmielnik	503-171-041	stowarzyszenie.yhi@gmail.com ;	Stowarzyszenie Youyh Human Impact
MIASTO KIELCE					
8	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	ul. Sienkiewicza 34, p. II, 25-507 Kielce	790-598-970 514-643-766	kis@mopr.kielce.pl ; j.lukasiewicz@mopr.kielce.pl ;	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach
9	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	ul. Jagiellońska 42a, 25-606 Kielce	604-295-260 41 390-29-51	rajkielce@poczta.onet.pl ;	Świętokrzyski Klub Abstynentów „Raj”
10	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	ul. Wesoła 54, 25-363 Kielce	41 344-46-72 784-586-489	kis.kielce@caritas.pl ;	Caritas Diecezji Kieleckiej

11	Klub Integracji Społecznej w Kielcach	ul. Kołłątaja 4, 25- 715 Kielce	41 366-94-04 792-047-713	sekretariat@nadziejarodzinie.org.pl ; z.wos@snr.org.pl ;	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie
12	Klub Integracji Społecznej „Perspektywa” w Kielcach	ul. Targowa 18, pok. 916, 25-520 Kielce	41 341 74 96	biuro@fundacijapestka.pl ;	Fundacja PEStka
13	Klub Integracji Społecznej „Razem Możesz Więcej”	ul. Zagórska 10/9, 25-355 Kielce	669-430-643	fundacja@mozeszwiecej.org.pl ;	Fundacja „MOŻESZ WIECEJ”
14	Klub Integracji Społecznej „Na początek KIS” w Kielcach	ul. Sienkiewicza 16, 25-333 Kielce	512-266-700	kis@fundaciachallenge.org ;	Fundacja Challenge Europe
POWIAT KONECKI					
15	Klub Integracji Społecznej w Końskich	ul. Armii Krajowej 22, 26-200 Końskie	41 372-79-20	mgops@mgops-konskie.pl ;	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskich
POWIAT SKARŻYSKI					
16	Klub Integracji Społecznej w Skarżysku-Kamiennej	ul. Sikorskiego 10, 26-110 Skarżysko-Kamienna	41 252-05-97 41 252-80-28	kis@skarkam.pl ;	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarżysku - Kamiennej
POWIAT STARACHOWICKI					
17	Klub Integracji Społecznej w Starachowicach	ul. Majówka 21a, 27-200 Starachowice	504-206-900 501-094-744	kis@cus.starachowice.eu ;	Centrum Usług Społecznych w Starachowicach
POWIAT STASZOWSKI					
18	Klub Integracji Społecznej „Dolina Kacanki”	Wiązownica-Kolonia 90, 28-200 Staszów	516-788-118	info@dolina.kacanki.pl ;	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Dolina Kacanki”

źródło: opracowanie własne ROPS na podstawie danych ŚUW (stan na 31.12.2024r.)

ZAŁĄCZNIK NR 4. Wykaz zakładów aktywności zawodowej (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Telefon	Adres e-mail	Przedmiot działalności	Rok założenia	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI							
1	Zakład Aktywności Zawodowej w Szczaworyżu	Szczaworyż 49 28-100 Busko-Zdrój	513-304-487	zaz.szczaworyz.kielce@caritas.pl	Działalność wytwórczo-usługowa prowadzona w 4 pracowniach: świec, ogrodniczej i pielęgnacji zieleni, rękodzieła, przetwórstwa owoców i warzyw. Warsztaty robienia czekolady dla dzieci i młodzieży szkolnej. Usługi porządkowanie terenów zielonych, pielęgnacji zieleni, porządkowanie terenów cmentarza, obróbka warzyw i owoców.	2023 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej
POWIAT JĘDRZEJOWSKI							
2	Zakład Aktywności Zawodowej w Mieronicach	Mieronice 105 c, 28-366 Małogoszcz	785-603-818 501-223-648	r.kirmuc@snr.org.pl ; zaz.mieronice@snr.org.pl ; biuro@mieronice@snr.gov.pl ;	produkcja opakowań i toreb prezentowych, nadruk logo firm na torbach prezentowych. warsztat ceramiki: zdjęcia nagrobkowe i fotoceramika artystyczna, pracownia znakowania laserowego i nadruku UV.	2024 r.	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie
POWIAT KIELECKI							
3	Zakład Aktywności Zawodowej w Chmielniku	ul. Mielczarskiego 7 26-020 Chmielnik	41 357-24-33 667-100-150	chmielnik@zdz.kielce.pl ; zaz.chmielnik@zdz.kielce.pl ;	usługi cateringowe - posiłki dla dzieci w żłobku i przedszkolu; usługi pralnicze na potrzeby DPS; pranie i czyszczenie wyrobów włókienniczych i futrzarskich;	2021 r.	Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach
4	Zakład Aktywności Zawodowej w Józefinie	Józefina 58, 26-070 Łopuszno	733-663-084	info@zazjozefina.pl	usługi gastronomiczne, usługi cateringowe, posiłki regeneracyjne dla pracowników, obsługa imprez okolicznościowych, usługi gospodarcze: koszenie trawy, odśnieżanie, prace porządkowe terenów zielonych.	2023 r.	Fundacja na rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja z Uśmiechem”

MIASTO KIELCE							
5	Zakład Aktywności Zawodowej w Kielcach	ul. Olszewskiego 21 25-663 Kielce (Kielecki Park Technologiczny)	41 278-72-38 534-007-010	kontakt@zaz.kielce.pl	prorowadzenie bufetu ZAZ SMACZEK (dania na miejscu i na wynos), prowadzenie pralni NEMO, profesjonalne niszczenie dokumentacji, wytwarzanie rękodzieła artystycznego, renowacja mebli, wykonywanie materiałów promocyjnych na zlecenie, usługi malarskie wielkoformatowe;	2013 r.	Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie
6	Zakład Aktywności Zawodowej w Kielcach	ul. Wesoła 52a 25-363 Kielce	41 368-10-28 784-501-028	zaz.kielce@caritas.pl	Introligatornia, prowadzenie drukarni, prowadzenie pralni, prowadzenie sklepu stacjonarnego z rękodziełem „Kram Zręczne Rękodzieło”, prowadzenie sklepu internetowego, produkcja i sprzedaż rękodzieła artystycznego, prowadzenie warsztatów rękodzieła artystycznego, pielęgnacja zieleni;	2013 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej
7	Zakład Aktywności Zawodowej Manufaktura Pietraszki	ul. Pietraszki 15 25-822 Kielce	501-262-454 728-863-778	zaz@gramyztoba.pl	produkcja wyrobów cukierniczych (ciastka owsiane i maślane, batony energetyczne), wytwarzanie rękodzieła artystycznego (makrama, magnesy upominkowe, kartki okolicznościowe, dekoracje świąteczne, pudełka prezentowe na indywidualne zamówienia) oraz składanie drobnych elementów, produkcja miodu i produktów pszczelarskich, prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, rozsady ziół i suszonych ziół;	2020 r.	Fundacja Gramy z Tobą
POWIAT KONECKI							
8	Zakład Aktywności Zawodowej w Końskich	ul. Krzywa 1 26-200 Końskie	41 372-23-91 698-097-423	zaz.konskie@op.pl	produkcja szerokiego asortymentu szczotek, regeneracja szczotek technicznych, wytwarzanie rękodzieła artystycznego (np. pamiątki okazjonalne) m.in. z użyciem ploterów laserowych, wykonywanie mebli na indywidualne	2006 r.	Polski Związek Niewidomych – Okręg Świętokrzyski w Kielcach

					zamówienie, w tym mebli biurowych, montaż zamków i zawiasów do mebli;		
POWIAT SANDOMIERSKI							
9	Zakład Aktywności Zawodowej w Sandomierzu	ul. Trzeźniowska 13a 27-600 Sandomierz	691- 059-192 15 847-97-37	zazsandomierz@o2.pl	usługi gastronomiczne, usługi cateringowe, obsługa imprez okolicznościowych, usługi porządkowe i remontowo-budowane, utrzymanie terenów zielonych, wytwarzanie rękodzieła artystycznego, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	2021 r.	Caritas Diecezji Sandomierskiej
POWIAT STARACHOWICKI							
10	Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Stykowie	Styków, ul. Świętokrzyska 125 27-230 Brody	41 272-17-26 41 271-65-02	pzazstykow@wp.pl	produkcja i sprzedaż rękodzieła artystycznego, usługi stolarskie, usługi pralnicze, usługi gastronomiczne, prowadzenie 2 sklepów z pamiątkami na terenie Sanktuarium Maryjnego w Kałkowie, prowadzenie ośrodka wypoczynkowego;	2001 r.	Powiat Starachowicki

źródło: Opracowanie własne ROPS (stan na 31.12.2024r.)

ZAŁĄCZNIK NR 5. Wykaz warsztatów terapii zajęciowej (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Telefon	Adres e-mail	Rok założenia	Podmiot prowadzący
POWIAT BUSKI						
1.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Busku-Zdroju	ul. Kościuszki 46, 28-100 Busko-Zdrój	41 378-33-94	wztbusko@vp.pl ;	1994 r.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
2.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Gnojnie	Gnojno 118, 28-114 Gnojno	41 353-20-42 41 353-24-18	wztgnojno@op.pl ;	1994 r.	JST - Dom Pomocy Społecznej w Gnojnie (JST)
3.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Piasku Wielkim	Piasek Wielki 117, 28-136 Nowy Korczyn	41 373-40-15	wzt.piasek@caritas.pl ;	2016 r.	Caritas Diecezji Kieleckiej
POWIAT JĘDRZEJOWSKI						
4.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Jędrzejowie	ul. Armii Krajowej 11, 28-300 Jędrzejów	41 386-12-31 603-391-083	biuro@wtzjedrzejow.pl ;	1994 r.	JST - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Jędrzejowie (JST)
5.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Mnichowie	Mnichów 135, 28-300 Jędrzejów	41 387-30-09	dpsmnichow.wtz@gmail.com ;	1994 r.	JST - Dom Pomocy Społecznej w Mnichowie (JST)
POWIAT KAZIMIERSKI						
6.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kazimierzy Wielkiej	ul. Kościuszki 15, 28-500 Kazimierza Wielka	41 352-25-14	warsztatytz@poczta.onet.pl ;	2002 r.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Promyk Nadziei"
MIASTO KIELCE						
7.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kielcach	ul. Krzemionkowa 1, 25-750 Kielce	665-553-444	krysztalki_kielce@wp.pl ;	1993 r.	Dom Pomocy Społecznej im. św. Brata Alberta w Kielcach (JST)
8.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kielcach	ul. Słoneczna 9, 25-731 Kielce	41 345-01-65	wzt@dpsjp2.pl ;	1993 r.	Dom Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II w Kielcach (JST)
POWIAT KIELECKI						

9.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Fanisławicach	Fanisławice 22, 26-070 Łopuszno	41 391-60-23 604-156-779	agatapiotrowska69@gmail.com ;	2009 r.	Wiejskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie i Ruchowo
10.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Belnie	Belno 143, 26-050 Zagnańsk	41 300-19-51 508-905-800	braterskieserca@o2.pl ; wztbelno@gmail.com ;	2013 r.	Stowarzyszenie „Braterskie Serca”
11.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Osinach	Osiny 30, 26-015 Pierzchnica	41 353-82-39 664-733-618	wztosiny@wp.pl ;	2002 r.	Stowarzyszenie Pomocy Niepełnosprawnym
12.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Zgórsku	Zgórsko, ul. Szewska 28, 26-052 Nowiny	41 345-93-76	wtz.zgorsko@interia.pl ;	1994 r.	Dom Pomocy Społecznej w Zgórsku (JST)
13.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sędku	Sędek 61, 26-025 Łagów	41 389-70-13	wkozłowska@lagowgmina.pl ;	2015 r.	Gmina Łagów(JST)
POWIAT KONECKI						
14.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Końskich	ul. Gimnazjalna 41B, 26-200 Końskie	41 390-22-52	wtkonskie1@o2.pl ;	1996 r.	Towarzystwo Wspierania Rozwoju Powiatu Wszechnica Konecka
POWIAT OPATOWSKI						
15.	Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 1 w Opatowie	ul. Słowackiego 13, 27-500 Opatów	15 868-41-40	poczta@wtzopatow.pl ; kierownik@wtzopatow.pl ;	1994 r.	Domu Pomocy Społecznej w Zochcinku (JST)
16.	Warsztat Terapii Zajęciowej Nr 2 w Opatowie	ul. Szpitalna 4, 27-500 Opatów	785-610-455	biuro@wtz2opatow.pl ;	2017 r.	Dom Pomocy Społecznej w Zochcinku (JST)
17.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Czekarzewicach Drugich	Czekarzewice Drugie 125, 27-515 Tarłów	15 838-51-18 699-670-473	wztczekarzewice@wp.pl ;	2016 r.	Stowarzyszenie LGD Powiatu Opatowskiego
18.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Bidzinach	Bidziny 142, 27-532 Wojciechowice	509-463-732	wztbidziny@wp.pl ;	2015 r.	Stowarzyszenie „Akademia Pomysłu” w Bidzinach
19.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sobowie	Sobów 117, 27-530 Ożarów	15 861-19-42 509-614-365	wzt@dps-sobow.pl ;	2017 r.	Dom Pomocy Społecznej w Sobowie (JST)
POWIAT OSTROWIECKI						

20.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Ostrowcu Świętokrzyskim	Os. Pułanki 10, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	41 262-06-05	razem55@interia.pl ;	1993 r.	Stowarzyszenie „Razem” Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo
21.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Ostrowcu Świętokrzyskim	ul. Żabia 31, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	41 262-05-81 606-748-607	szansa@onecik.pl ;	2000 r.	Stowarzyszenie „Szansa”
22.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Miłkowskiej Karczmie	Miłkowska Karczma 141A, 27-415 Kunów	519-600-938	stowarzyszenie.zintegrowani@op.pl ; barbaraj9@poczta.onet.pl ;	2019 r.	Stowarzyszenie „Zintegrowani”
POWIAT PIŃCZOWSKI						
23.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Pińczowie	ul. Polna 48, 28-400 Pińczów	41 357-60-80	wtpinczow@onet.eu ;	1999 r.	Stowarzyszenie Rozwoju Kulturalno-Gospodarczego Powiatu Pińczowskiego
POWIAT SANDOMIERSKI						
24.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sandomierzu	ul. Jakubowskiego 5, 27-600 Sandomierz	15 832-05-67	wztjakubowskiego5@op.pl ;	1993 r.	Stowarzyszenie „Integracja”
25.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Sandomierzu	ul. Zawichojska 13, 27-600 Sandomierz	15 832-27-68	stowtratwa@interia.pl ;	1995 r.	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Tratwa”
26.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Śmiechowicach	Śmiechowice 99, 27-650 Samborzec	15 831-40-65	warsztat.terapii@terapiasmiechowice.pl ;	1999 r.	Gmina Samborzec
27.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Piotrowicach	Piotrowice 54, 27-630 Zawichost	15 836-44-44	wtz.piotrowice@o2.pl ;	1996 r.	Stowarzyszenie „Spełnić marzenia”
POWIAT SKARŻYSKI						
28.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Skarżysku - Kamiennej	ul. Kościuszki 38, 26-110 Skarżysko-Kamienna	41 251-59-64 579-497-366	wtz.tsk@stowarzyszenie-wtz.pl ;	1994 r.	Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych
29.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Skarżysku - Kamiennej	ul. Równoległa 23, 26-110 Skarżysko-Kamienna	41 251-03-06 692-420-387	wtz.sko1@gmail.com ;	1994 r.	Stowarzyszenie Na Rzecz Warsztatów Terapii Zajęciowej "Tęcza"
POWIAT STARACHOWICKI						
30.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Starachowicach	ul. Wiosenna 5, 27-200 Starachowice	41 333-63-41 508-331-754	wtz_starachowice@interia.pl ;	1994 r.	Parafia Św. Judy Tadeusza w Starachowicach

31.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Kałkowie-Godowie	Godów 84a, 27-225 Pawłów	41 272-19-63	wtz.kalkow_godow@poczta.fm ;	2000 r.	Parafia Rzymskokatolicka w Kałkowie-Godowie
POWIAT STASZOWSKI						
32.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Połańcu	ul. Lipowa 20, 28-230 Połaniec	15 865-21-30	wtzpolaniec@poczta.polaniec.eu ;	2000 r.	Gmina Połaniec (JST)
POWIAT WŁOSZCZOWSKI						
33.	Warsztat Terapii Zajęciowej w Ostrowie	Ostrów 57, 29-105 Krasocin	505-495-607	kierownik.ostrow@caritas.pl	2006 r.	Gmina Połaniec (JST)

Źródło: Opracowanie własne ROPS - aktualizacja na podstawie wywiadów telefonicznych (stan na 31.12.2024 r.)

ZAŁĄCZNIK NR 6. Wykaz spółdzielni socjalnych (stan na 31.12.2024 r.)

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres	Główny obszar działalności	Rok założenia	Założyciele
POWIAT BUSKI					
1	„STUDIO ODCHUDZANIA I RELAKSU EUPHORIA” Spółdzielnia Socjalna	ul. Partyzantów 19a, 28-100 Busko-Zdrój	działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej	2013 r.	
POWIAT JĘDRZEJOWSKI					
2	Spółdzielnia Socjalna „PRZYSMAK”	ul. Tadeusza Kościuszki 7, 28-340 Sędziszów	gastronomia (zakład gastronomiczny ze stołówką), usługi cateringowe.	2018 r.	Gmina Sędziszów Parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Sędziszowie
POWIAT KAZIMIERSKI					
3	Spółdzielnia socjalna „KAZIMIERSKIE SMAKI”	Gorzków 80, 28-500 Kazimierza Wielka	gastronomia (zakład gastronomiczny ze stołówką), usługi cateringowe	2017 r.	Miasto i Gmina Kazimierza Wielka Rzymskokatolicka Parafia pw. Św. Małgorzaty w Gorzkowie
MIASTO KIELCE					
4	Spółdzielnia Socjalna „DAGAZ”	ul. Mazurska 68/74, 25-345 Kielce	spółdzielnia wielobranżowa	2012 r.	
5	Spółdzielnia Socjalna „AGRO-BUD”	ul. Kościuszki 7/9, 25-310 Kielce	usługi budowlane i wykończeniowe	2013 r.	
6	Świętokrzyska Spółdzielnia Socjalna „CLEAN SPACE”	ul. Paderewskiego 29/4, 25-502 Kielce	usługi sprzątające	2013 r.	
7	Spółdzielnia socjalna „Tropem Przygody”	ul. Olszewskiego 6 p.1.17, 25-663 Kielce	działalność turystyczna i eventowa	2013 r.	
8	Spółdzielnia Socjalna „G5-WASH.PL”	ul. Stanisława Staszica 5, 25-008 Kielce	usługi sprzątające	2014 r.	

9	Spółdzielnia Socjalna „EKO LIDER”	ul. Głowackiego 4a/15, Kielce	recykling	2016 r.	
10	Spółdzielnia socjalna „VIDEO EVENT”	ul. Wojska Polskiego 52, 25-389 Kielce	działalność usługowa: media, fotografia, produkcja filmów	2017 r.	
11	Spółdzielnia socjalna OPEN	ul. Warszawska 10/9, 25-306 Kielce	działalność rachunkowo – księgowa, doradztwo podatkowe	2013 r.	
12	Spółdzielnia socjalna „STACJA BIZNESU”	ul. Silniczna 15/1U2, 25-515 Kielce	usługi księgowe, doradztwo podatkowe	2018 r.	
POWIAT KIELECKI					
13	Wielobranżowa Spółdzielnia socjalna „ARES”	ul. Czarnowska 54, 26-065 Piekoszów	spółdzielnia wielobranżowa	2005 r.	
14	EKOOPALEK Spółdzielnia Socjalna	Bilcza, ul. Jana Pawła II 36a, 26-026 Morawica	sprzedaż opału	2013 r.	
POWIAT KONECKI					
15	Spółdzielnia Socjalna „NADZIEJA” w Stąporkowie	ul. Cicha 1, 26-220 Stąporków	usługi porządkowe	2013 r.	
16	„SAMORZĄDOWA” Spółdzielnia Socjalna	ul. Leśna 29, 26-230 Radoszyce	usługi zagospodarowania terenów zielonych, rolnictwo	2016 r.	Gmina Radoszyce Gmina Ruda Maleniecka Gmina Słupia (Konecka)
17	Spółdzielnia Socjalna „NAD CZARNĄ”	ul. Partyzantów 1, 26-200 Końskie	usługi porządkowe	2017 r.	
POWIAT OPATOWSKI					
18	Spółdzielnia socjalna Porządek Musi Być	Sadowie 131c, 27-580 Sadowie	usługi związane z zagospodarowaniem terenów zielonych, usługi opiekuńcze	2014 r.	Gmina Sadowie Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Sadowie „Rosa”

POWIAT OSTROWIECKI					
19	Spółdzielnia socjalna „STOLBUD” w Ostrowcu Świętokrzyskim	Al. 3-go Maja 73, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	usługi budowlane	2008 r.	
20	Ostrowiecka Spółdzielnia Socjalna w Ostrowcu Świętokrzyskim	ul. Łżecka 1/5, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	spółdzielnia wielobranżowa	2012 r.	
21	Spółdzielnia Socjalna „OSTROWIEC”	ul. Broniewskiego 5, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski	usługi – wynajem przyczep samochodowych i hostel	2013 r.	
22	Spółdzielnia Socjalna „KOLIBER”	Worowice 37, 27-425 Waśniów	usługi remontowe	2018 r.	
POWIAT SANDOMIERSKI					
23	Spółdzielnia Socjalna „WYŻSZE PIĘTRO KULTURY”	ul. Piszczcze 4, 27-600 Sandomierz	artykuły dla biur i wyposażenie biurowe	2014 r.	
24	Spółdzielnia Socjalna „DZIECIĘCY ŚWIAT”	Mściów 100, 27-620 Dwikozy	prowadzenie żłobka dla dzieci do 3 lat	2014 r.	Gmina Dwikozy Stowarzyszenie Oświatowo-Kulturalne przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Mściowie
25	Spółdzielnia Socjalna „OD NOWA” z siedzibą w Łoniowie	Łoniów 94, 27-670 Łoniów	usługi cateringowe	2014 r.	
26	Spółdzielnia socjalna „SALVE REGINA”	ul. Ostrówek 2, 27-600 Sandomierz	usługi edukacyjne, usługi informatyczne,	2020 r.	Fundacja Edukacja z Wartościami z Warszawy Katolicki i Ludowy Integracyjny Międzyszkolny Uczniowski Klub szachowy „Gambit”
POWIAT SKARŻYSKI					
27	Spółdzielnia Socjalna „POMOC I OPIEKA 45+”	ul. Rzemieślnicza 5/12, 26-110 Skarżysko-Kamienna	spółdzielnia wielobranżowa	2011 r.	

28	Spółdzielnia Socjalna „JODEŁKA”	ul. Tadeusza Kościuszki 63, 26-120 Bliżyn	gastronomia	2013 r.	
POWIAT STARACHOWICKI					
29	Spółdzielnia socjalna „AGAWA”	ul. Piastowska 28, 27-200 Starachowice	gastronomia (prowadzenie baru mlecznego), usługi cateringowe, usługi opiekuńcze	2013 r.	
30	CELEGAL Spółdzielnia Socjalna	ul. Jana Kochanowskiego 1/12, 27-200 Starachowice	działalność przeważająca wg KRS: wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierzawionymi	2014 r.	
31	Spółdzielnia Socjalna „MOTO-PIASK”	Mirzec-Ogrody 11, 27-220 Mirzec	spółdzielnia wielobranżowa	2013 r.	
32	Spółdzielnia socjalna „Starachowiczanka”	ul. Radomska 21, 27-200 Starachowice	usługi komunalne, usługi z zakresu utrzymania czystości i porządku utrzymania terenów zielonych, administrowanie cmentarzami komunalnymi	2017 r.	Gmina Starachowice Powiat Starachowicki
33	Spółdzielnia Socjalna „STAR 2006”	ul. Mickiewicza 1a, 27-200 Starachowice	usługi zdrowotne, usługi z zakresu sprzątania i utrzymania terenów zielonych	2018 r.	Katolicki i Ludowy Integracyjny Międzyszkolny Uczniowski Klub szachowy „Gambit” Fundacja Rady Lokalnej Nr 14023 im. Papieża Jana Pawła II
34	Powiatowa Spółdzielnia Socjalna „INTEGRACJA”	ul. Batalionów Chłopskich 6, 27-200 Starachowice	usługi społeczne (opiekuńcze, opieka wytnieniowa), usługi z zakresu sprzątania pomieszczeń, usługi komunalne	2022 r.	Gmina Starachowice Powiat Starachowicki Gmina Mirzec Gmina Pawłów
POWIAT STASZOWSKI					
35	Spółdzielnia Socjalna „PRACUJMY RAZEM”	ul. Rusczańska 27, 28-220 Połaniec	usługi budowlane, usługi sprzątające i zagospodarowania terenów zielonych	2013 r.	

POWIAT WŁOSZCZOWSKI

36	„ORBITAL CENTER” Spółdzielnia Socjalna	os. Jana Brożka 3,29-100 Włoszczowa	działalność usługowa - produkcja filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych	2015 r.	
----	---	--	---	---------	--

źródło: Opracowanie własne ROPS na podstawie danych KRS (stan na 31.12.2024r.)